

Elsa Ojaniittu

**KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET TURKULAISTEN YRITYSTEN
TOIMINNASSA**

Maantieteen pro gradu -tutkielma

Turku 2021

Turun yliopisto
Luonnontieteiden ja tekniikan tiedekunta
Maantieteen ja geologian laitos

OJANIITTU, ELSA: Kestävän kehityksen tavoitteet turkulaisten yritysten toiminnassa

Pro gradu -tutkielma, 62 sivua, 4 liitesivua
20 op, maantiede
Ohjaaja: Sanna Mäki
Toukokuu 2021

Vuonna 2015 Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltiot sopivat kestävän kehityksen tavoitteista ja Agenda 2030 toimintaohjelmasta. Koko maailmaa koskevien kestävän kehityksen tavoitteiden tarkoituksena on ohjata globaalia toimintaa ja päätöksentekoa kestävämpään suuntaan vuoteen 2030 asti. Päättävöitteitä on 17 ja niissä yhdistyvät kattavasti kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet. Tavoitteet koskevat kaikkia valtioita, minkä lisäksi yrityksillä on tavoitteiden edistymisessä merkittävä rooli. Yhteiskunnassa puhutaan yhä enemmän yritysten vastuullisuudesta ja kestävästä toiminnasta. Yritysvastuussa on kyse yritysten, yhteiskunnan ja ympäristön välisestä vuorovaikutuksesta. Agenda 2030 on globaali toimintaohjelma kaikille yrityksille ja siksi yritysten tulee toiminnassaan huomioida yhteiskunnan ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset ongelmat.

Tutkimuksessani tarkastelin turkulaisten yritysten asenteita ja toimia liittyen kestävän kehityksen tavoitteisiin. Lisäksi selvitin, miten kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten suhtautuminen kestäväen kehityksen tavoitteisiin vertautuu suomalaisiin yrityksiin sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneisiin organisaatioihin. Keräsin tutkimusaineistoni verkkokyselyllä, johon vastasi kuusi Turussa toimivan yrityksen edustajaa. Analysoin tutkimusaineistoni sisällönanalyysin ja kuvailevan tilastanalyysin keinoin sekä vertailin saamiani tuloksia aiempien kyselyjen tulosten kanssa.

Tutkimukseni tulosten mukaan kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset pitivät kestävän kehityksen tavoitteita tärkeänä osana yritystoimintaansa. Yrityksille keskeisin tavoite on yhteistyön ja kumppanuuden edistäminen. Lisäksi yritykset panostavat terveyteen ja hyvinvointiin, kestäväen talouskasvuun, kaupunkien turvallisuuteen ja kestävyuteen, vastuulliseen kuluttamiseen sekä ilmastonmuutoksen vaikutusten torjuntaan. Tärkeimmäksi syyksi, miksi yritykset panostavat kestäväen kehityksen tavoitteisiin, nousi tuloksissa esiin tavoitteiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus. Kestäväen kehityksen tavoitteita edistäviä toimia yrityksissä olivat muun muassa resurssitehokkuus sekä erilaiset yhteistyöverkostot ja -hankkeet. Keinoja, joilla tavoitteiden edistymistä voisi lisätä entisestään olivat esimerkiksi kulutuskäyttäytymistä koskevan tiedon lisääminen ja kaluston uusiminen vähempipäästöisiin vaihtoehtoihin. Kyselyihin vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten yritysten sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden organisaatioiden asenteista kestäväen kehityksen tavoitteiden suhteen nousi esille sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia. Ilmastonmuutoksen vaikutusten torjuntaa pidettiin tulosten perusteella kokonaisvaltaisesti tärkeimpänä tavoitteena.

Avainsanat: kestävä kehitys, kestäväen kehityksen tavoitteet, yritysvastuu

University of Turku
Faculty of Science and Engineering
Department of Geography and Geology

OJANIITTU, ELSA: Utilization of The Sustainable Development Goals in Turku region companies

Master's thesis, 62 pages, 4 appendices
20 ECTS, geography
Supervisor: Sanna Mäki
May 2021

In 2015, the Member States of the United Nations agreed on the Sustainable Development Goals and the Agenda 2030. The Sustainable Development Goals aim to steer global action and decision-making in a more sustainable direction until 2030. There are 17 goals, which comprehensively integrate all dimensions of sustainable development. The goals apply to all countries, in addition to which companies have a significant role to play in advancing the goals. The society is more aware about the corporate responsibility and sustainable operations. Corporate responsibility is about the interaction between companies, society and the environment. The Sustainable Development Goals is a global agenda for all companies, which means that companies must consider the ecological, economic and social problems of society.

In my study, I looked at the attitudes and actions of companies in Turku in relation to the Sustainable Development Goals. I also found out how attitudes of companies in Turku towards the Sustainable Development Goals are compared to Finnish companies and organizations that participated in the international survey. I collected my research data with an online survey that was answered by six representatives of a company operating in Turku. Content analysis and descriptive statistics were used to analyse the research material and to organize and present the results. I also compared the results I got with the results of previous surveys.

According to the results of my study, companies in Turku consider the Sustainable Development Goals to be an important part of their business. The most important goal for companies is to promote cooperation and partnership. In addition, companies invest in health and well-being, sustainable economic growth, the security and sustainability of cities, responsible consumption and combating the effects of climate change. The main reason why companies invested in the Sustainable Development Goals was the global importance and timeliness of the goals. Measures to promote the goals in companies included resource efficiency and various cooperation networks and cooperation projects. Ways to further increase progress towards the goals included increasing information on consumption behaviour and renewing equipment to lower-emission alternatives. Both similarities and differences emerged from the attitudes of the Turku and Finnish companies and the organizations that participated in the international survey towards the Sustainable Development Goals. Based on the results, combating the effects of climate change was considered to be overall the most important goal.

Keywords: sustainable development, the Sustainable Development Goals, corporate responsibility

Sisällys

1 Johdanto.....	1
2 Kestävä kehitys.....	3
2.1 Kestävän kehityksen käsitteen historia.....	3
2.2 Kestävän kehityksen käsitteen laajeneminen ja sen haasteet.....	4
2.3 Kestävän kehityksen ulottuvuudet.....	6
2.4 Kestävän kehityksen tavoitteet.....	8
2.4.1 Kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030.....	8
2.4.2 Vuosituhattavoitteet.....	10
2.4.3 Kestävän kehityksen tavoitteiden haasteet.....	11
3 Yritysvastuu.....	12
3.1 Yritysvastuun tausta ja käsitteen määritelmä.....	12
3.2 Yritysvastuun ulottuvuudet.....	16
3.4 Vastuullisuus yritysten kilpailukeinona.....	18
4 Aineistot ja menetelmät.....	20
4.1 Tutkimuksen aineisto.....	20
4.2 Aineiston tuottaminen.....	22
4.3 Aineiston muokkaus.....	23
4.4 Aineiston analysointi.....	24
4.6 Kyselytutkimuksen luotettavuus.....	27
5 Tulokset.....	29
5.1 Kestävän kehityksen tavoitteet Turussa toimivissa yrityksissä.....	29
5.2 Kestävän kehityksen tavoitteet Suomessa toimivissa yrityksissä.....	34
5.3 Kestävän kehityksen tavoitteet kansainväliseen tutkimukseen osallistuneissa organisaatioissa ja yrityksissä.....	38
5.4 Kestävän kehityksen tavoitteet kyselyihin osallistuneissa yrityksissä Turussa, Suomessa ja kansainvälisesti.....	42
6 Keskustelu.....	45
6.1 Kestävän kehityksen tavoitteet tutkimukseen osallistuneiden turkulaisten yritysten toiminnassa.....	45
6.2 Tutkimukseen osallistuneiden turkulaisten yritysten toimet kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi.....	47
6.3 Turussa toimivien yritysten suhtautuminen kestävän kehityksen tavoitteisiin verrattuna suomalaiseen ja kansainväliseen tutkimukseen osallistuneisiin yrityksiin.....	49
7 Johtopäätökset.....	53
Kirjallisuus.....	55
Liitteet.....	59

1 Johdanto

Ihmisten nykyinen toiminta kuluttaa yhä liikaa maapallon aineellisia ja ekologisia palveluita sekä resursseja (Lade ym. 2020). Globaalien ekologisten ongelmien lisäksi sosiaaliset ja taloudelliset haasteet luovat painetta kestävän elämäntavan nopeaan omaksumiseen. Kestävä toiminta määriteltiin aikaisemmin taloudellisen kestävyuden avulla, mutta nykyään myös ihmisten sosiaalinen toiminta sekä huoli ympäristöstä ovat tiivis osa kestävän kehityksen määritelmää (Duran ym. 2015). Moniulotteiset globaalit haasteet ja niiden ratkaisuksi tarvittava kestävä kehitys ovatkin yhä suurempi osa ei pelkää valtioiden, vaan myös yritysten toimintaa ja päätöksentekoa.

Kestävän kehityksen käsite määriteltiin nykyisessä muodossaan Brundtlandin komissiossa 1987 (Elliott 2012). Määritelmän mukaan kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää tämän hetken tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta tyydyttää omia tarpeitaan. Tämä määritelmä on kansainvälisesti hyväksytty ja se on osana valtioiden toimintaperiaatteita. Kestävän kehityksen tavoitteena on ottaa tasavertaisesti huomioon ympäristö, talous ja ihminen, minkä mukaan kestävä kehitys voidaan jakaa ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyteen. Kestävyuden edistymistä tulee seurata globaalilla, alueellisella ja paikallisella tasolla (Rohweder 2004: 16; Leader & Ong 2011).

Yhdistyneiden kansakuntien (YK) jäsenmaat sopivat vuonna 2015 kestävän kehityksen tavoitteista ja Agenda 2030 toimintaohjelmasta, jotka ohjaavat yhteiskunnan globaalia toimintaa vuoteen 2030 asti (Resolution adopted... 2015). Toimintaohjelman tarkoituksena on taata rauha ja kestävä vauraus sekä ihmisille että planeetalle. Kestävän kehityksen tavoitteet muodostuvat 17 päätavoitteesta, joille on asetettu yhteensä 169 alatavoitetta. Tavoitteissa yhdistyvät kattavasti kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta. Tällainen globaali sopimus, joka määrittää valtioiden ja organisaatioiden päämääriä ja tavoitteita kohti kestävämpää tulevaisuutta, on globaalisti merkittävä saavutus (Stafford-Smith ym. 2015).

Yritykset eivät toimi irrallisena osana yhteiskuntaa, vaan niiden tulee seurata yhteiskunnan muutoksia sekä vastata sidosryhmien toiveisiin ja vaatimuksiin (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 29). Yritystoiminnassa puhutaankin yhä enemmän yritys vastuusta, joka on tiukasti yhteydessä kestävän kehityksen käsitteeseen, mutta yritystoiminnan näkökulmasta. Yritysvastuulla tarkoitetaan yritysten, yhteiskunnan ja ympäristön välistä vuorovaikutusta, jossa yritys integroi sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät aiheet vapaaehtoisesti liiketoimintaansa (Saeidi ym. 2015).

Vastuullisuuden merkitys liiketoiminnassa kasvaa jatkuvasti (Rohweder 2004). Sen lisäksi, että yritykset ottavat toiminnassaan huomioon yhteiskunnan ja sidosryhmien toiveet, yritysten tulee huomioida niille suunnatut kansainväliset säännöt ja normit koskien vastuullisuutta. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ovat esimerkki globaalista yritystoimintaan vaikuttavasta toimintaohjelmasta (Koi-pijärvi & Kuvaja 2017: 40). Esimerkiksi uudet ja kestävämmät liiketoimintamallit, teknologiset ratkaisut sekä resurssitehokkuus ovat yrityksissä avainasemassa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi (Schüz 2012). Yritysten vastuullisuus liittyy myös yhä enemmän myös niiden kilpailukykyyn (Harmaala & Jallinoja 2012: 58).

Tässä tutkimuksessa tarkastelin Turussa toimivien yritysten asenteita ja toimia liittyen kestävän kehityksen tavoitteisiin. Aihetta ovat aikaisemmin tutkineet Suomessa FIBS ry (2017) ja kansainvälisesti Globescan ja Sustainability (2017). Koska Turun kaupungilla on kunnianhimoiset kestävän kehityksen tavoitteet (Näin Turku tekee hyvää... 2020), haluisin tarkastella tutkimuksessani nimenomaan Turussa toimivia yrityksiä ja verrata tuloksia kansalliseen ja kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten tuloksiin.

Tuotin tutkimukseni aineiston turkulaisille yrityksille suunnatun verkkokyselyn avulla. Kyselyyn vastasi kuusi Turussa toimivan yrityksen edustajaa. Koska vastauksia kertyi vähän, niiden perusteella ei voi tehdä yleistyksiä kaikista turkulaisista yrityksistä. Analysoin aineiston käyttäen sisällönanalyysejä ja kuvailevaa tilastoanalyysia. Tutkimukseni tavoitteena oli tarkastella turkulaisten yritysten suhtautumista kestävän kehityksen tavoitteisiin. Lisäksi halusin selvittää, miten nämä kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten käsitykset kestävän kehityksen tavoitteista vertautuvat FIBS ry:n sekä Globescanin ja Sustainabilityn kyselyihin vastanneiden yritysten käsityksiin.

1. Mitä kestävän kehityksen tavoitteita Turussa toimivat yritykset ottavat huomioon omassa toiminnassaan ja miksi?
2. Mitä tutkimukseen osallistuneet turkulaiset yritykset tekevät kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja miten tavoitteet saavutettaisiin paremmin?
3. Miten Turussa toimivien yritysten suhtautuminen kestävän kehityksen tavoitteisiin vertautuu suomalaiseen ja kansainväliseen tutkimukseen osallistuneisiin yrityksiin?

2 Kestävä kehitys

2.1 Kestävän kehityksen käsitteen historia

Kestävän kehityksen käsite esiintyi nykyisessä merkityksessään ensimmäistä kertaa vuonna 1987 Brundtlandin komissiossa (Elliot 2012). Ennen tätä Tukholmassa järjestetyssä Yhdistyneiden kansakuntien kokouksessa vuonna 1972, nousi ensimmäistä kertaa esiin globaali huoli ympäristön kestävydestä (Strezov ym. 2017). Tällöin kehityksen mittarina käytettiin yleisesti taloudellista kehitystä, mutta vähitellen alettiin kiinnittämään huomiota talouden kehityksen vaikutuksiin. Näitä vaikutuksia olivat muun muassa resurssien ehtyminen sekä maaperän ja vesistöjen laadun heikkeneminen. Brundtlandin komission tavoitteena oli kehittää maailmanlaajuinen pitkän aikavälin ympäristöstrategia, arvioida maailman kehitys- ja ympäristöongelmia sekä määritellä realistisia ehdotuksia näiden ongelmien ratkaisemiseksi globaalin kumppanuuden avulla (Yhteinen tulevaisuutemme 1988; Elliot 2012). Kestävän kehityksen käsite määriteltiin 1980-luvun lopulla suomeksi Brundtlandin komission määritelmän pohjalta seuraavasti: *”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa”* (Yhteinen tulevaisuutemme 1988).

Brundtlandin komission kestävän kehityksen määritelmä on maailmanlaajuisesti tunnetuin sekä laajimmalle levinnyt määritelmä ja se on hyväksytty kansainvälisesti sekä valtioiden hallituksissa että monissa yrityksissä (Rohweder 2004: 15; Elliot 2012). Lisäksi komission yksi tärkeimmistä töistä oli kestävän kehityksen käsitteen operationalisointi taloudellisena, poliittisena ja institutionaalisenä käsitteenä.

Brundtlandin komission jälkeen seuraava saavutus kestävän kehityksen suhteen tapahtui vuonna 1992 Rio de Janeirossa pidetyssä YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa (Earth Summit) (Rogers ym. 2008). Konferenssin tarkoituksena oli huomioida tasapuolisesti globaali kehitys sekä ympäristön hyvinvointi ja näin taata kestävän kehityksen edistyminen. Konferenssin myötä kestävän kehityksen edistymistä ja siihen liittyvien sopimusten täytäntöönpanoa alettiin seuraamaan paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla. (Leader & Ong 2011). Ihmisten hyvinvointi määriteltiin Rion konferenssissa kestävän kehityksen keskeiseksi huolenaiheeksi. Kaikkien ihmisten tulisi olla oikeutettuja terveeseen sekä tuottavaan elämään yhteisymmärryksessä ympäristön kanssa. Maailmanlaajuisen köyhyyden poistaminen nousikin keskeiseksi huolenaiheeksi, sillä se on kestävän kehityksen välttämätön vaatimus. Köyhyyden poistamisen myötä korostettiin kehittyvien ja köyhien valtioiden avuntarvetta. Ympäristö- ja kehityskonferenssi johti Agenda 21 toimintaohjelman hyväksymiseen.

Toimintaohjelman päämääränä oli maailmanlaajuisen kestävä kehityksen saavuttaminen 2000-luvun alkuun mennessä (Rogers ym. 2008; Elliot 2012). Agenda 21 painotti valtioita parantamaan poliittista päätöksentekoaan siten, että sosioekonomiset sekä ympäristölliset näkökulmat integroitiin keskenään. Lisäksi kansalaisille tuli mahdollistaa parempi osallisuus päätöksenteossa.

Kolmas merkittävä kestävä kehitystä käsittelevä huippukokous järjestettiin vuonna 2002 Johannesburgissa (Rogers ym. 2008). Kokouksen pääteemana oli kumppanuussuhteiden muodostaminen kestävä kehityksen edistämiseksi. Valtioiden välisten yhteistyöhankkeiden lisäksi yrityksiä sekä kansalaisjärjestöjä kannustettiin kestäväan kehitykseen liittyvien yhteistyöhankkeiden aloittamiseen. Yksityisen sektorin katsottiin yhtä lailla olevan velvollinen osallistumaan kestävämmän yhteiskunnan luomiseen (Leader & Ong 2011; Rogers ym. 2008). Kestävä kehityksen liittäminen osaksi yksityistä sektoria julkisen sektorin lisäksi sai kestävä kehityksen käsitteen osaksi yleistä sanastoa sekä kaikkien toimijoiden agendaä ympäri maapalloa. Rion ympäristö- ja kehityskonferenssin tavoin Johannesburgin huippukokous korosti köyhyyden poistamista maapallolta. Köyhyyden lisäksi kokouksessa määriteltiin muitakin uhkia maailmanlaajuiselle kestävyydelle. Näitä uhkia olivat muun muassa krooninen nälänhätä, aseelliset konfliktit, korruptio, luonnonkatastrofit, ihmiskauppa, terrorismi ja suvaitsemattomuus liittyen rotuun, etnisyyteen sekä uskontoon. Kestävyuden takaamiseksi YK laajensi entisestään toimiaan uhkien vastaiseen työhön. Johannesburgissa kestävä kehityksen määritelmä kiteytettiin kolmiulotteiseksi kokonaisuudeksi, jossa ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys nähtiin toisiinsa integroituneina ja tasavertaisina tavoitteina (Soini & Birkeland 2014).

2.2 Kestävä kehityksen käsitteen laajeneminen ja sen haasteet

Kestävä kehityksen käsite on muovautunut monien vuosikymmenten ajan (Duran ym. 2015). Aikaisemmin kestävyys määriteltiin pitkälti osana taloudellista kestävyyttä ja sen tuomaa työllisyyttä, kulutusta ja vaurautta. Vasta myöhemmin ihmisten kehitys, johon kuuluvat koulutus, tasa-arvo ja kehittynyt yhteiskunta, ja ympäristön hyvinvointi määriteltiin osaksi kestävyyttä. Kestävä kehityksen käsite voidaan jakaa kahteen keskeiseen elementtiin (Elliot 2012; Leader & Ong 2011). Nämä elementit ovat ajatus siitä, mitä kestävässä kehityksessä pyritään ylläpitämään (*sustain*) ja mitä kehittämään (*develop*). Elementit ja niiden sisältämät kategoriat ottavat huomioon planeetan rajat sekä ihmiskunnan tarpeet. Kirjaimellisesti kestävä kehityksen määritelmä viittaakin kehityksen ylläpitämiseen ajan saatossa. Nykyisin YK:n kestävä kehityksen osasto kiteyttääkin kestävä kehityksen määritelmän sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöön liittyvien ongelmien tarkastelun kokonaisuudeksi.

Kestävän kehityksen käsite perustuu ihmiskeskeiseen ajatteluun (Duran ym. 2015). Ympäristön tilan heikennyttyä se on noussut kuitenkin yhä tärkeämpään rooliin kestävän kehityksen määritelmässä. Kestävän kehityksen päätavoitteena on ihmisten tarpeiden tyydyttäminen maapallon kantokyvyn rajoissa. Ihmiskunta tarvitseekin jatkuvaa taloudellista ja sosiaalista kehitystä tarpeidensa tyydyttämiseen, minkä lisäksi on välttämätöntä suojella ja parantaa ympäristön tilaa. Taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen sekä ympäristön huomioimisen tasapaino on tärkeässä roolissa tulevien sukupolvien hyvinvoinnin kannalta (Elliot 2012; Duran ym. 2015). Ihmisten tarpeet voivat tarkoittaa erilaisia asioita eri ihmisille sekä eri aikakaudella eläneille. Tarpeet voivat tarkoittaa avointa ja vapaata tilaa, puhdasta ilmaa tai aineellista vaurautta. Tulevien sukupolvien tarpeet toteutuvat joka tapauksessa sitä paremmin, mitä enemmän ihmiskunta edistää kestävää kehitystä omalla toiminnallaan. Yhteiskunnan tulee luoda yksimielinen pohja sille, mitä kestävä kehitys tarkoittaa ja millä toimenpiteillä kestävä tulevaisuus voidaan saavuttaa (Nourry 2008).

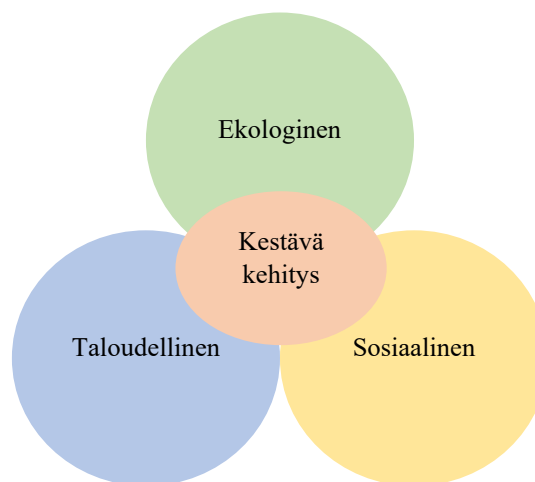
Kestävä kehitys tuo mukanaan monia globaaleja haasteita (Elliot 2012). Viime vuosisadalla taloudellinen ja teknologinen edistys johtivat ympäristötilan heikkenemiseen. Globaali talous hyödynsi suuren määrän uusiutumattomia luonnonvaroja, millä oli suuri vaikutus ympäristön tilaan ja ekosysteemeihin. Monet kestävyiden haasteista ovat pitkäaikaisia (Duran ym. 2015). Tällaisia haasteita ovat esimerkiksi kehityksen resurssiriippuvaisuus, ilmaston lämpeneminen, köyhyys ja eriarvoisuus sekä biodiversiteettikato. Lisäksi väestönkasvu, nopea talouskasvu, korkea elintaso ja teollisuustuotanto ovat lisänneet entisestään resurssien kysyntää ja hiilidioksidipäästöjä. Nämä haasteet ovat maailmanlaajuisia ja ne hidastavat kestävän kehityksen edistymistä. Onkin tärkeää määritellä kestävyteen liittyvät haasteet globaalilla, alueellisella ja paikallisella tasolla (Elliot 2012). Ilmastonmuutoksen vaikutukset, väestönkasvu, resurssien kulutus ja talouden elpymisen vaikeudet ovat esimerkkejä sijainnista riippuvista haasteista. Näitä haasteita voidaan torjua muun muassa vähäpäästöisillä innovaatioilla, uudella teknologialla, energiatehokkuudella ja uusiutuvalla energialla sekä kestävällä politiikalla ja päätöksenteolla.

Kestävän kehityksen käsite määrittelee viitekehityksen moniin globaaleihin hankkeisiin ja päätöksentekoon (Leader & Ong 2011). Kestävää kehitystä mitataan maailmanlaajuisesti erilaisten indeksien ja indikaattorien avulla. Tällaisia kehitystä mittaavia indeksejä ovat esimerkiksi ekologinen jalanjälki, inhimillisen kehityksen indeksi ja onnellisen planeetan indeksi. Monet indekseistä keskittyvät vain tiettyyn kestävän kehityksen ulottuvuuteen, mikä voidaan nähdä ongelmana. Tämä johtaa siihen, että kokonaiskuvaa kestävydestä, joka käsittäisi ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden, ei pystytä mittaamaan. Monista mittareista huolimatta ei olekaan olemassa tutkijoiden ja poliittisten

yhteisöjen yksimielisesti hyväksymää tapaa, jolla kestävyyttä mitattaisiin (Strezov ym. 2017). Tällaisen globaalisti hyväksytyn mittarin puuttuminen voidaan nähdä merkittävänä puutteena.

2.3 Kestävän kehityksen ulottuvuudet

Kestävän kehityksen käsite koostuu kolmesta eri kestävyuden ulottuvuudesta, jotka ovat kaikki tiukasti yhteydessä toisiinsa (kuva 1) (Duxbury ym. 2017). Kestävään kehitykseen vaikuttavat taloudellinen ja yhteiskunnallinen hyvinvointi, jotka puolestaan vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Ihmisten hyvinvointi on tärkeä edellytys ekologisen kestävyuden edistämiseksi. Kestävän kehityksen malli, joka voidaan tulkita ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden avulla, tarkoittaa ulottuvuuksien yhteyksien lisäksi niiden päällekkäisyyksiä (Elliot 2012). Päällekkäisyydet johtavat tilanteisiin, jossa kaikkien ulottuvuuksien toteutuminen tasa-arvoisesti on mahdotonta. Kaikilla valinnoilla ja toimilla on vaikutus siihen, mitkä ulottuvuuksista toteutuvat yhteiskunnassa parhaiten. Esimerkkinä ristiriitaisesta tilanteesta on tapaus, jossa riittävien ruoka- ja vesivarantojen tarjoaminen yhteisölle edellyttäisi muutoksia maankäytössä, mikä johtaisi alueelliseen biodiversiteetin vähenemiseen. Esimerkkitapauksessa ristiriidassa ovat sosiaalinen ja ekologinen ulottuvuus, minkä ratkaisemiseksi jompikumpi ulottuvuuksista tulee priorisoida toisen kustannuksella. Tällaisilta ulottuvuuksien välisiltä ristiriitatilanteilta ei voida välttyä yhteiskunnassa, minkä takia onkin tärkeää, että jokainen ulottuvuus huomioidaan globaalilla, kansallisella ja paikallisella tasolla (Rogers ym. 2008; Kates ym. 2005). Kolmen kestävä kehityksen ulottuvuuden lisäksi voidaan puhua myös neljänestä osa-alueesta, joka on kulttuurinen kestävyys (Hawkes 2001).

Kuva 1. Kestävän kehityksen ulottuvuudet. (Lähde: Eadie ym. 2011 mukailleen).

Ekologinen kestävyys ymmärretään usein luonnon ekosysteemien monimuotoisuutena ja ekosysteemipalvelujen säilymisenä (Rohweder 2004: 15). Ekologinen kestävyys liittyy kuitenkin tiukasti ihmisten toimintaan maapallon kantokyvyn rajoissa. Pitkän aikavälin suunnitelma onkin sopeuttaa ihmisten taloudellinen ja aineellinen toiminta kantokyvyn rajoihin (Lade ym. 2020). Ekologisesti kestävänsysteemin tulee ylläpitää ympäristön vakaa resurssitaso välttämällä luonnonvarojen liiallista käyttöä. Vakaa resurssitaso voidaan saavuttaa ennakoimalla kestävyyttä uhkaavien toimien riskit, haitat ja kustannukset. Vaikka kestäväns kehityksen perusedellytyksenä on biodiversiteetin ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen, ekologisen kestävyys saavuttaminen on monimutkainen prosessi (Duran ym. 2015). Muutokset yhteiskunnallisissa rakenteissa ja asenteissa, minkä tavoitteina ovat talouskasvu, eriarvoisuuden vähentäminen ja köyhyyden poistaminen, ovat kaikki lopulta sidoksissa ympäristön hyvinvointiin ja ekologiseen kestävyysteen sekä sen saavuttamiseen.

Taloudellinen kestävyys liittyy ihmisten taloudelliseen pääomaan (Rohweder 2004: 16). Kestävä talous luo pohjan yhteiskunnan keskeisille toiminnoille. Talouskasvu, teollisuus ja työllisyys ovat tapoja, joilla taloudellisesti pyritään turvaamaan ihmisten hyvinvointi. Tämän pitkällä aikavälillä kannattavan ja tasapainoisen toiminnan sekä talouden kasvun avulla tulisi turvata hyvinvointi tuleville sukupolville planeetan ekologisten rajojen puitteissa (Haji Rasouli & Kumarasuriyar 2016). Taloudellisen kestävyysden tarkoituksena on tuottaa maksimaalinen taloudellinen tulos resurssien järkevällä käytöllä sekä ottamalla huomioon ekologinen sekä sosiaalinen kestävyys. Taloudellisesti kestäväns yhteiskunnan tulee tuottaa kuluttajien tarvitsemia ja haluamia hyödykkeitä sekä palveluja. Tämän tulee tapahtua ilman ympäristöön kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia. Taloudelliseen kestävyysteen liittyy myös haasteita (Duran ym. 2015). Pitkäjänteinen ja tulevaisuuteen tähtäävä talouspolitiikka luo oivat olosuhteet taloudellisen kestävyysden edistämiseen ja kansalliseen hyvinvointiin, mikä helpottaa taloudelliseen kestävyysteen ja ihmiskuntaan liittyvien haasteiden kohtaamista. Esimerkkinä tällaisesta haasteesta on väestön ikääntymisestä aiheutuvat ja kasvavat menot. Lähihistoria on osoittanut, että nopea talouskasvu, jossa tarkoituksena on saavuttaa maksimaaliset hyödyt, vaikuttaa negatiivisesti ympäristön hyvinvointiin. Talouspolitiikan tulisikin kiinnittää entistä enemmän huomiota talouden aiheuttamiin kielteisiin ympäristövaikutuksiin. Näiden vaikutusten huomioiminen on avainasemassa kestäväns talouskasvun saavuttamisessa.

Sosiaalinen kestävyys liittyy ihmisten sosiaaliseen pääomaan (Rohweder 2004: 15). Keskeistä sosiaalisessa kestävyysdessä on hyvinvoinnin takaaminen tuleville sukupolville. Ulottuvuudella tarkoitetaan usein ihmisten perustarpeiden tyydyttämistä sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja tärkeimpien hyvinvointia tuottavien palvelujen toteutumista (Haji Rasouli & Kumarasuriyar 2016). Ihmisen perustarpeita ovat muun muassa puhdas vesi, ravinto ja turvallisuuden tunne. Hyvinvointia tuottavia

palveluja ovat puolestaan terveydenhuolto, koulutus, asuminen ja mahdollisuus poliittiseen osallistamiseen. Lisäksi sosiaalinen ulottuvuus ottaa huomioon ihmisten sosiaalisen vuorovaikutuksen, suhteet, käyttäytymismallit ja arvot. Kysymykset globaalista väestönkasvusta, köyhyydestä, sukupuolten tasa-arvosta, terveydenhuollosta ja koulutuksesta ovat sosiaalisen kestävyuden haasteita (Duran ym. 2015). Sosiaalisesti kestävä yhteiskunnan tulisikin tarjota riittävästi sosiaalipalveluja kaikille ihmisille sekä luoda terveitä ja elinkelpoisia yhteisöjä nykyisille ja tuleville sukupolville. Sosiaalisesti kestävät yhteisöt ovat oikeudenmukaisia, demokraattisia ja tarjoavat mahdollisuuden laadukkaaseen elämään. Sosiaalisen kestävyuden haasteilla on merkittäviä vaikutuksia myös ekologisen ja taloudellisen kestävyuden toteutumiseen (Duran ym. 2015; Harris 2000). Onkin tärkeää, että ihmiskunta jatkaa sosiaalista kehittymistä vahingoittamatta ympäristöä. Kulttuurisen kestävyuden voidaan katsoa kuuluvan osaksi sosiaalista kestävyyttä (Hawkes 2001). Kulttuurinen kestävyys liittyy kulttuurisen monimuotoisuuden säilyttämiseen ja eheyttämiseen.

2.4 Kestävän kehityksen tavoitteet

2.4.1 Kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltiot sopivat vuonna 2015 New Yorkissa järjestetyssä huippukokouksessa kestävä kehityksen tavoitteista (SDG) ja Agenda 2030 toimintaohjelmasta (Resolution adopted... 2015). Toimintaohjelma astui voimaan 1. tammikuuta 2016 ja sen tarkoitus on ohjata globaalia toimintaa ja päätöksentekoa kestävämpään suuntaan vuoteen 2030 asti. Toimintaohjelman tavoitteena on taata yhteinen rauha ja vauraus sekä ihmisille että maapallolle. Kestävän kehityksen tavoitteissa yhdistyvät kestävä kehityksen kolme ulottuvuutta; ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys (Transforming our world... 2016). Toimintaohjelmaa valmisteltiin useita vuosia vuorovaikutuksessa valtioiden sekä muiden sidosryhmien kanssa ympäri maailmaa. Valmistelussa otettiin huomioon erityisesti köyhimmät ja haavoittuvaisimmat valtiot sekä ihmisryhmät. Toimintaohjelma noudattaa YK:n peruskirjaa sekä kunnioittaa maailmanlaajuisia rauhaa ja oikeutta. Lisäksi Agenda 2030 vahvistaa YK:n merkittävimpien konferenssien ja huippukokousten tulokset, jotka ovat luoneet vankan pohjan kestävälle kehitykselle. Tällainen universaali sopimus, joka sisältää valtioiden yhteisiä päämääriä ja tavoitteita kohti kestävämpää tulevaisuutta, on globaalisti merkittävä saavutus (Stafford-Smith ym. 2015).

Kestävän kehityksen tavoiteohjelma koostuu 17 päätavoitteesta (taulukko 1) (The 17 Goals 2021). Päätavoitteet voidaan jakaa vielä 169 alatavoitteeseen. Agenda 2030 yhdistää laajasti tavoitteita

taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle sekä ympäristötavoitteita biodiversiteetille ja ilmastolle (Bebbington & Unerman 2018). Kestävän kehityksen ulottuvuudet kietovatkin tavoitteet koskemaan kestävästä kehitystä kokonaisvaltaisesti. Köyhyyden ja nälänhädän poistaminen, eriarvoisuuden torjuminen, globaalin rauhan luominen, oikeudenmukaisten yhteiskuntien rakentaminen ja ympäristön suojeleminen ovat esimerkkejä tavoitteista, jotka ihmiskunnan tulee ratkaista kestävästä kehityksen tavoitteiden avulla.

Taulukko 1. Kestävän kehityksen tavoitteet. (The 17 Goals 2021).

Kestävän kehityksen tavoitteet	Tavoitteen kuvaus
1. Ei köyhyyttä	Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta.
2. Ei nälkää	Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävästä maataloutta.
3. Terveyttä ja hyvinvointia	Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille.
4. Hyvä koulutus	Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.
5. Sukupuolten tasa-arvo	Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.
6. Puhdas vesi ja sanitaatio	Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.
7. Edullista ja puhdasta energiaa	Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille.
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	Edistää kaikkia koskevaa kestävästä talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	Rakentaa kestävästä infrastruktuuria sekä edistää kestävästä teollisuutta ja innovaatioita.
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä.
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.
12. Vastuullista kuluttamista	Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys.
13. Ilmastotekoja	Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.
14. Vedenalainen elämä	Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävästä käyttöä.
15. Maanpäällinen elämä	Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävästä käyttöä.
16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta	Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin.
17. Yhteistyö ja kumppanuus	Tukea vahvemmin kestävästä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta.

Kestävän kehityksen tavoitteet koskevat sekä kehittyneitä että kehittyviä valtioita (Hajer ym. 2015). Toimintaohjelma painottaakin globaalia yhteisvastuuta tavoitteiden saavuttamiseksi. Jokaisella valtiolla on kuitenkin tavoitteiden edistämässä keskeinen rooli, sillä kaikki tavoiteohjelmaan sitoutuneet valtiot päättävät itsenäisesti kansallisesta toimeenpanostaan. Tavoiteohjelma on sovellettavissa kaikille valtioille, sillä se ottaa huomioon alueiden eri kehitystasot, antaa mahdollisuuksia paikallisten prioriteettien huomiointiin sekä toimien tehokkaaseen toteutukseen (Resolution adopted... 2015). Lisäksi valtioiden sisällä toimivat yritykset ja kansalaisjärjestöt ovat tärkeässä roolissa tavoitteiden edistämässä (Bowen ym. 2017). Yhteistyö sektoreiden välillä edellyttää kunnianhimoista ja osallistavaa päätöksentekoa toimijoiden välillä. Toimintaohjelman yksi pääperiaatteista on, ettei ketään jätetä yksin. Tämä periaate tulee huomioida sekä valtioiden välisessä yhteistyössä että valtion sisällä tapahtuvassa toiminnassa. Tavoitteiden edistymistä ja seuranta varten on sovittu yhteisiä indikaattoreita ja indeksejä, joiden avulla on mahdollista mitata ja seurata tavoitteiden edistymistä (Halonen ym. 2017: 14). Eri valtioiden välistä tavoitteiden edistymistä voidaankin tarkastella SDG-indeksillä, joka sisältää yhteensä 114 indikaattoria (The Sustainable Development... 2019). Nämä indikaattorit kattavat tasapuolisesti kaikki 17 tavoitetta. Valtioiden edistymistä seurataan YK:n vuosittain julkaisemassa kestävän kehityksen tavoitteita ja niiden edistymistä käsittelevässä raportissa. Vuoden 2019 raportin mukaan suurimmat haasteet tavoitteiden edistymisessä koskivat ilmastonmuutosta, biodiversiteettikatoa ja eri maiden välillä sekä sisällä vallitsevaa eriarvoisuutta. Vuoden 2020 raportissa puolestaan painottui koronapandemia ja sen tuomat haasteet (The Sustainable Development... 2020). Pandemia toi mukanaan varsinkin globaaleja taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia, jotka ovat hidastaneet kestävän kehityksen tavoitteiden edistymistä.

2.4.2 Vuosituhattavoitteet

Agenda 2030 toimintaohjelma on jatkoa vuonna 2000 asetetuille vuosituhattavoitteille (Wysokińska 2017). Vuosituhattavoitteet oli ensimmäinen globaali sopimus, joka käsitteli sosiaalista oikeudenmukaisuutta, köyhyyttä sekä ympäristön kestävyyttä. Vuosituhattavoitteiden takarajana oli vuosi 2015. Pää tavoitteita oli kahdeksan, mitkä jaettiin vielä useampaan alatavoitteeseen. Tavoitteet koskivat muun muassa äärimmäisen köyhyyden vähentämistä, lasten koulunkäynnin lisäämistä, tasa-arvon edistämistä, ympäristön kestävyuden varmistamista sekä globaalien yhteistyön kehittämistä (Gilbert 2008; Halonen ym. 2017: 13).

Monet vuosituhattavoitteista toteutuivat odotettua paremmin ja mahdollistivat monelle ihmiselle paremman elämänlaadun ja tulevaisuudennäkymät. Esimerkiksi yli miljardi ihmistä nousi äärimmäisen

köyhyysrajan yläpuolelle ja yhä useampi tyttö aloitti koulunkäynnin (The Millennium Development... 2016). Edistys oli kuitenkin epätasaista eri alueiden ja valtioiden välillä. Varsinkin heikoimmassa asemassa olevat ihmisryhmät, kuten naiset, köyhät, vammaiset ja etnisten vähemmistöjen jäsenet, jäivät monilla alueilla kehityksestä jälkeen. Vuosituhattavoitteiden menestys oli kuitenkin osoitus siitä, että maailmanlaajuinen muutos kohti kestävyyttä on mahdollinen (Wysokińska 2017; Stafford-Smith ym. 2015). Tavoitteet muodostivat uusia ja innovatiivisia kumppanuussuhteita valtioiden ja eri sektorien välille. Lisäksi tavoitteet osoittivat kunnianhimoisten tavoitteiden asettamisen arvon kohti maailmanlaajuisia hyvinvointia ja kestävyyttä. Agenda 2030 toimintaohjelma jatkaa ja täydentää vuosituhattavoitteita monin tavoin. Kestävän kehityksen tavoitteet ovat kuitenkin laajempi lähestymistapa globaaleihin ongelmiin ja ne tuovat esille tarpeen kiireellisestä muutoksesta.

2.4.3 Kestävän kehityksen tavoitteiden haasteet

Agenda 2030 toimintaohjelma vaikuttaa maailmanlaajuisesti valtioiden päätöksentekoon ja toimintaan (Nilsson ym. 2016). Valtiot ovat kehitystasoiltaan, olosuhteiltaan ja poliittiselta päätöksenteoltaan erilaisia. Eroavaisuuksien myötä kestävä kehityksen tavoitteiden edistäminen ei ole yksiselitteistä, vaan kohtaa monia erilaisia haasteita. Haasteita aiheuttavat esimerkiksi tavoitteisiin sitoutumisen varmistaminen, tavoitteiden väliset ristiriitatilanteet sekä niiden selvittäminen ja toimivan yhteistyön onnistuminen (Bowen ym. 2017). Valtioiden sitoutuminen kestävä kehityksen tavoitteisiin ei riitä varmistamaan tavoitteiden edistymistä. Tämän takia tarvitaan järjestelmä, jonka avulla voidaan varmistaa valtioiden ja organisaatioiden vastuu sekä sitoutuminen tavoitteiden edistämiseen. Suurimpia ongelmia tavoitteiden edistämässä kohtaavat haavoittuvimmat ja vähiten kehittyneet valtiot, joita ovat esimerkiksi monet Afrikan valtiot, saarivaltiot sekä konflikteista kärsivät valtiot (Transforming our world... 2016). Valtioiden tulee tulkita kestävä kehityksen tavoitteet omien olosuhteidensa ja kehitystasonsa mukaan (Colglazier 2015; Nilsson ym. 2016). Onkin tärkeää, että jokainen valtio asettaa omat kansalliset tavoitteensa kestävä kehityksen suhteen ja sopeutuu elämään näiden tavoitteiden mukaan.

Kestävä kehityksen tavoitteet sisältävät kattavasti aihepiirejä, jotka ovat tärkeitä kestävä tulevaisuuden kannalta (Colgalazier 2015). Agenda 2030 toimintaohjelman visio ekologisesta kestävydestä, taloudellisesta kehityksestä ja sosiaalisesta osallisuudesta muodostaa väistämättä jännitteitä kestävä kehityksen tavoitteiden välille. Onkin tärkeää tunnistaa tällainen jännitteen synnyttämä ristiriitatilanne tavoitteiden välillä. Ristiriitatilanteilla (*trade-off*) tarkoitetaan tavoitteiden päällekkäisyyksiä, jolloin joudutaan valintatilanteeseen, jossa toiset tavoitteet priorisoidaan tärkeämmiksi kuin

toiset (Bowen ym. 2017). Tavoitteiden priorisointi on tärkeää silloin, kun kaikkia tavoitteita ei voida toteuttaa. Esimerkkinä tavoitteiden ristiriitatilanteesta on lisääntyvän kulutuksen edistäminen köyhyyden lieventämiseksi, missä ristiriidassa ovat tavoitteet 1 (Ei köyhyyttä) ja 12 (Vastuullista kuluttamista) (Stafford-Smith ym. 2015). Huonosti suunniteltu ja järjestetty toiminta tavoitteiden ristiriitatilanteissa saattaa johtaa konflikteihin. Ristiriitatilanteiden välttämiseksi tuleekin keskittyä useampaan kuin yhteen tavoitteeseen kerralla (Nilsson ym. 2016; Stafford-Smith ym. 2015). Globaalit ohjeet ja suunnitelmat kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi varmistavat valtioiden sitoutumisen kaikkiin tavoitteisiin. Tällöin valtiot eivät voi valita ainoastaan omiin olosuhteisiinsa sopivia tavoitteita, mikä saattaisi johtaa muiden tavoitteiden laiminlyöntiin ja kärjistyneisiin ristiriitatilanteisiin.

Agenda 2030 toimintaohjelma luo jännitteitä päättäjien ja toimijoiden välillä (Bowen ym. 2017). Kestävän kehityksen tavoitteiden edistymisen kannalta on tärkeää, että toimijoiden välinen yhteistyö toimii. Myös toimijoiden väliset valtasuhteet saattavat aiheuttaa ongelmia. Esimerkiksi tavoite 7 (edullista ja puhdasta energiaa) vaikuttaa aktiivisesti useampaan toimijaan. Näitä toimijoita ovat muun muassa hallitus, tutkijat ja yritykset, joilla kaikilla saattaa olla erilaiset intressit tavoitteen 7 edistämiseksi. Energiakysymykset ovat aina politiikan, ympäristön sekä tekniikan kysymyksiä. Yhteinen toiminta tavoitteen edistämiseksi ja tilanteen ratkaisemiseksi vaatii yhteistyötä ja osallistavaa päätöksentekoa.

3 Yritysvastuu

3.1 Yritysvastuun tausta ja käsitteen määritelmä

Yritysvastuun käsite alkoi vakiintua 1950-luvulla, jolloin taloustieteilijä Howard R. Bowen (1953) julkaisi kirjan *Social Responsibilities of the Businessman*. Bowen määritteli yritysvastuun viittaavan yritysten velvollisuuteen noudattaa yhteiskunnan arvojen, moraalin ja velvollisuuksien mukaisia ohjeita ja toimintatapoja. Keith Davis määritteli yritysvastuun 1960-luvulla viittaavan yritysten päätöksiin ja toimiin, jotka eivät perustuneet ainoastaan ekonomisiin ja teknisiin syihin (Carroll 1999). Davisin määrittelemiä liikepäätöksiä voitiin pitää tuolloin eräänlaisina pitkän aikavälin sijoituksina päätöksiin liittyvien potentiaalisten taloudellisten hyötyjen vuoksi. Tällainen toiminta olikin yleisesti hyväksytty liike-elämän näkemys 1970- ja 1980-luvuilla. Perinteisesti käytettiin termiä yhteiskuntavastuu, kun viitattiin yritysten, yhteiskunnan ja kolmannen sektorin välisiin suhteisiin sosiaalisen ja

ekologisen hyvinvoinnin rakentajina (Olkkonen & Quarshie 2019). Yritykset alkoivat kuitenkin käyttää termiä yritysvastuu kuvatessaan talouteen, sosiaaliseen ja ympäristöön liittyviä toimintatapojaan ja tavoitteitaan.

Yritysvastuu alkoi nousta yritysten agendalle 1990–2000 lukujen välillä, vaikka ajatus yritysten yhteiskunnallisesta vastuusta esitettiin jo 1950-luvulla (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 18). Yritysvastuu määriteltiin 1990-luvun lopulla usein John Elkingtonin kehittämän kolmen pilarin mallina (*triple bottom line* -malli). Mallin mukaan yritysvastuu muodostuu taloudellisesta, ympäristöllisestä ja sosiaalisesta vastuusta, jotka ovat yhteydessä kestävä kehityksen ulottuvuuksiin (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 19; Niskala ym. 2013: 18). Kolmen pilarin mallin haasteita ovat vastuullisuuskysymykset, joita ei voida yksiselitteisesti luokitella vain yhteen kolmesta pilarista. Esimerkiksi puhdas vesi on sekä ympäristöasia että ihmisoikeuskysymys eikä sitä voida luokitella kuulumaan vain yhteen pilariin.

Yhteiskunnassa puhutaan yhä enemmän yritystoiminnan vastuullisuudesta sekä kestävästä liiketoiminnasta (Niskala ym. 2009: 19). Vastuullista yritystoimintaa lähestyttiin pitkään minimoimalla yritysten toiminnasta aiheutuvat kielteiset vaikutukset ympäristöön sekä ympäröivään yhteiskuntaan. Vähitellen yritysten vastuullisuuden määritelmään lisättiin yritysten tavoite maksimoida toimintansa myönteiset vaikutukset vapaaehtoisilla toimilla (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 18). Yritykset tavoittelivat myönteisten vaikutusten kohdistuvan ympäristöön, yhteiskuntaan ja yritysten sidosryhmiin, joita ovat muun muassa työntekijät, tavarantoimittajat, asiakkaat ja viranomaiset. Kestävä liiketoiminnan tulisikin taata ihmisten hyvinvoinnin pitkäaikainen jatkuvuus. Yritysmailman globalisaatio, yhteiskunnalliset teemat ja informaatioteknologian nopea kehitys ovat mahdollistaneet yritysmailman hyvinvoinnin ja vastuullisuuden kasvun (Dyllick & Muff 2016). Nykyajan globaalissa talousmaailmassa yrityksiltä odotetaan enemmän kuin ainoastaan taloudellisen voiton tavoittelua ja paikallisten lakien noudattamista. Yritysten odotetaan antavan panoksensa yhteiskunnallisen kestävyuden taloudellisiin, ekologisiin ja sosiaalisiin ongelmiin. Kestävä toiminnan tulee olla osana yritysten koko toimintaa sidosryhmiä ja toimintaketjuja myöten.

Yritys vastuun käsite voidaan määritellä monella eri tavalla ja universaalisti hyväksyttävää määritelmää käsitteelle ei ole (Uddin ym. 2008). Lyhyesti yritys vastuun voidaan määritellä vuorovaikutuksena yritysten, yhteiskunnan ja ympäristön välillä (Niskala ym. 2013: 17). Yritysten tulee integroida sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät aiheet vapaaehtoisesti liiketoimintaansa ja vuorovaikutukseen sidosryhmiensä kanssa. Kaikille yritys vastuun määritelmille on kuitenkin yhteistä yhteiskunnan odotusten huomioiminen yritysten toiminnassa (Saeidi ym. 2015). Yritys vastuulla viitataan lainsäädännön ylittävään yhteiskuntavastuun vapaaehtoiseen toteuttamiseen yhteiskunnan sekä sidosryhmien odotusten ja vaatimusten pohjalta (Olkkonen & Quarshie 2019). Yritys vastuun perustuu osin kestävä kehityksen

määritelmään. Kestävä kehitys tarjoaa puitteet talouskasvulle, ympäristön hyvinvoinnille ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden saavuttamiselle. On tärkeää, että yrityksillä ja yhteiskunnalla on halu löytää uusia liiketoimintatapoja kannattavaan, mutta kestävään liiketoimintaan (Ghobadian ym. 2015). Yritysvastuussa onkin kyse yritysten omasta vastuusta koskien yritysten päätöksiä, toimia ja vaikutuksia ympäristöä sekä yhteiskuntaa kohtaan läpinäkyvän ja eettisen toiminnan kautta. Yritysvastuu myötävaikuttaa kestävä kehityksen toteutumista, edistää yhteiskunnan hyvinvointia ja ottaa huomioon yritysten sidosryhmien odotukset. Lisäksi vastuullinen yritystoiminta tottelee lakia sekä kansainvälisiä normeja.

Yritysvastuun käsitteeseen liittyvät vahvasti moraalit, etiikka ja yritysten omat arvot (Rohweder 2004: 78). Jokaisella yrityksellä on omat arvonsa, jotka luovat yritysvastuun perustan. Arvot voidaan nähdä innovaatioina, joilla on merkitystä yritysten lisäksi yhteiskunnalle. Eettinen liikejohto pyrkii puolestaan ohjaamaan yrityksen toimintaa eettisiä periaatteita noudattaen (Harmaala & Jallinoja 2012: 13). Tarkoituksena on, että yritysten työntekijät sekä sidosryhmien jäsenet käyttäytyvät eettisesti kestäväällä tavalla ja heitä kohdellaan eettisten periaatteiden mukaisesti. Omien arvojensa lisäksi yritysten tulee ottaa huomioon säännöt ja normit, joita yrityksille on asetettu mikro- ja makrotasolla (Onkila & Siltaoja 2014). Mikrotason säännöt keskittyvät yritysten omiin työntekijöihin ja toimintatapoihin. Makrotason säännöt ovat laajempia ja koskevat kaikkia yrityksiä. Maailmanlaajuisen vastuullisuuden edistämiseksi ja yritysten tasapuolisempien kilpailuolosuhteiden takaamiseksi tarvitaan kansainvälisiä sääntöjä ja normeja vastuullisuudesta (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 38). Nämä säännöt ohjaavat yrityksiä toimimaan vastuullisen yritystoiminnan, ihmisoikeuksien ja kestävä kehityksen edistämiseksi. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, YK:n ihmisoikeuksien julistus ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteet ovat esimerkkejä kansainvälisistä yritystoimintaan vaikuttavista toimintaohjeista. Kansainvälisten normien lisäksi yritysten tulee muodostaa omat vastuullisuuden liiketoimintastrategiat sidosryhmät huomioon ottaen (Blowfield & Murray 2014). Yritysten sidosryhmiä kiinnostavat yhä enemmän yritysten arvot ja toimintaperiaatteet sekä tuotteiden alkuperä ja valmistusolosuhteet.

Talousmaailman globalisaatio on pääasiassa lisännyt yritysten tuottavuutta (Schüz 2012). Tyypillisessä elinkeinotoiminnassa yritykset pyrkivätkin kohti yhä suurempia taloudellisia tuottoja tavoittelemalla edullisia raaka-aineita, tehokkaita prosesseja ja vahvempaa markkina-asemaa (Dyllick & Muff 2016). Monikansallisten yritysten kannattavuus ja koko ovat lisääntyneet edullisen tuotannon sekä vahvemman markkina-aseman myötä. Samanaikaisesti yritysten ulkoiset vaikutukset ovat lisääntyneet. Ulkoisia vaikutuksia ovat muun muassa erilaiset sosiaaliset ja ekologiset vahingot, joita aiheuttaa tuotannon ulkoistamisessa. Yritysten tuottamiin ulkoisiin vaikutuksiin kohdistuu suuri

julkinen paine. Nykyään menestyvien yritysten tuleekin toimia ekologisesti ja sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla ja kestäväen kehityksen takaaminen tulee olla yksi elinkeinotoiminnan päämääristä (Niskala ym. 2009; Dyllick & Muff 2016). Vastuullisuus nähdään yrityksille pitkän aikavälin menestystekijänä, mikä lisää yrityksille kestäväää arvoa, vahvistaa suorituskykyä ja edistää yhteiskunnan hyvinvointia. Vastuullisuuden tulee olla osa yritysten johdon agendaa sekä yritysten jatkuvaa toimintaa, eikä ainoastaan yksittäisiä tekoja. Sidosryhmien kasvavat odotukset, resurssitehokkuus, läpinäkyvyys ja uudet teknologiset ratkaisut ovat keinoja, joilla yritykset pyrkivät kestävyuden osaksi yritysvastuutaan (Schüz 2012).

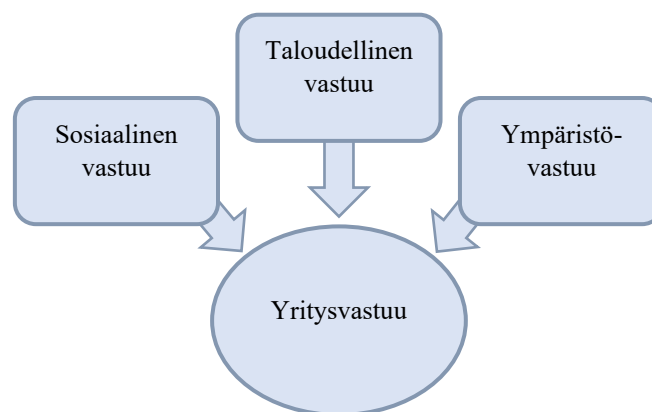
Yritykset ovat peräisin erilaisista lähtökohdista, toimintaympäristöistä ja toimialoilta (Ghobadian ym. 2015; Niskala 2013: 83). Yritysten sekä työntekijöiden toimintaan vaikuttavat valtioissa vallitsevat erilaiset lainsäädännöt, normit ja kulttuurit. Valtioiden väliset erot muokkaavat yritysvastuun määrittelmää sekä käytännön sisältöä (Onkila & Siltaoja 2014). Yritysten tulee ymmärtää, mitkä yritysvastuun osa-alueet ja kysymykset ovat tärkeitä oman yrityksen tavoitteiden ja toiminnan kannalta. Yrityksillä on omat vastuullisuuden rajojen määrittelmät, jotka ne ovat määrittäneet ja joita ne noudattavat. Maailmalaajuiset trendit ja niiden vaikutus yritysten omalle toiminnalle vaikuttavat myös yritysvastuun määrittelyyn. Tällaisia trendejä ovat muun muassa väestönkasvu, kaupungistuminen ja luonnonvarojen ehtyminen. Myös Suomessa yritykset kokevat kestävyteen liittyviä haasteita, jotka vaikuttavat yritysvastuun toteuttamiseen (Olkkonen & Quarshie 2019). Näitä haasteita ovat muun muassa kuluttajien yhä kasvava ympäristöjalanjälki, riittämättömät toimet ilmastonmuutosta vastaan, luonnonympäristöjen tilan heikentyminen, sukupuoleen ja rotuun kohdistuva epätasa-arvo ja maailmanlaajuisen tuotantoketjujen vastuullinen ja kestävä hallinta.

Vastuulliset yritykset kertovat avoimesti ja läpinäkyvästi toiminnastaan (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 34). Olennaisena osana yritysvastuun harjoittamista nähdäänkin yritysten vastuullisuuteen liittyvien toimien raportointi. Yritysvastuuraporteissa yritykset kertovat toimistaan, avaavat vastuullisuuden lähtökohtiaan sekä tavoitteitaan ja kertovat tulevaisuudensuunnitelmistaan. Yhä useampi yritys julkaisee yritysvastuuraportin. (Niskala ym. 2013: 98–100; Christofi ym. 2012). Globaali yritysmaailma luo yhä enemmän paineita yritysten toiminnan vastuullisuudelle ja läpinäkyvyydelle. Varsinkin suurten yritysten yritysvastuuraportin julkaiseminen on jo odotusarvo, mutta myös yhä useammat pk-yritykset ovat kiinnostuneita oman vastuullisuutensa raportoinnista. Yritysvastuuraporteissa vastuullisuutta käsitellään läpinäkyvästi ja laajasti eri osa-alueiden kautta. Raporteissa tärkeässä roolissa taloudellisen kehityksen lisäksi ovat sidosryhmien hyvinvointi ja ympäristöystävällisyys. Yritysten vastuullisuuden mittaaminen on välttämätöntä, jotta yritysten vastuullisuuden positiiviset vaikutukset ja liiketoiminnalliset hyödyt saadaan pitkällä aikavälillä realisoitua. Yritysvastuuraporttien avulla

saadaan yritysten päätöksenteon tueksi käyttökelpoista tietoa yritysten toiminnasta (Harmaala & Jallinoja 2012: 221–222). Tämä tieto helpottaa yritys vastuun integroimista osaksi yritysten normaalia liiketoimintaa. Myös kuluttajat saavat raporttien kautta tietoa yritysten arvoista ja vastuullisuudesta sekä näiden vaikutuksista yritysten liiketoimintaan ja kehitykseen.

3.2 Yritysvastuun ulottuvuudet

Yritysvastuun tarkoituksena on taata yritystoiminta sekä -kulttuuri, jotka ovat kestäviä kolmen yritys vastuun ulottuvuuden näkökulmasta (Uddin ym. 2008). Yritysvastuuta tarkastellaan usein kestävästä kehityksestä tutun jaottelun mukaan (kuva 2). Taloudellisella vastuulla pyritään yritystoiminnan taloudelliseen kannattavuuteen ja lainsäädännön noudattamiseen, ympäristövastuulla viitataan yritysten velvollisuuksiin koskien yritystoiminnan aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja sosiaalisessa vastuussa korostetaan vastuuta yritysten sidosryhmistä (Harmaala & Jallinoja 2012: 17). Yritysvastuun toteutuminen edellyttää kaikkien ulottuvuuksien tasapainoa. Tasapaino voi kuitenkin horjua ulottuvuuksien välisten ristiriitatilanteiden ja riippuvuussuhteiden takia, minkä takia ulottuvuuksia voi olla vaikea erottaa toisistaan (Schüz 2012; Harmaala & Jallinoja 2012: 18). Aluksi voidaankin ajatella ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun haittaavan taloudellista ulottuvuutta, mutta todellisuudessa ne ovat sijoituksia, jotka tuottavat yrityksille pitkällä tähtäimellä voittoa.

Kuva 2. Yritysvastuun ulottuvuudet. (Lähde: Harmaala & Jallinoja 2012: 17 mukailten).

Taloudellisesti vastuullinen toiminta on jo vuosikymmeniä vanha aihe (Rohweder 2004: 99). Taloudellinen vastuu juontuu ajatuksesta, jossa kannattavuus ja taloudellinen kasvu tulee saavuttaa

eettisesti ja moraalisesti hyväksyttävällä tavalla (Blowfield & Murray 2014; Uddin ym. 2008). Taloudellinen vastuu nähdään yritysten taloudellisten tarpeiden tyydyttämisenä ja miten tämä jakautuu yrityksen ja sen sidosryhmien kesken. Yritysten hyvä taloudellinen suorituskyky antaa mahdollisuudet kehittää kestäväää yritystoimintaa pitkällä aikavälillä sekä panostaa uusiin innovaatioihin ja kehitykseen (Niskala ym. 2013: 17). Taloudellinen vastuu voidaan jakaa välittömään ja välilliseen vastuuseen (Rohweder 2004: 97). Välitön vastuu tarkoittaa yritysten vaikutuksia, jotka koskevat suoria rahavirtoja. Tällaisia rahavirtoja ovat esimerkiksi palkkojen ja verojen maksaminen. Välillinen vastuu liittyy yritysten toiminnan kansantaloudelliseen merkitykseen sekä yritysten innovaatioiden yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Yritykset ovatkin merkittäviä tekijöitä ympäröivän alueen hyvinvoinnin kannalta (Uddin ym. 2008). Esimerkiksi työllisyydellä ja paikallisilla verorahoilla on merkittävä vaikutus alueellisen hyvinvoinnin ja vaurauden luomisessa.

Monet suuret yritykset alkoivat kiinnittää huomiota ympäristöasioihin 1970-luvulla, jolloin liiketoiminnan ympäristövaikutuksia alettiin todella ymmärtämään (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 18; Uddin ym. 2008). Yritykset pyrkivät huomioimaan ympäristöasiat toiminnassaan ja näin vastaamaan lainsäädännön vaatimuksiin. Monet maailmalajuiset ympäristöongelmat saivat yhä enemmän huomiota julkisessa keskustelussa 1990-luvulla, minkä myötä yhä useammat yritykset alkoivat liittää ympäristöasiat osaksi toimintasuunnitelmaansa ja -strategiaansa. Yritystoiminnalla voi olla monenlaisia vaikutuksia ympäristöön (Uddin ym. 2008). Yleensä näillä vaikutuksilla tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia. Esimerkkejä näistä liiketoiminnan vaikutuksista ovat uusiutumattomien luonnonvarojen liiallinen käyttö, biodiversiteetin tuhoaminen sekä metsien hävittäminen. Ympäristövastuuseen sitoutuneet yritykset ovat muokanneet perinteiset, taloudelliseen tuottoon tähtäävät, toimintatapansa kohti ympäristöystävällisempiä yritystoimia, joita ovat esimerkiksi resurssitehokkuuden parantaminen, kierrätysmateriaalien hyödyntäminen ja aktiivinen vuorovaikutus sidosryhmien kanssa. Myös ympäristövastuuta voidaan tarkastella välittömän ja välillisen vastuun avulla (Rohweder 2004: 99). Välitön vastuu tarkoittaa yritysten itse aiheuttamien ympäristöriskien ja -ongelmien hallintaa sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Yritysten toimintaa suunnitellaan lähtökohteisesti minimoimalla toimintaketjussa syntyvät päästöt ja jätteet. Välillinen vastuu liittyy yritysten yhteistyökumppaneiden ympäristövaikutuksiin.

Sosiaalisesti vastuulliset yritykset ovat vastuussa sosiaalisista vaikutuksista sidosryhmiinsä (Uddin ym. 2008). Yrityksen johdon velvollisuus on tehdä valintoja ja päätöksiä, jotka edistävät sekä yrityksen että yhteiskunnan etuja ja hyvinvointia. Sosiaaliseen vastuuseen liittyvät kysymykset nousivat esille 2000-luvun alussa monikansallisten yritysten toiminnan myötä (Niskala ym. 2013: 18). Kehittyvissä valtioissa sosiaaliseen vastuuseen liittyvä lainsäädäntö oli usein puutteellista, mikä houkutteli

suuria monikansallisia yrityksiä toimimaan valtioissa väljempien lainsäädäntöjen mukaisesti. Suurilla yrityksillä korostuivat kuitenkin toiminnassaan vastuuseen liittyvät kysymykset. Monet yritykset alkoivat yhä aktiivisemmin miettiä omia arvojaan sekä vastaamaan yhteiskunnan sosiaalisiin huolenaiheisiin. Sosiaalisesti vastuulliset yritykset ottavat toiminnassaan huomioon ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja kuluttajansuojakysymykset tuotantoketjun jokaisessa vaiheessa.

Sosiaalisen vastuun välittömään vastuuseen kuuluvat yritysten työntekijöiden hyvinvointiin ja osamiseen liittyvät asiat (Rohweder 2004: 103). Työturvallisuus ja työskentelyolosuhteet, työterveyshuolto sekä henkilöstön koulutus ovat esimerkkejä välittömästä vastuusta. Sosiaalisesti vastuulliset yritykset varmistavatkin työntekijöidensä oikeudenmukaisen kohtelun ja yhtäläiset mahdollisuudet riippumatta työntekijän iästä, sukupuolesta, rodusta tai uskonnosta (Uddin ym. 2008). Lisäksi välittömään vastuuseen kuuluvat yritysten vastuu tuotteistaan ja palveluistaan sekä asiakkaidensa kunnioittaminen (Rohweder 2004: 103; Uddin ym. 2008). Yritysten tuotteiden ja palveluiden turvallisuus, kestävyys ja riittävä tarjonta vaikuttavatkin yritysten tuloksiin positiivisesti. Välillinen vastuu liittyy yhteiskunnan hyvinvointiin. Yritykset ovat riippuvaisia ympäröivän alueen terveydestä, vauraudesta ja hyvinvoinnista ja ne toimivatkin usein vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä ympäröivän alueen asukkaiden, viranomaisten ja koulujen kanssa. Tämä vuorovaikutus vaikuttaa positiivisesti alueen hyvinvointiin ja sen edistämiseen.

3.4 Vastuullisuus yritysten kilpailukeinona

Taloudellinen kannattavuus ja siihen liittyvät päämäärät kuuluvat aina yritysten toimintaa (Rohweder 2004: 82). Myös yritys vastuussa on kyse siitä, millaisilla toimintatavoilla yritykset tavoittelevat taloudellista kannattavuutta (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 26). Yhä useammat yritykset ja sidosryhmien jäsenet kuitenkin kokevat, että yritysten päätavoite ei ole tavoitella maksimaalista taloudellista voittoa kaikin mahdollisin keinoin. Yritysten tulee ottaa huomioon toiminnastansa aiheutuvat sosiaaliset ja ekologiset vaikutukset. Vastuullinen toiminta on yrityksille kilpailuvaltti pitkän aikavälin kannattavuuden sekä uskottavuuden näkökulmasta. Yhä useampi yritys tunnistaakin vastuullisuuden harjoittamisen tärkeänä menestykseen vaikuttavana tekijänä, ja ne tekevät töitä tuottaakseen yhä kestävämpiä tuotteita ja palveluja (Dyllick ja Muff 2016). Luomuelintarvikkeet ovat esimerkki siitä, että vastuullisesti tuotetuille tuotteille on kysyntää.

Yritysten vastuullisuus liittyy yhä enemmän yritysten kilpailukykyyn (Harmaala & Jallinoja 2012: 58). Monet yritykset ovat huomanneet, että sosiaalisiin ongelmakohtiin puuttuminen ja

ympäristöasioiden huomioiminen vaikuttavat yrityksiin positiivisesti. Yritykset ovatkin tulleet yhä aktiivisimmiksi yritys vastuun suhteen (Saeidi ym. 2015; Koipijärvi & Kuvaja 2017: 29). Yritysvastuu tulee nähdä osana yrityksen toimintastrategiaa ja arvonmuodostusta. Yhteiskunnalliset teemat ohjaavat vahvasti yritysten strategiaa ja arvoperustaa, joiden avulla yritykset kehittävät ratkaisuja globaaleille ja alueellisille kestävyysasteille samalla parantaen omaa kilpailukykyään. Yhteiskunnan ja yritysmaailman osaksi on tullut paljon uusia haasteita 2000-luvulla. Sidosryhmien ja ympäristön vaatimukset, kova kilpailu, yritysten läpinäkyvyyden ja sosiaalisen vastuun kasvava kysyntä sekä ympäristötietoisemmat kuluttajat ovat esimerkkejä haasteista, joihin yritysten tulee vastata kestävyttä edistävillä keinoilla. Yritysten parempi energia- ja materiaalitehokkuus, vastuulliset investoinnit ja tuoteprosessin virtaviivaistaminen ovat toimia, jotka vähentävät toimintakustannuksia, palvelevat ympäristöä ja vaikuttavat yritysten kannattavuuteen (Koipijärvi & Kuvaja 2017: 30). Myös sosiaalisesti vastuullinen toiminta parantaa yritysten taloudellisia tuloksia. Rahallisen tuloksen lisäksi sosiaalisesti kestävien yritysten henkilöstön sitoutuminen ja hyvinvointi ovat kestäväällä tasolla (Saeidi ym. 2015). Vastuullinen toiminta vaikuttaa yritysten maineeseen positiivisesti, mikä usein houkuttelee lisää potentiaalisia asiakkaita.

Yrityksen brändi, luottamus ja maine ovat avaintekijöitä kohti yrityksen menestystä, kestävyttä ja tulevaisuuden liiketoimintaa (Schüz 2012). Vastuullisella toiminnalla on usein positiivinen vaikutus yrityksen maineeseen, tuotteiden ja palveluiden kysyntään sekä asiakastytyväisyyteen. Asiakastytyväisyydellä mitataan, kuinka hyvin yrityksen tuotteet ja palvelut kohtaavat tai ylittävät asiakkaiden odotukset (Saeidi ym. 2015). Asiakasuskollisuus on seurausta korkeasta asiakastytyväisyydestä. Uskolliset asiakkaat auttavat yritystä saavuttamaan paremman maineen ja korkeamman taloudellisen tuloksen. Laiminlyödyt ympäristöasiat ja sosiaaliset ongelmat vähentävät asiakkaiden luottamusta ja aiheuttavat yritykselle taloudellisia menetyksiä pitkällä aikavälillä (Schüz 2012; Koipijärvi & Kuvaja 2017: 51). Yhä ympäristötietoisemmat kuluttajat haluavat, että tuotteet ovat valmistettu vastuullisesti. Markkinoille pääsyn edellytyksenä onkin toteuttaa asiakkaiden toiveet kestävästi tuotetuista ja turvallisista tuotteista ja palveluista. Asiakkaat ovat usein valmiita maksamaan hieman enemmän tuotteista, jotka ovat tuotettu vastuullisesti (Saeidi ym. 2015). Yritysten paras keino osoittaa yritys vastuun korkea taso ja samalla edistää asiakastytyväisyyttä onkin sidosryhmien odotusten ymmärtäminen. Yritysvastuu tulee suunnitella ja toteuttaa vastaamaan näitä odotuksia.

4 Aineistot ja menetelmät

4.1 Tutkimuksen aineisto

Tutkimuksen aineistoja olivat turkulaisille yrityksille (2021) tekemäni kyselyn vastaukset sekä kahden aikaisemmin tuotetun (2017 ja 2017) kyselytutkimuksen raportit. Tuottamani kyselyn vastaukset liittyen kestäväen kehityksen tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen Turussa toimivissa yrityksissä olivat tutkimukseni primääriaineisto, jonka tuotin tätä tutkimusta varten. FIBS ry:n kyselyn (2017) vastaukset kestäväen kehityksen tavoitteista suomalaisten yritysten liiketoiminnassa ja Globescanin ja Sustainabilityn kansainvälisen kyselyn (2017) vastaukset organisaatioiden toimista kestäväen kehityksen tavoitteiden suhteen olivat valmiita sekundääriaineistoja. Valitsin sekundääriaineistot osaksi tutkimustani, koska niiden sisällöt soveltuivat tutkimukseni tarkoitukseen sekä saatujen tulosten vertailuun.

Kyselytutkimukseeni osallistuneet turkulaiset yritykset olivat Turun Yrittäjät ry:n jäsenyrityksiä. Turun Yrittäjät ry on yksi Varsinais-Suomen Yrittäjien paikallisyhdistyksestä (Turun Yrittäjät 2021). Yhdistyksen tehtävänä on paikallisten yrittäjien etujen ajaminen ja toimintaedellytysten parantaminen. Kysely lähetettiin osana Turun Yrittäjien uutiskirjettä, jonka avulla järjestö tiedottaa jäsenistöään yrittäjiä koskevista asioista. Turun Yrittäjät ry:llä on yhteensä noin 2400 paikallista jäsenyritystä. Näistä jäsenyrityksistä tutkimukseeni osallistui vain kuusi yritystä, jotka muodostivat turkulaisille yrityksille suunnatun kyselyni otoksen. Kyselylomakkeen avanneita oli 49.

Valitsin kyselyn otokseksi turkulaiset yritykset, koska Turun kaupunki on asettanut omille toimilleen kunnianhimoisia kestäväen kehityksen tavoitteita (Näin Turku tekee hyvää... 2020). Kaupungin tavoitteena on rakentaa yhteinen hyvinvointi sekä elinkeinoelämän kasvu ja kilpailu kestäväen kehityksen ulottuvuuksien perustalle. Turun kaupungilla on käynnissä Turku 2029 -kaupunkistrategia, jonka tavoitteena kaupunki pyrkii olemaan hiilineutraali vuonna 2029 sekä sosiaalisesti kestäväen kaupunkikehittämisen edelläkävijä. Tämä strategia on monilta osin linjassa YK:n kestäväen kehityksen tavoitteiden kanssa ja ottaa ne laajasti huomioon. Tärkeässä roolissa tavoitteiden edistymisessä ovat myös paikalliset yritykset, joita Turun seutu tukee kohti kestäväen yritystoimintaa sekä haastaa ilmastotekoihin.

FIBS ry on Pohjoismaiden suurin yritysvastuuverkosto, joka keskittyy kestäväen liiketoimintaan ja yritysten asiantuntijuuteen (Suomen johtava kestäväen liiketoiminnan vauhdittaja 2021). Verkostossa on mukana yli 300 vastuullisuuden panostavaa yritystä ja organisaatiota. FIBS ry on lisännyt yritysten ymmärrystä vastuullisesta ja kestävästä liiketoiminnasta ja sen mahdollisuuksista. Lisäksi verkosto

on nostanut monia vastuullisuusteemoja yritysten toimintastrategioihin, esimerkiksi Agenda 2030 toimintaohjelman.

FIBS ry:n yrityksille suunnattu YK:n kestävän kehityksen tavoitteita käsittelevä kysely toteutettiin vuonna 2017 (BISNES 2030 – missä mennään? 2017). Kyselyn tavoitteena oli selvittää, miten tärkeinä suomalaiset yritykset pitivät kestävän kehityksen tavoitteita. Lisäksi kartoitettiin, mitä yritykset olivat tehneet tavoitteiden edistämiseksi ja pitivätkö yritykset omia toimiaan tarpeeksi riittävinä. Tämä oli Suomessa ensimmäinen yrityksille suunnattu kysely kestävän kehityksen tavoitteista. Kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä ja se lähetettiin sähköpostilla noin 2000 Suomessa toimivan yrityksen edustajalle sekä jaettiin sosiaalisen median kanavissa. Kyselyyn vastasi 125 henkilöä. FIBS ry:n kysely pohjautui vastaavaan GlobeScanin ja SustainAbilityn teettämään kyselyyn.

GlobeScan on yritys, joka auttaa yrityksiä, kansalaisjärjestöjä ja valtioiden järjestöjä rakentamaan pysyvää arvoa ja kestävyyttä itselleen sekä yhteiskunnalle (About our work 2021). Yritys pitää tärkeinä kestävän kehityksen haasteiden ratkaisemista ja uusien mahdollisuuksien kehittämistä organisaatioiden toimintastrategioissa.

SustainAbility instituutin tarkoituksena on määritellä ja nopeuttaa yritysten suorituskykyä käytännön ratkaisujen avulla kestävään kehitykseen liittyvien haasteiden suhteen (About 2021). Instituutio tunnistaa ja kehittää innovatiivisia ratkaisuja maailmanlaajuisiin kestävyysaasteisiin, mitkä perustuvat kokemuksiin, asiantuntijuuteen ja sitoutumiseen kestävästä muutoksesta. Instituutio tekee yhteistyötä maailman johtavien kestävyyttä ajavien organisaatioiden kanssa.

GlobeScan ja SustainAbility toteuttivat alkuvuonna 2017 kansainvälisen tutkimuksen kestävän kehityksen tavoitteista yritysten sekä muiden organisaatioiden toiminnassa (Evaluating progress towards... 2017). Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitä tavoitteita eri organisaatiot pitivät tärkeimpinä ja mitä ne olivat tehneet tavoitteiden edistämiseksi. Kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä ja siihen vastasi 511 alan asiantuntijaa 74 eri valtiosta. GlobeScanin ja SustainAbilityn kysely sisälsi ainoastaan suljettuja kysymyksiä ja oli huomattavasti laajempi kuin FIBS ry:n kysely samasta aiheesta. Kyselyssä kartoitettiin muun muassa globaalia edistymistä ja saavutuksia kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen, organisaatiolle tärkeimpiä tavoitteita sekä yritysten toimia tavoitteiden edistämiseksi.

4.2 Aineiston tuottaminen

Tuotin tutkimukseni primääriaineiston turkulaisia yrityksiä ja kestävän kehityksen tavoitteita koskevan verkkokyselyn avulla. Kysely on strukturoitu aineistonkeruumenetelmä, jolla voidaan kerätä tietoa muun muassa ihmisten toiminnasta, mielipiteistä, arvoista ja asenteista (Vehkalahti 2014: 11). Kyselyn avulla halusin selvittää, mitkä kestävän kehityksen tavoitteista on huomioitu yritysten toiminnassa, ja mitä toimia yritykset tekevät tavoitteiden saavuttamiseksi. Yritykset vastasivat kyselyyn anonyymisti Turun Yrittäjien uutiskirjeen mukana lähetetyn linkin kautta. Kyselylinkin mukana oli saateteksti, jossa kerroin lyhyesti tutkimuksen tavoitteesta ja annoin lyhyet ohjeet kyselyyn vastaamiseen (liite 1). Lisäksi tekstissä oli linkki, jonka avulla kaikkien vastaajien oli mahdollista tutustua tarkemmin kestävän kehityksen tavoitteisiin. Lopussa oli omat yhteystietoni mahdollisia kysymyksiä varten. Uutiskirje lähetettiin kaikille Turun Yrittäjien jäsenille, joten kaikilla jäsenillä oli yhtäläinen mahdollisuus avata kysely ja vastata siihen. Kysely oli aluksi auki kuukauden, jonka jälkeen vastauksia oli tullut vain vähän. Turun Yrittäjät ry lähetti muistutuksen kyselystä seuraavan uutiskirjeen mukana, minkä myötä vastausaika pidennettiin kymmenellä päivällä. Sain lopulta kyselyyni vain kuusi vastausta turkulaisten yritysten edustajilta.

Laadin tutkimuskyselyni Webropol-kyselyohjelman 3.0 avulla (liite 2). Kysely sisälsi sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Osassa suljetuista kysymyksissä hyödynsin neliportaista Likert-asteikkoa, jonka avulla vastaajat ilmaisivat asenteitaan kysymyksiä kohtaan (Joshi ym. 2015). Kyselyn alussa selvitin yritysten taustatietoina pääasiällisen toimialan sekä vuosittaisen liikevaihdon. Näiden tietojen avulla sain muodostettua kuvan yritysten toiminnasta sekä niiden koosta.

Suunnittelin kyselyn loput kysymykset tutkimuskysymyksiäni ja tavoitteideni tueksi sekä otin mallia FIBS ry:n ja GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyistä. Osa kysymyksistä oli samoja kuin FIBS ry:n kansallisessa sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kansainvälisessä kyselyssä. Kysymykset liittyivät laajalti YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin sekä siihen, miten ja miksi yritykset toteuttavat niitä omassa toiminnassaan. Jokainen vastaaja valitsi kyselyn alkupuolella enintään kolme keskeisintä kestävän kehityksen tavoitetta yrityksensä toiminnan kannalta. Webropol-kyselyohjelman avulla laadin kyselyyn sääntöjä, joiden avulla vastaajat pääsivät vastaamaan kysymyksiin vain valitsemistaan keskeisimmistä tavoitteista. Näin vastaajan ei tarvinnut vastata kysymyksiin kaikista 17 tavoitteesta, vaan sai keskittyä yrityksen kannalta tärkeimpiin tavoitteisiin. Kyselyn avoimet kysymykset liittyivät suurelta osin näihin enintään kolmeen yrityksen valitsemaan kestävän kehityksen tavoitteeseen. Yritysten tuli pohtia, mitä ne ovat tehneet tai suunnitelleet tekevänsä valitsemiensa tavoitteiden edistämiseksi. Lisäksi yritysten tuli miettiä, millaisia toimia, resursseja tai tukitoimia ne tarvitsisivat

valitsemiensa tavoitteiden saavuttamiseksi. Yritysten tuli kyselyssä myös pohtia, ovatko kestävän kehityksen tavoitteet tärkeitä yrityksen toiminnan kannalta, kuinka hyvin he ovat omasta mielestään panostaneet tavoitteisiin ja ovatko tavoitteet olennaisia yrityksen kilpailukyvyn kannalta. Halusin myös selvittää COVID19-pandemian vaikutuksia yritysten toimiin kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen. Jos pandemia oli vaikuttanut yrityksen toimiin, vastaajan oli mahdollista kertoa, miten tämä näkyi yrityksen toiminnassa.

4.3 Aineiston muokkaus

Aineistona olevat kyselyt ja niiden vastaukset eivät olleet sellaisinaan täysin vertailukelpoiset. Osassa kysymyksistä vastausvaihtoehdot olivat hieman erilaiset tai kysymys oli esitetty hieman eri tavalla. Muokkasinkin aineistoa eheämmäksi ja vertailukelpoisemmaksi, jotta tulosten esittäminen onnistui.

FIBS ry:n kyselyn kahdessa kysymyksessä käytettiin viiden portaan Likert-asteikkoa, missä keskimäinen vaihtoehto oli neutraali. Tämä vaihtoehto puuttui turkulaisille yrityksille suunnatun kyselyn vastausvaihtoehdoista. Tällaisia kysymyksiä olivat kestävän kehityksen tavoitteiden tärkeys yrityksen toiminnassa sekä panostuksen riittävyys tavoitteiden edistämiseksi. Jotta pystyin vertailemaan näiden kahden kyselyn vastauksia, käytin tämän tutkimuksen tulosten esittämisessä viisiportaista vastausmallia. Yksi erilainen vastausvaihtoehto oli myös suljettu kysymys ”Miksi yrityksenne panostaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin?” FIBS ry:n sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyissä yksi vaihtoehdoista oli ”Haemme potentiaalisia mainehyötyjä” ja turkulaisille suunnatussa kyselyssä samaa tarkoittava vaihtoehto oli ”Haluamme kehittää yrityksemme brändiä”. Tulosten vertailussa käytin FIBS ry:n sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyjen vastausvaihtoehtoa.

Turkulaisille yrityksille suunnatun kyselyn kysymykset erosivat hieman FIBS ry:n sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyjen kysymyksistä. Kysymykset tarkoittivat lähes samaa asiaa, mutta niiden muotoilu oli hieman erilainen (taulukko 2). Vastauksien tulkinnan helpottamiseksi käytin tulosten vertailussa FIBS ry:n sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyjen kysymyksiä.

Taulukko 2. FIBS ry:n ja GlobeScanin ja SustainAbility:n kyselyjen kysymykset sekä turkulaisille yrityksille suunnatun kyselyn kysymykset samasta aiheesta.

FIBS ry:n ja GlobeScanin ja SustainAbility:n kysymys	Turkulaisille yrityksille suunnatun kyselyn kysymys
Miten olennaisia YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ovat yrityksenne kannalta juuri nyt?	Miten tärkeitä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ovat yrityksellenne?
Mihin tavoitteisiin yrityksessänne panostetaan eniten? Valitse enintään kolme vaihtoehtoa.	Mitkä kestävän kehityksen tavoitteista on otettu huomioon yrityksenne toiminnassa? Valitse enintään kolme tavoitetta, jotka näkyvät yrityksenne toiminnassa parhaiten.
Miksi yrityksenne edistää tai suunnittelee edistävänsä tavoitteita? Valitse enintään kaksi vaihtoehtoa.	Miksi yrityksenne panostaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin? Valitse enintään 2 yrityksellenne tärkeintä syytä.
Mitä toimenpiteitä yrityksenne on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä tavoitteiden edistämiseksi? Valitse enintään kolme vaihtoehtoa.	Mitä yrityksenne on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä ”X”-tavoitteen edistämiseksi? Miten tavoite näkyy yrityksenne toiminnassa?
Miten arvioisit oman yrityksesi panostusten riittävyyttä tavoitteiden edistämiseksi?	Miten riittävänä yrityksenne pitää panostustaan kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi?

4.4 Aineiston analysointi

Tutkimuskyselyni suljettujen kysymysten vastaukset olivat tutkimusotteeltaan määrällisiä eli kvantitatiivisia, joten vastaukset voitiin kuvata vastausmäärien eli numeeristen suureiden avulla. Tämän myötä valitsin aineiston analysointimenetelmäksi kuvailevan tilastoanalyysin. Kuvailevaa tilastoanalyysiä käytetään kvantitatiivisen aineiston muuttujien kuvailuun ja esittämiseen (Vilkkä 2007: 174). Analyysissä pyritään tiivistämään ja kuvailemaan yhden tai useamman muuttujan yhteisvaihtelua yleistämättä tuloksia suurempaan perusjoukkoon. Toteutin analysoinnin Excel-tilaukkolaskentaohjelmassa, johon siirsin vastauksista saamani määrällisen aineiston. Visuaisoin aineostoni palkki-diagrammeiksi, jotta tulosten esittäminen olisi havainnollistavaa.

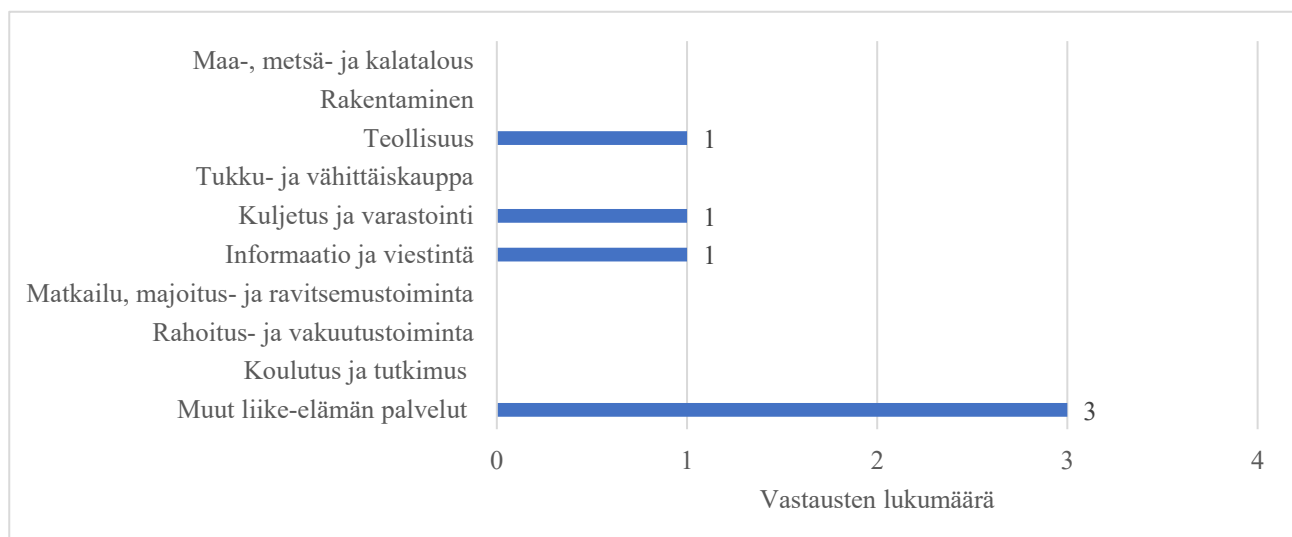
Tutkimuskyselyssäni vain kahteen avoimeen kysymykseen tuli niin paljon vastauksia, että analysoinnissa oli järkevä hyödyntää sisällönanalyysiä. Loput avoimien kysymysten vastaukset avasin sanallisesti tuloksissa. Sisällönanalyysiä käytetään laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen kirjallisessa muodossa olevan aineiston analysointiin, jolloin pyritään saamaan kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä ja yleisessä muodossa (Tuomi & Sarajärvi 2011: 103). Avoimet kysymykset, joissa hyödynsin sisällönanalyysiä, koskivat yritysten tekoja kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen ja millaisin toimin yritykset saavuttavat tavoitteet entistäkin paremmin. Jokainen yritys vastasi enintään kolmesti molempiin kysymyksiin koskien niitä kestävän kehityksen tavoitteita, jotka yritykset valitsivat kyselyn alkupuolella tärkeimmiksi tavoitteiksi yritysten toiminnan kannalta.

Aloitin tutkimuskyselyn kvalitatiivisen aineiston käsittelyn poimimalla kysymyksen vastauksista pääpointit. Kävin vastaukset yksitellen läpi ja poistin niistä turhia sanoja ja kiertoilmauksia ja jätin jäljelle kysymysten kannalta oleelliset tiedot. Samalla, kun käsittelin vastauksia, taulukoin ne kuulu- vaksi siihen kestäväen kehityksen tavoitteeseen, johon kyselyyn vastannut yritys sen oli tarkoittanut. Tämän myötä sain havainnollistavan kuvan siitä, mitä yritykset ovat tehneet tiettyjen kestäväen kehi- tyksen tavoitteiden edistämiseksi ja miten voisivat saavuttaa ne entistäkin paremmin. Osaan tavoit- teista ei tullut lainkaan vastauksia, joten jätin ne tavoitteet pois taulukosta.

En muokannut FIBS ry:n sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyvastauksia tutkimukseeni mi- tenkään. Visualisoin nämä valmiit kyselyvastaukset palkkidiagrammeiksi numeerisen aineiston poh- jalta. Diagrammien avulla oli havainnollistavaa vertailla sekä tuottamaani primääriaineistoa turku- laisten yritysten että sekundääriaineistojen yritysten toimista kestäväen kehityksen tavoitteiden suh- teen.

4.5 Tutkimuksiin osallistuneiden yritysten taustatiedot

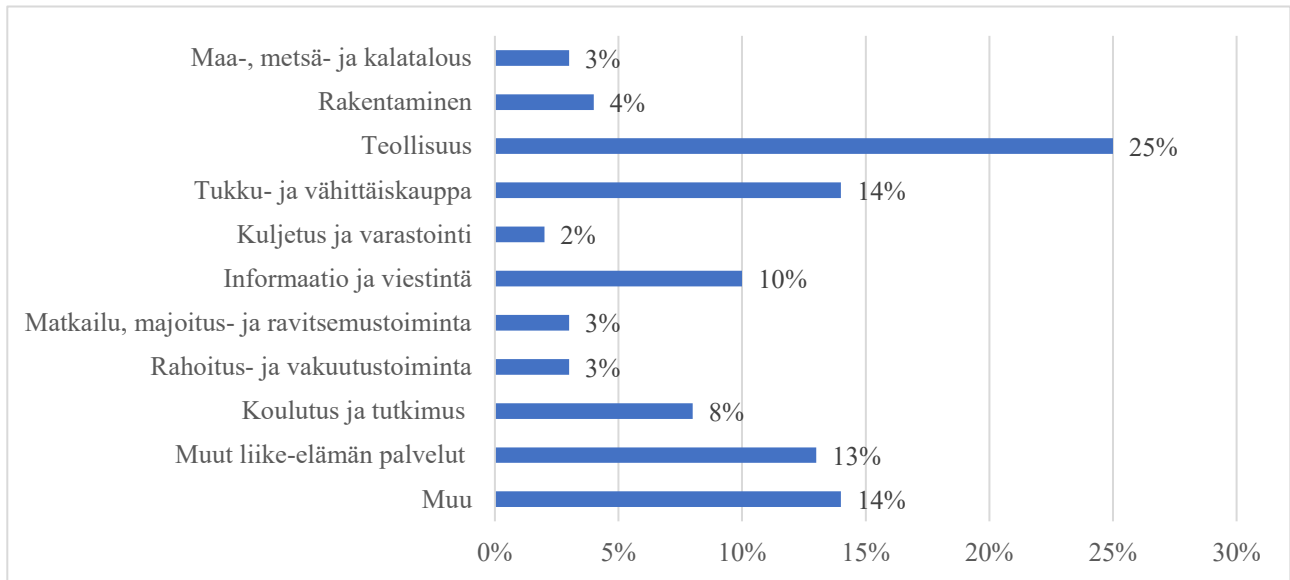
Tätä tutkielmaa varten tuottamaani kyselyyn vastasi kuusi turkulaista yritystä. Yritykset edustivat neljää toimialakategoriaa (kuva 3). Kolme yrityksistä vastasi kuuluvansa muihin liike-elämän palve- luihin ja loput kolme jakaantuivat teollisuuden, kuljetuksen ja varastoinnin sekä informaation ja vies- tinnän toimialoihin.

Kuva 3. Kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten (n=6) pääasiallinen toimiala.

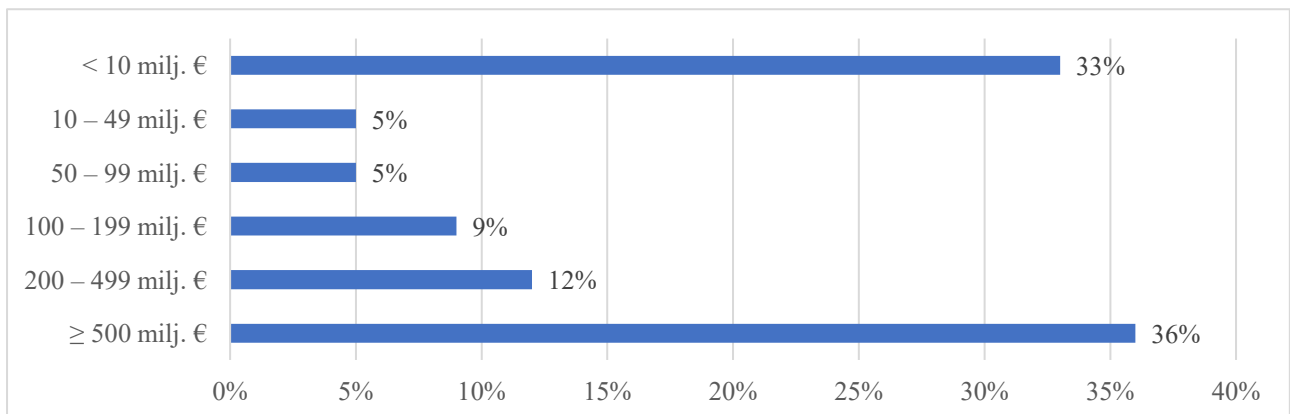
Kyselyyn osallistuneista yrityksistä viisi oli pieniä, vuosittaiselta liikevaihdoltaan alle 10 miljoonaa euroa. Yksi yrityksistä oli suuri, jonka liikevaihto oli 200–499 miljoonaa euroa.

FIBS ry:n kyselyyn vastasi 125 Suomessa toimivaa yritystä. Näiden yritysten pääasialliset toimialat jakaantuivat 11 kategoriaan (kuva 4). Suurin toimialaluokka oli teollisuus, johon kuului neljäsosa vastanneista yrityksistä. Seuraavaksi suurimmat luokat olivat tukku- ja vähittäiskauppa, muut toimialat, muut liike-elämän palvelut, informaatio ja viestintä sekä koulutus ja tutkimus. Loppuihin toimialoihin kuului vain muutama prosentti vastanneista yrityksistä.

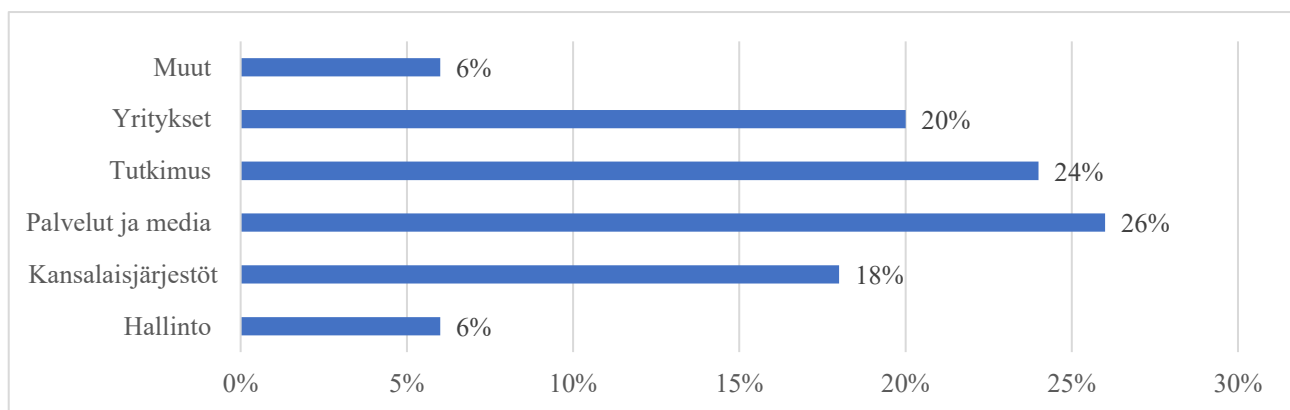
Kuva 4. Suomalaisen yritysten (n=125) pääasiallinen toimiala. (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukailen).

Kyselyyn vastanneet suomalaiset yritykset olivat vuosittaisen liikevaihdon perusteella pääasiassa pieniä tai suuria (kuva 5). Yrityksiä, joiden liikevaihto oli 500 miljoonaa euroa tai enemmän, oli hieman yli kolmasosa kaikista yrityksistä. Liikevaihdoltaan alle 10 miljoonan euron yrityksiä oli kolmasosa vastaajista. Kolmanneksi suurin vuosittainen liikevaihtoluokka oli 200–499 miljoonaa euroa. Loput liikevaihtoluokat edustivat alle kymmentä prosenttia vastanneista yrityksistä.

Kuva 5. Suomalaisen yritysten (n=125) vuosittainen liikevaihto. (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukailen).

GlobeScanin ja SustainAbilityn kansainväliseen kyselyyn osallistui yhteensä 511 eri organisaation edustajaa 74 eri valtiosta ympäri maapalloa. Kyselyyn osallistui yritysten lisäksi myös muita organisaatioita yhteiskunnan eri toimintasektoreilta (kuva 6). Kolme eniten edustettua toimintasektoria olivat palvelut ja media, tutkimus sekä yritykset. Kansalaisjärjestöjen osuus oli myös lähes viidesosa. Toimintasektoreista hallinto ja muut olivat vähiten edustettuina. Kaksi tutkimuksen kysymyksistä oli suunnattu pelkästään yrityksille. Ensimmäiseen yrityksille suunnattuun kysymykseen, joka koski toimenpiteitä, joita yritykset ovat tehneet tai suunnitelleet tekevänsä tavoitteiden edistämiseksi, vastasi 104 yritystä. Toiseen kysymykseen tavoitteiden huomioonottamisen syistä vastasi 95 yritystä.

Kuva 6. Kansainvälisten organisaatioiden (n=511) toimintasektorit. (Lähde: Evaluating progress towards... 2017 muokailen).

4.6 Kyselytutkimuksen luotettavuus

Tutkimusprosessini aikana kohtasin muutamia mahdollisia virhelähteitä, jotka vaikuttivat kyselytutkimukseni luotettavuuteen. Koska kyselytutkimukseeni vastasi vain kuusi turkulaista yritystä, on tärkeää pohtia tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen luotettavuus eli reliabiliteetti kertoo luotettavuuden lisäksi tutkimuksen toistettavuudesta (Vehkalahti 2014: 116). Tässä kyselytutkimuksessa tuleekin pohtia syitä, miksi juuri tietyt yritykset vastasivat ja miksi niin suuri osa jätti vastaamatta.

Vastausprosentti on yksi ilmaisain kyselytutkimuksen luotettavuudelle (Vehkalahti 2014: 40). Se kertoo, kuinka moni kyselyn otosjoukosta vastasi kyselyyn. Koska tekemäni kyselyn vastausprosentti jäi pieneksi, otos ei ole edustava, vaan lähinnä näyte tutkittavasta aiheesta. Vähäisen vastaajamäärän takia jo yksittäiset vastaukset vaikuttivat saamiini tuloksiin. Tutkimuskyselyni vastaukset edustavat vain pientä osaa turkulaisista yrityksistä ja näin ollen vastauksia ei voida yleistää koskemaan kaikkia turkulaisia yrityksiä. Tämä tulee huomioida tutkimuksen tuloksissa ja tulosten tarkastelussa. Vaikka

tuloksissa puhutaan turkulaisista yrityksistä, ne koskevat vain tähän kyselyyn vastanneita turkulaisia yrityksiä.

Vastaajien määrä riippuu paljon vastaajajoukosta ja kyselyn aihepiiristä (Vehkalahti 2014: 40). Kyselytutkimukseni kohdalla tulee pohtia turkulaisten yritysten suhdetta kyselyn aihepiiriin eli kestävän kehityksen tavoitteisiin. On mahdollista, että kyselyyn vastasivat ne yritykset, joilla oli jo etukäteen tietoa tavoitteista. Lisäksi yritykset, jotka olivat huomioineet tavoitteet omassa toiminnassaan, vastasivat luultavammin kyselyyn kuin yritykset, jotka eivät huomioi tavoitteita. Kyselyn avanneita oli kuitenkin paljon enemmän kuin kyselyyn vastanneita. Tämä voi johtua vieraasta aihepiiristä tai siitä, että yritysten edustajat eivät osanneet vastata kyselyn kysymyksiin.

On myös syytä huomioida monien yrittäjien tilanne COVID19-pandemian takia. Finnveran vuoden 2020 vuosikatsauksesta selviää, että lähes joka neljännellä yrityksellä liiketoiminta on ollut pysähdyksissä koronakriisin aikana (Finnveran vuosikatsaus ja yritysvastuu 2020). Varsinkin palvelualat sekä rakentaminen kärsivät liiketoiminnan heikkenemisestä. Pandemian myötä yritykset ovat kuitenkin kehittäneet uusia palveluja sekä organisoineet työtään uudelleen. Lisäksi monissa yrityksissä on otettu käyttöön uusia toimintatapoja ja panostettu verkkokauppaan. COVID19-pandemia saattoi siis vaikuttaa kyselyyn vastanneiden määrään, sillä yrityksillä on ollut paljon haasteita, minkä myötä heillä ei ollut ehkä aikaa, jaksamista tai motivaatiota vastata tähän tutkimuskyselyyn.

Kyselyssä olleet avoimet kysymykset ja niiden vastaukset saattoivat myös heikentää kyselyn luotettavuutta. Vastaajat saattoivat ymmärtää kysymykset eri tavalla kuin olin tarkoittanut. Varsinkin avoimien vastauksien kohdalla oli myös mahdollisuus, että ymmärsin vastaukset eri tavalla kuin vastaaja oli tarkoittanut. Tämä saattoi vaikuttaa vastausten tulkinnan luotettavuuteen (Hirsjärvi ym. 2007: 226). Pyrin välttämään väärinymmärryksiä kyselyn kattavalla testaamisella ennen kyselyn toteuttamista.

FIBS ry:n sekä GlobeScanin ja SustainAbilityn kyselyjen otoskoot olivat myös melko pieniä. FIBS ry:n kyselyyn vastasi 125 suomalaisen yrityksen edustajaa. Kyselyyn osallistuneet yritykset edustivat eri toimialoja ja kokoluokkia, joten vastaukset antavat osviittaa siitä, miten suomalaiset yritykset suhtautuvat kestävän kehityksen tavoitteisiin. Vuonna 2019 Suomessa oli kuitenkin lähes 300 000 yritystä (Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto 2020), joten kansallisen kyselyn vastausprosentti jäi alhaiseksi. Kansainväliseen kyselyyn vastasi 511 asiantuntijaa 74 valtiosta. Asiantuntijat edustivat erilaisia organisaatioita, näistä 104 oli yrityksiä. Tämä edustaa maailmanlaajuisesti vain pientä joukkoa ja vastaukset voivat painottua koskemaan tietyn alueen asiantuntijoita ja yrityksiä. Vaikka näissä

tutkimukseni sekundääriaineistoissa oli enemmän vastaajia, niitäkään ei voi yleistää koskemaan kaikkia yrityksiä Suomessa tai globaalisti.

Tutkimuskyselyjen ajankohdat vaikuttivat tulosten luotettavuuteen. Tätä työtä varten teettämäni kysely on vuodelta 2021, kun taas FIBS ry:n suomalaisille yrityksille suunnattu kysely ja GlobeScanin ja SustainAbilityn kansainvälinen kysely ovat vuodelta 2017. Tutkimusten välissä on siis useampi vuosi, joten tulokset eivät ole täysin vertailukelpoiset. Suomalaiseen ja kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten asenteet ja toimet kestävän kehityksen tavoitteita kohtaan ovat voineet muuttua muutamassa vuodessa. Olisikin mielenkiintoista saada kaikista kyselytutkimuksista uusi ja kattava versio, jolloin tulosten vertailu olisi antoisampaa.

On myös syytä pohtia tapoja, miten kyselytutkimusten kyselylomakkeet lähetettiin yrityksille ja onko sillä vaikutusta kyselyjen otoskokoön ja tuloksiin. Lähetin oman kyselylomakkeeni Turun Yrittäjille, joka lähetti sen edelleen uutiskirjeensä mukana turkulaisille yrityksille. FIBS ry:n kysely lähetettiin suoraan 2000 suomalaisen yrityksen edustajalle, minkä lisäksi sitä jaettiin sosiaalisessa mediassa. GlobeScanin ja SustainAbilityn kansainvälinen kysely suoritettiin nettikyselynä, mutta muita tietoja kyselyn lähettämistä ei ole julki. On mahdollista, että omaan kyselyyni olisi tullut enemmän vastauksia, jos se olisi jaettu myös sosiaalisen median kanavissa. Tästä osoituksena on FIBS ry:n kyselyn parempi vastausprosentti, kun kysely lähetettiin sekä suoraan yritysten edustajille sekä lisättiin sosiaalisen median kanaviin kaikkien nähtäväksi. Tämän myötä tulevaisuudessa kannattaakin miettiä sosiaalisen median antamia mahdollisuuksia kyselytutkimuksen toteutukseen.

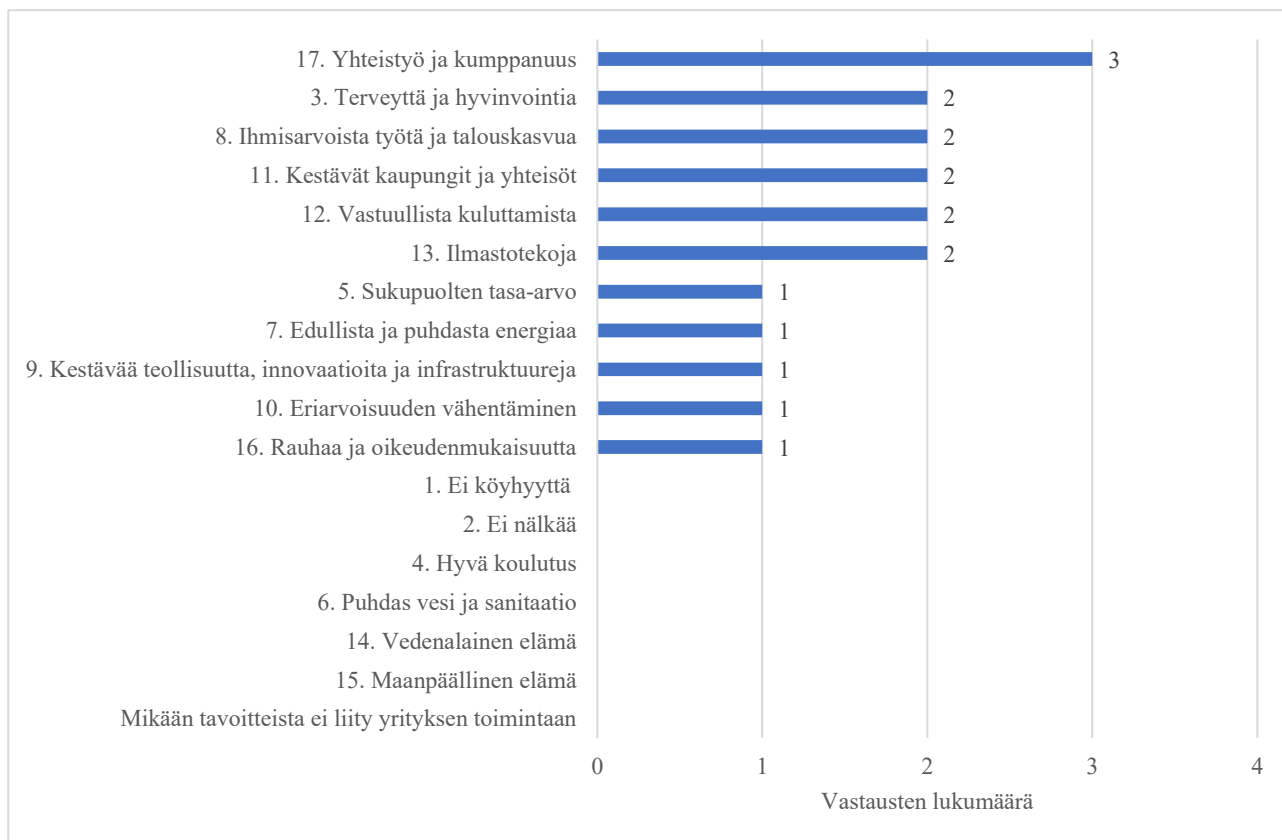
5 Tulokset

5.1 Kestävän kehityksen tavoitteet Turussa toimivissa yrityksissä

Kolme kyselyyn vastannutta yritystä piti kestävän kehityksen tavoitteita erittäin tärkeinä oman yrityksensä kannalta. Kaksi yrityksistä piti tavoitteita melko tärkeinä ja yksi ei kovin tärkeinä. Yhdellekään yritykselle tavoitteet eivät olleet täysin merkityksettömiä.

Tärkein kestävän kehityksen tavoite kyselyyn vastanneille yrityksille oli tavoite 17 eli Yhteistyö ja kumppanuus (kuva 7). Seuraavaksi eniten yritykset huomioivat tavoitteita 3 (Terveysttä ja hyvinvointi), 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 13 (Ilmastotekoja). Myös tavoitteet 5 (Sukupuolten välinen tasa-arvo), 7 (Edullista

ja puhdasta energiaa), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen) ja 16 (Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta) valittiin tärkeimpien tavoitteiden joukkoon. Kuutta kestävän kehityksen tavoitetta mikään yritys ei nostanut tärkeimpien tavoitteiden joukkoon. Jokainen yritys saattoi valita enintään kolme tärkeintä kestävän kehityksen tavoitetta toimintansa kanalta.

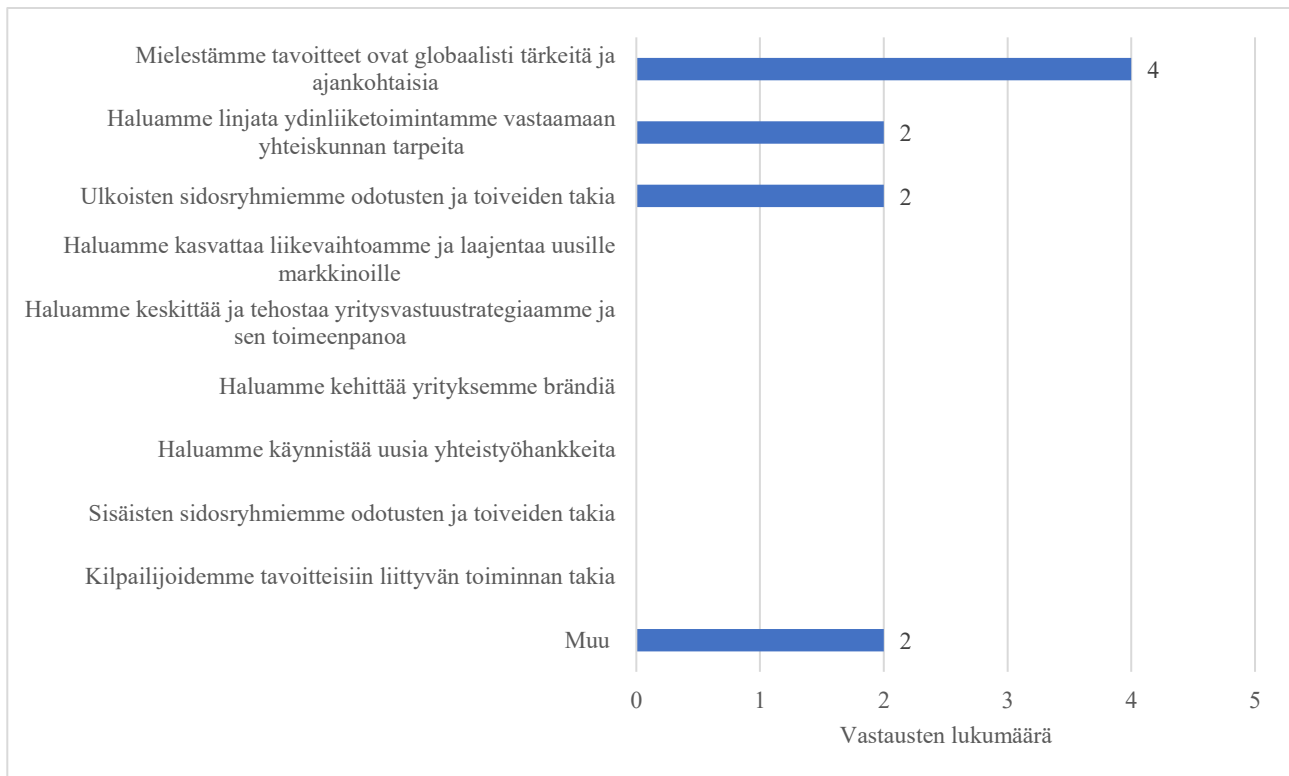

Kuva 7. Kestävän kehityksen tavoitteet, jotka kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset (n=6) ottavat omassa toiminnassaan parhaiten huomioon.

Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset panostivat yhteensä 11 eri kestävän kehityksen tavoitteeseen. Kaikki yritykset valitsivat kuitenkin eri tavoitteen, joka oli toteutunut parhaiten oman yrityksen toiminnassa. Nämä tavoitteet olivat 5 (Sukupuolten tasa-arvo), 10 (Eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (Vastuullista kuluttamista), 13 (Ilmastotekoja) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Yksi yritys ei vastannut tähän kysymykseen lainkaan.

Tärkein syy, miksi kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset panostavat kestävän kehityksen tavoitteisiin, oli niiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus (Kuva 8). Myös halu linjata yrityksen liiketoiminta vastaamaan yhteiskunnan tarpeita ja ulkoisten sidosryhmien odotuksiin ja toiveisiin vastaaminen olivat kahden yrityksen mielestä tärkeitä syitä panostaa tavoitteisiin. Kaksi yrityksistä painotti myös muiden syiden vaikuttavan tavoitteisiin panostamiseen. Näitä syitä olivat omien,

henkilökohtaisten arvojen heijastuminen yrityksen toimintaan. Jokainen yritys saattoi valita enintään kaksi tärkeintä syytä, miksi se panostaa tavoitteisiin.

Kuva 8. Syyt, miksi kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset (n=6) panostavat kestävän kehityksen tavoitteisiin.

Vastaajat kertoivat yritysten ottavan kestävän kehityksen tavoitteet toiminnassaan huomioon eri tavoilla (taulukko 3). Yritysten tavoitteita edistävät toimet tai suunnitelmat koskivat 11 eri tavoitetta. Näistä tavoitteista neljään vastasi useampi kuin yksi yritys. Nämä tavoitteet olivat 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 12 (Vastuullista kuluttamista), 13 (Ilmastotekoja) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Yritysten vastaukset kestävyyttä edistävästä toimista koskivat vain niitä enintään kolmea tavoitetta, jotka yritykset kokivat tärkeimmiksi. Tämän takia kaikista tavoitteista ei ole mainittu yritysten tekemiä toimia tavoitteiden edistämiseksi.

Taulukko 3. Toimet, joita kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset ovat tehneet tai suunnittelevat tekevänsä kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi ja miten tavoite näkyy yritysten toiminnassa.

Kestävän kehityksen tavoitteet	Toimet, joita yritykset ovat tehneet tai suunnittelevat tekevänsä kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi ja miten tavoite näkyy yrityksen toiminnassa.
3. Terveyttä ja hyvinvointia	▪ Työntekijöiden terveydestä huolehtiminen.
5. Sukupuolten tasa-arvo	▪ Kaikki työntekijät tasavertaisia.
7. Edullista ja puhdasta energiaa	▪ Erilaiset kampanjat liittyen energiatehokkuuteen.
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	▪ Kaikki yrityksen toiminta tuotantoketjua myöten Turussa.
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	▪ Yrityksen palvelut keskittyvät kestävä teollisuuden ja innovaatioiden kehittämiseen.
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	▪ Palveluiden tuottaminen heikommassa asemassa oleville.
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	▪ Kestävien ratkaisujen suunnittelu ja testaaminen muun muassa kestävien yhteisöjen muodostamisessa. ▪ Kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä lisäävien palveluiden tuottaminen.
12. Vastuullista kuluttamista	▪ Hyväntekeväisyyttä lähialueiden suojeluun. Käytetään resurssitehokkaasti työkaluja, yhteisiä alustoja sekä yhteiskäyttötoimistoja. ▪ Korjauspalvelu sekä omille että muiden tuotteille. Tuotteissa myös kierrätysmateriaaleja.
13. Ilmastotekoja	▪ Kulkuneuvot uudehkoja ja pienempipäästöisiä. ▪ Julkaistu uusi ilmasto- ja ympäristöohjelma tuleville vuosille.
16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta	▪ Auttamalla ihmisiä esim. sopeutumaan uuteen kotikaupunkiin, mikä vähentää syrjäytymisriskiä ja edesauttaa yhteiskuntarauhaa.
17. Yhteistyö ja kumppanuus	▪ Mukana yhteistyöverkostossa, jossa voidaan jakaa töitä ja materiaaliostokset tapahtuvat kimppaostoksina. ▪ Monet yhteistyö- ja investointihankkeet.

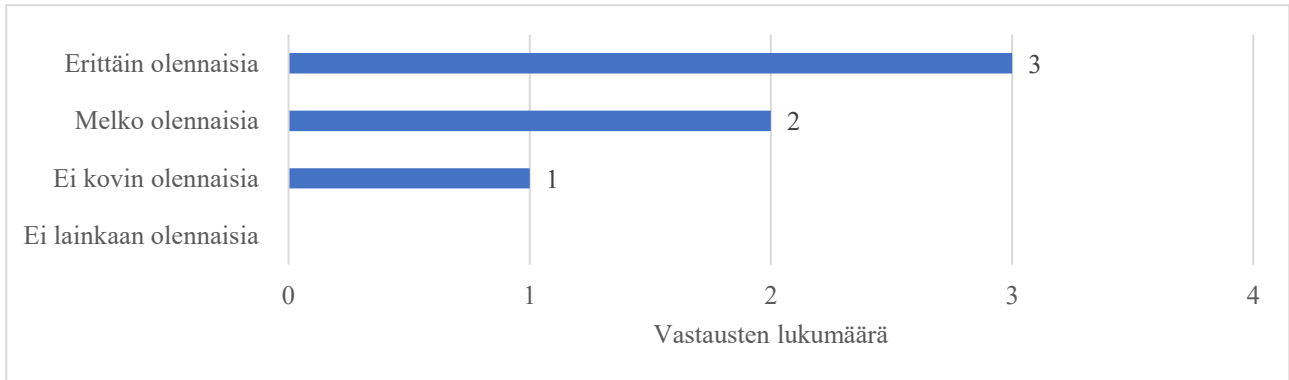
Kolme kyselyyn vastannutta yritystä piti panostustaan melko riittävänä kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Kaksi turkulaisista yrityksistä oli sitä mieltä, ettei heidän panostuksensa tavoitteiden edistämiseksi ole kovinkaan riittävää. Yksi yrityksistä piti omia toimiaan ja panostustaan erittäin riittävänä tavoitteiden kannalta. Yksikään yritys ei maininnut panostustaan täysin riittämättömänä.

Kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten tarvitsemat resurssit, muutokset tai tukitoimet kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen entistäkin paremmin koskivat yhdeksää eri tavoitetta (taulukko 4). Yrityksen vastasivat tarvitsevansa eniten muutoksia kahteen tavoitteeseen. Nämä tavoitteet olivat 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 13 (Ilmastotekoja). Yritysten vastaukset koskivat vain niitä enintään kolmea tavoitetta, jotka yritykset kokivat tärkeimmiksi. Tämän takia kaikista tavoitteista ei ole mainittu niiden edistämiseen tarvittavia muutoksia.

Taulukko 4. Toimet, joita kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset kokivat tarvitsevansa saavuttaakseen kestävän kehityksen tavoitteet paremmin.

Kestävän kehityksen tavoitteet	Resurssit, muutokset tai tukitoimet, joita yritykset vastasivat tarvitsevansa saavuttaakseen kestävän kehityksen tavoitteen paremmin.
3. Terveyttä ja hyvinvointia	▪ Liikuntasetelit tai vastaavat kaikille työntekijöille.
5. Sukupuolten tasa-arvo	▪ Ei juuri mitään tehtävää.
7. Edullista ja puhdasta energiaa	▪ Jatkamme toistaiseksi nykyisillä resursseilla.
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja	▪ Mahdollisuuksia olla mukana suuremmissa hankkeissa. Kuntien pitäisi mahdollistaa paikallisten pienten toimijoiden mukanaolo erilaisissa hankkeissa.
10. Eriarvoisuuden vähentäminen	▪ Enemmän resursseja käytettäväksi tuotekehitykseen.
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt	▪ Julkisten hankintojen yksinkertaistaminen ja paikallisten toimijoiden huomioiminen hankkeissa. Kaupungin tukitoimet esim. kestävien ajoneuvojen tai pyöräilyn tukemiseen.
12. Vastuullista kuluttamista	▪ Mainonta. ▪ Tietoa ja viestintää kulutuskäyttäytymisestä ja tukea liiketoimintasiirtymiin sekä vastuullista kuluttamista.
13. Ilmastotekoja	▪ Kaluston uusiminen vähäpäästöisimpiin vaihtoehtoihin. ▪ Jatkamme toistaiseksi nykyisillä resursseilla.
17. Yhteistyö ja kumppanuus	▪ Jatkamme toistaiseksi nykyisillä resursseilla.

Kolme kyselyyn vastannutta turkulaista yritystä koki kestävän kehityksen tavoitteiden olevan erittäin olennainen osa yrityksen kilpailukykyä (kuva 9). Kaksi yritystä vastasi tavoitteiden olevan melko olennaisia yrityksen kilpailukyvyn kannalta. Yksi yrityksistä oli sitä mieltä, etteivät tavoitteet ole kovinkaan olennainen osa yrityksen kilpailukykyä. Yksikään yrityksistä ei vastannut tavoitteiden olevan täysin turhia kilpailukyvyn kannalta.

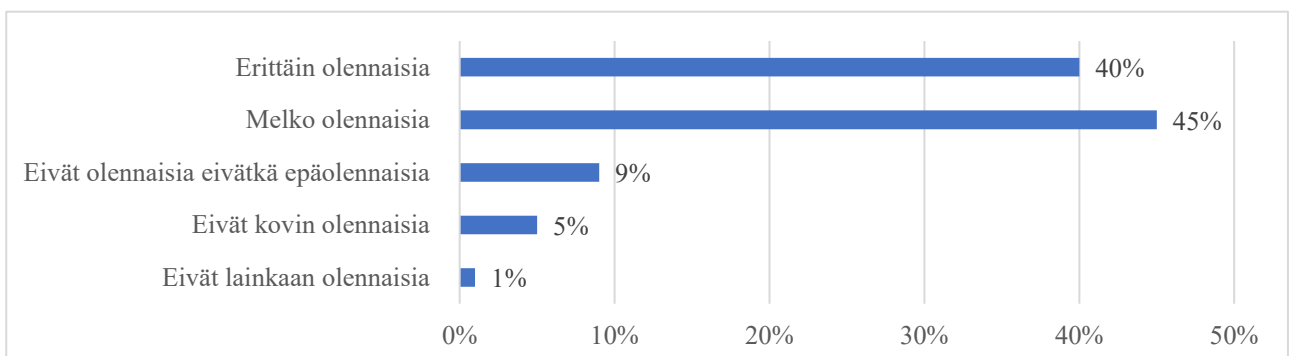

Kuva 9. Kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten (n=6) kanta siitä, kuinka olennaisia kestävän kehityksen tavoitteet ovat yrityksen kilpailukyvyn kannalta.

COVID19-pandemia vaikutti kahden kyselyyn vastanneen turkulaisen yrityksen toimintaan kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen. Vaikutukset näkyivät myynnin vähentymisenä, mikä vaikutti negatiivisesti tuotekehitykseen käytettäviin resursseihin. Tämä hidasti palveluiden kehitystä, mikä edistäisi kestävän kehityksen tavoitteita. Etätöiden yleistyminen toi puolestaan positiivisia vaikutuksia tavoitteiden edistymiselle vähentyneiden työmatkapäästöjen myötä. Pandemia oli lisännyt myös riskien hallintaa ja varautumissuunnitelmien päivitystä.

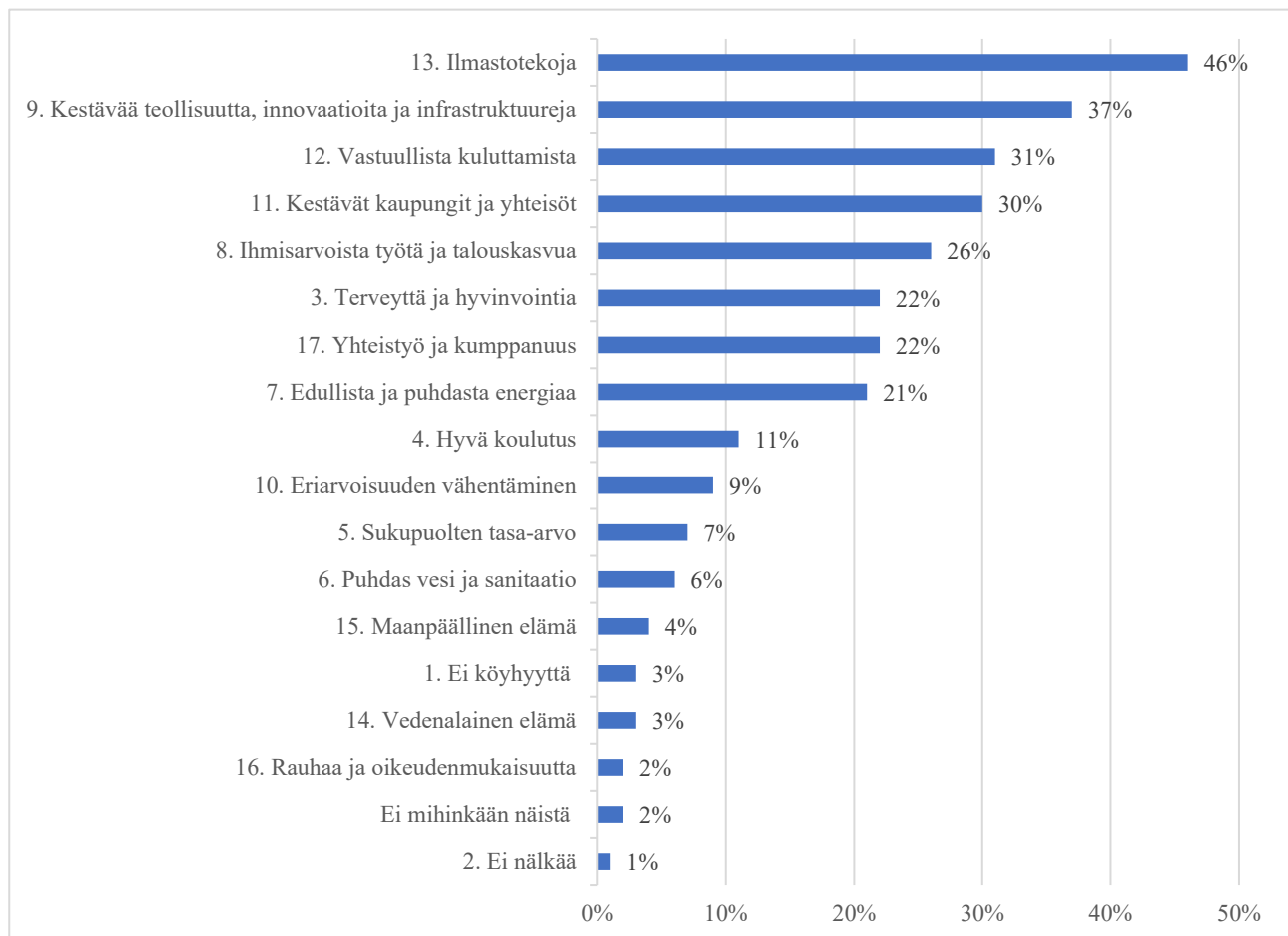
5.2 Kestävän kehityksen tavoitteet Suomessa toimivissa yrityksissä

FIBS ry:n kyselyn mukaan suomalaisista yrityksistä suurin osa piti YK:n kestävän kehityksen tavoitteita melko olennaisina yrityksensä toiminnan kannalta vuonna 2017 (kuva 10). Lähes yhtä moni piti tavoitteita erittäin olennaisina. Alle kymmenen prosenttia yrityksistä ei kokenut tavoitteiden olevan kovin tai lainkaan olennaisia yrityksen kannalta. Neutraalin, eli eivät olennaisia eivätkä epäolennaisia, vastausvaihtoehdon vastasi alle kymmenen prosenttia yrityksistä.

Kuva 10. Kestävän kehityksen tavoitteiden olennaisuus suomalaisille yrityksille (n=125) (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukailleen).

Kyselyyn vastanneet suomalaiset yritykset panostivat kestäväen kehityksen tavoitteista eniten tavoitteeseen 13 eli Ilmastotekoja, johon panosti lähes puolet vastanneista yrityksistä (kuva 11). Myös tavoitetta 9 eli Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja pidettiin tärkeänä ja siihen panostettiin paljon. Melko tasaisesti panostettiin myös tavoitteisiin 12 (Vastuullista kuluttamista), 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 3 (Terveyttä ja hyvinvointia), 17 (Yhteistyö ja kumppanuus) ja 7 (Edullista ja puhdasta energiaa). Kaikista vähiten suomalaiset yritykset panostivat tavoitteeseen 2 eli Ei nälkää. Alle viisi prosenttia yrityksistä panosti myös tavoitteisiin 15 (Maanpäällinen elämä), 1 (Ei köyhyyttä), 14 (Vedenalainen elämä) ja 16 (Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta). Pieni osa yrityksistä vastasi, etteivät he panosta mihinkään kestäväen kehityksen tavoitteista. Jokainen yritys saattoi valita enintään kolme tärkeintä kestäväen kehityksen tavoitetta toimintansa kannalta.

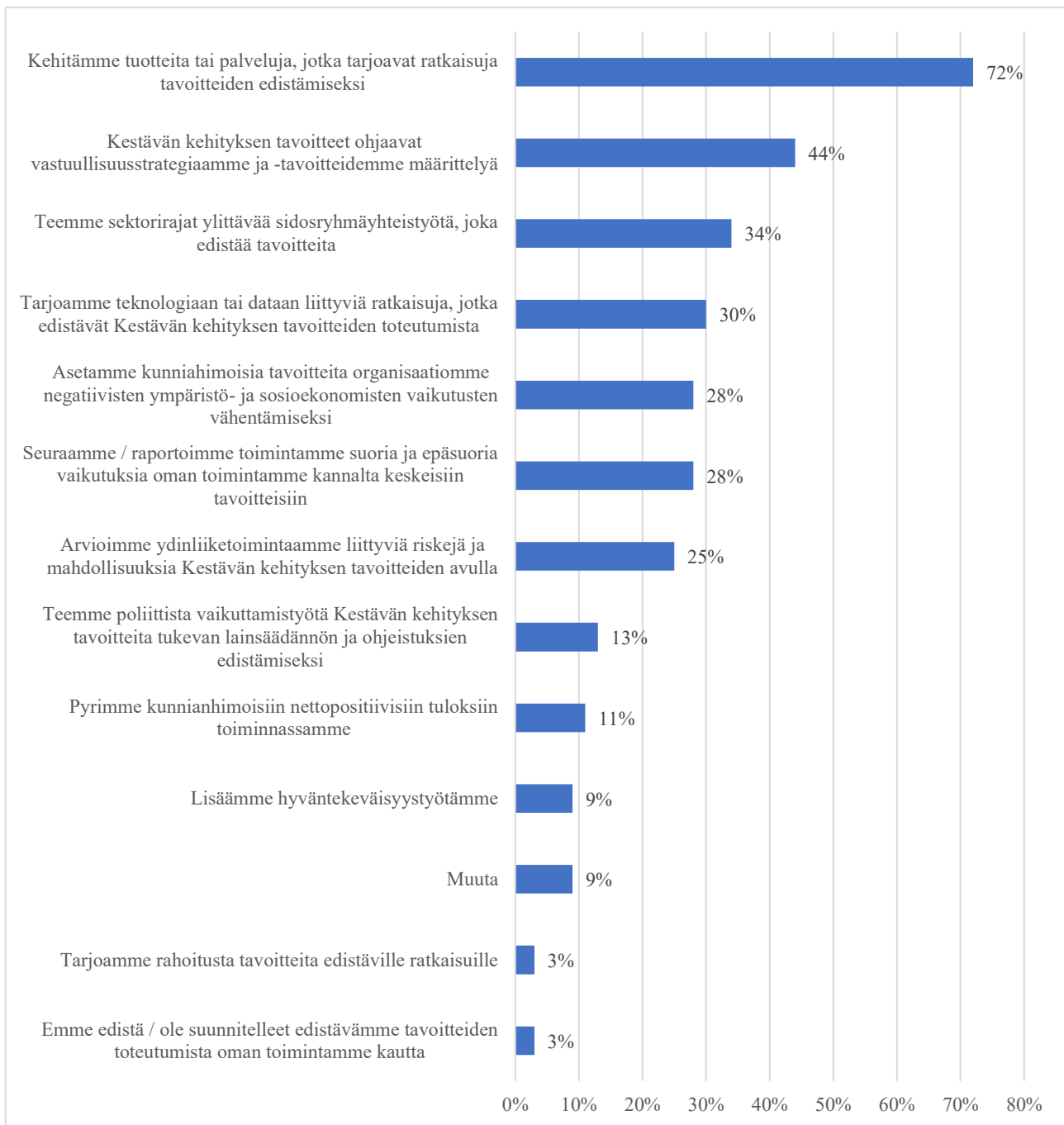
Kuva 11. Kestäväen kehityksen tavoitteet, joihin suomalaiset yritykset (n=125) panostavat eniten. (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukailten).

Tärkein syy, miksi kyselyyn vastanneet suomalaiset yritykset edistävät kestävän kehityksen tavoitteita, oli niiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus (kuva 12). Tärkeäksi koettiin myös yritysten liiketoiminnan linjaaminen vastaamaan nykyisen yhteiskunnan tarpeita sekä ulkoisten sidosryhmien odotuksiin ja toiveisiin vastaaminen. Pieni osa yrityksistä koki kilpailevien yritysten toimien vaikuttavan omiin toimiinsa tavoitteiden suhteen sekä muiden syiden olevan syy edistää kestävän kehityksen tavoitteita. Jokainen yritys saattoi valita enintään kaksi tärkeintä vaihtoehtoa tavoitteiden edistämiseksi.

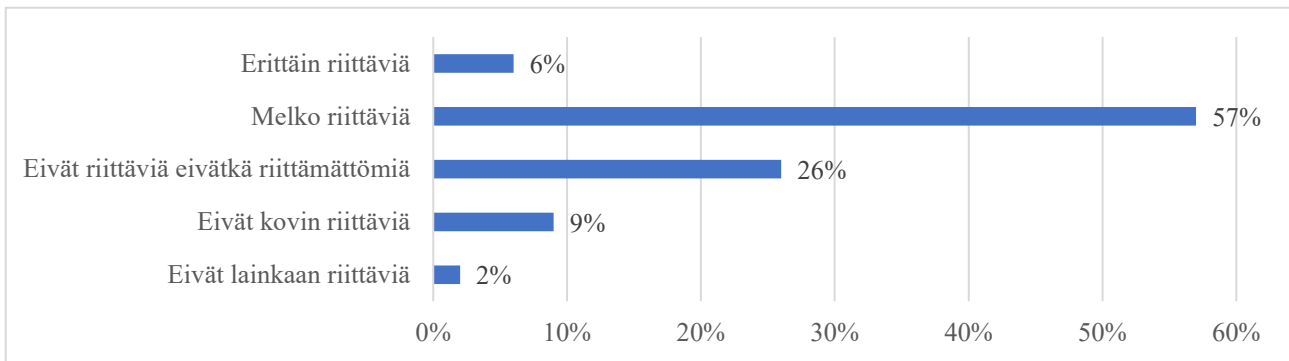
Kuva 12. Syyt, miksi suomalaiset yritykset (n=125) edistävät tai suunnittelevat edistävänsä kestävän kehityksen tavoitteita. (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukailen).

Suurin osa suomalaisista yrityksistä vastasi kehittävänsä tuotteita ja palveluja, jotka tarjoavat ratkaisuja kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi (Kuva 13). Tavoitteet olivat osana vastuullisuusstrategiaa ja -tavoitteita lähes puolella yrityksistä. Lisäksi erilaiset sidosryhmäyhteistyöt, teknologia- ja -ratkaisut, tavoitteet koskien ympäristö- ja sosioekonomisia vaikutuksia sekä oman yrityksen toiminnan vaikutusten seuranta olivat yleisiä keinoja kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi yrityksissä. Vähiten yritykset mainitsivat tarjoavansa rahoitusta tavoitteita edistävälle ratkaisuille. Pieni osa yrityksistä ei kokenut edistävänsä tai suunnittelevan edistävänsä tavoitteita. Jokainen yritys saattoi valita enintään kolme tärkeintä toimenpidevaihtoehtoa, joita se tekee tavoitteiden edistämiseksi.

Kuva 13. Suomalaisten yritysten (n=125) toimenpiteet kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukaillen).

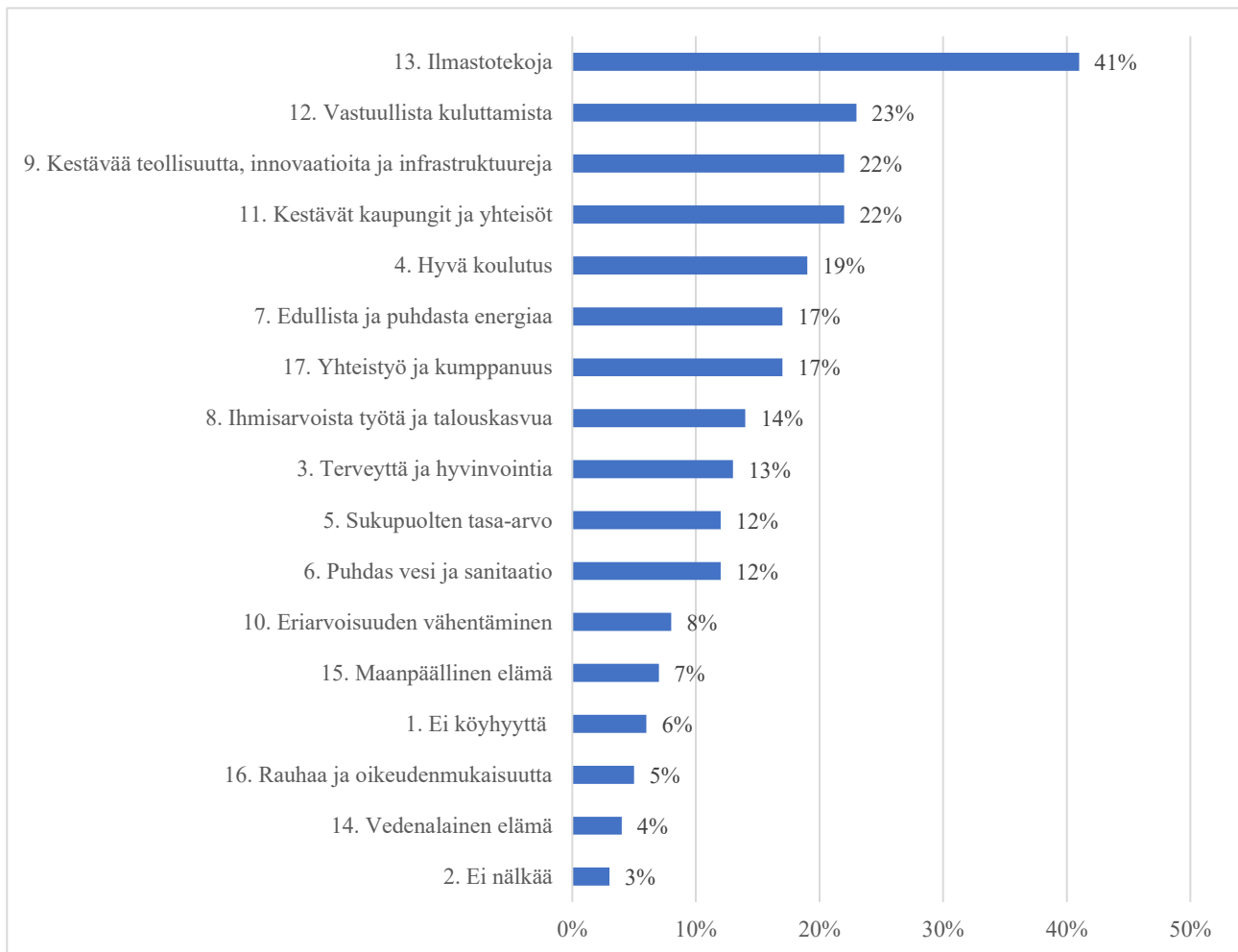
Suomalaista yrityksistä yli puolet koki panostuksensa melko riittävänä kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi (kuva 14). Neutraalin vastausvaihtoehdon, eivät riittäviä eivätkä riittämättömiä, vastasi reilu neljäsosa yrityksistä. Kaikista vähiten vastauksia saivat asteikon ääripäät. Yritykset kokivat kuitenkin panostuksiaan hieman enemmän erittäin riittävinä kuin eivät lainkaan riittävinä.

Kuva 14. Suomalaisten yritysten (n=125) panostusten riittävyys kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukailleen).

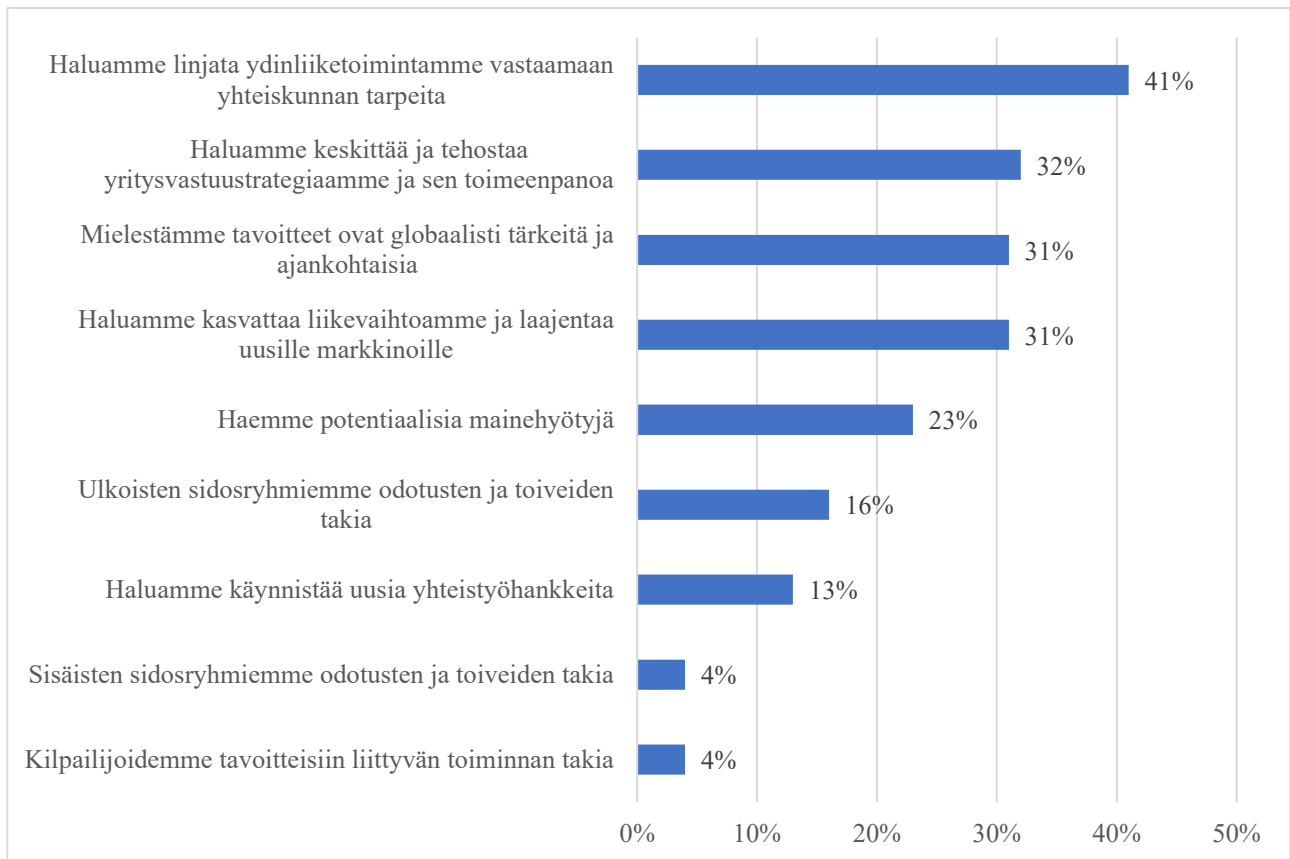
5.3 Kestävän kehityksen tavoitteet kansainväliseen tutkimukseen osallistuneissa organisaatioissa ja yrityksissä

Tavoite 13 eli Ilmastotekoja oli GlobeScanin ja SustainAbilityn teettämän kansainvälisen kyselyn mukaan eniten huomioitu kestävän kehityksen tavoite eri organisaatioissa (kuva 15). Tämän jälkeen panostettiin tasaisesti tavoitteisiin 12 (Vastuullista kuluttamista), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria), 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 4 (Hyvä koulutus), 7 (Edullista ja puhdasta energiaa) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Kaikista vähiten organisaatiot huomioivat tavoitteita 2 (Ei nälkää) ja 14 (Vedenalainen elämä). Jokainen organisaatio saattoi valita enintään kolme tärkeintä kestävän kehityksen tavoitetta toimintansa kannalta.

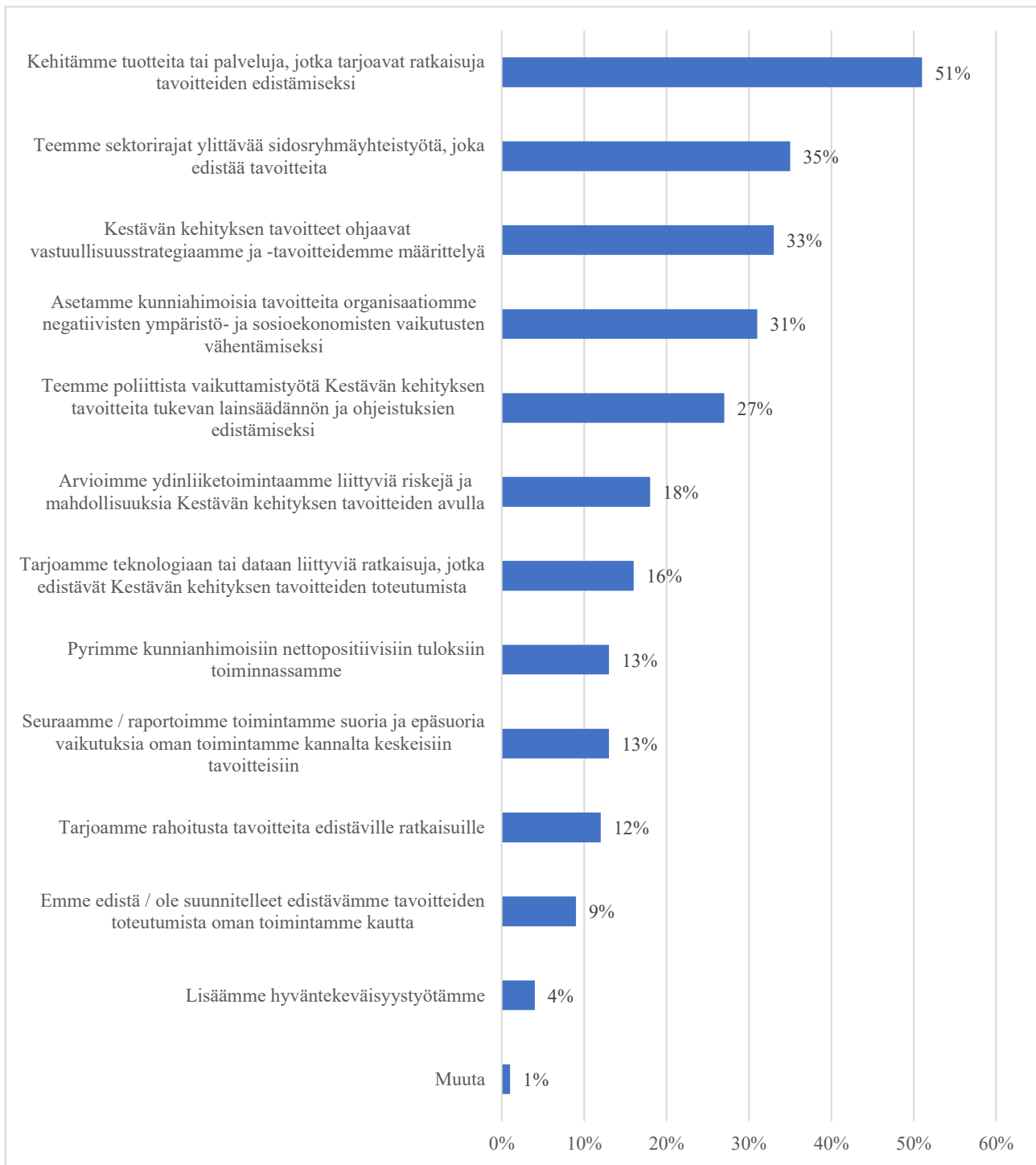
Kuva 15. Kestävän kehityksen tavoitteet, joihin kansainväliseen kyselyyn osallistuneet organisaatiot (n=511) panostavat eniten. (Lähde: Evaluating progress towards... 2017 mukailen).

Kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten tärkein syy, miksi ne edistävät tai suunnittelevat edistävänsä kestävä kehityksen tavoitteita, oli yritysten halu linjata liiketoiminta vastaamaan yhteiskunnan tarpeita (kuva 16). Seuraavaksi tärkeimpiä syitä yritykset painottivat melko tasaisesti. Näitä olivat yritys vastuustrategian sekä sen toimeenpanon keskittäminen ja tehostaminen, tavoitteiden tärkeys sekä ajankohtaisuus ja yritysten halu kasvattaa liikevaihtoa sekä laajentaa toimintaansa uusille markkinoille. Lähes neljäsosa yrityksistä koki syyksi potentiaaliset mainehyödyt. Syyt, joita yritykset painottivat vähiten, liittyivät yritysten sisäisiin sidosryhmiin ja heidän odotuksiinsa sekä toiveisiinsa ja kilpailijoiden tavoitteisiin liittyvään toimintaan. Jokainen yritys saattoi valita enintään kaksi tärkeintä vaihtoehtoa tavoitteiden edistämiseksi.

Kuva 16. Syyt, miksi kansainväliseen kyselyyn osallistuneet yritykset (n=95) edistävät tai suunnittelee edistävänsä kestävän kehityksen tavoitteita. (Lähde: Evaluating progress towards... 2017 mukailen).

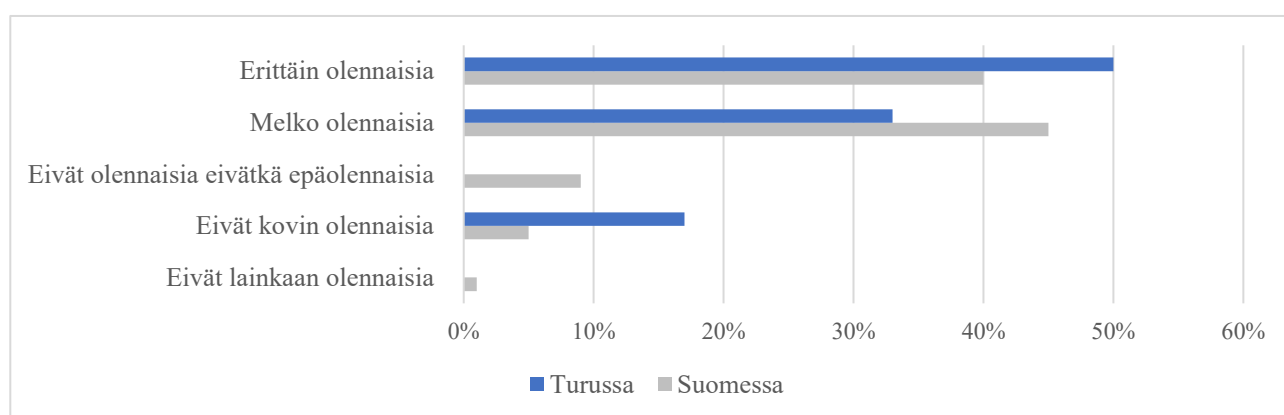
Yli puolet kansainväliseen kyselyyn osallistuneista yrityksistä vastasi kehittävänsä tuotteita ja palveluita, jotka tarjoavat erilaisia ratkaisuja kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi (kuva 17). Noin kolmasosa yritysten toimenpiteistä tavoitteiden edistämiseksi liittyi sektorirajat ylittävään sidosryhmäyöskentelyyn, vastuullisuusstrategian ja -tavoitteiden määrittelyyn kestävän kehityksen tavoitteiden pohjalta ja tavoitteiden asettamiseen negatiivisten ympäristö- ja sosioekonomisten vaikutusten vähentämiseksi. Kaikista vähiten mainintoja sai toimenpide liittyen yritysten hyväntekeväisyystyön lisäämiseen. Yksittäiset yritykset mainitsivat tekevänsä joitakin muita toimenpiteitä tavoitteiden hyväksi. Jokainen yritys saattoi valita kolme tärkeintä toimenpidevaihtoehtoa, joita se tekee tavoitteiden edistämiseksi.

Kuva 17. Kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten (n=104) toimenpiteet kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. (Lähde: Evaluating progress towards... 2017 mukailten).

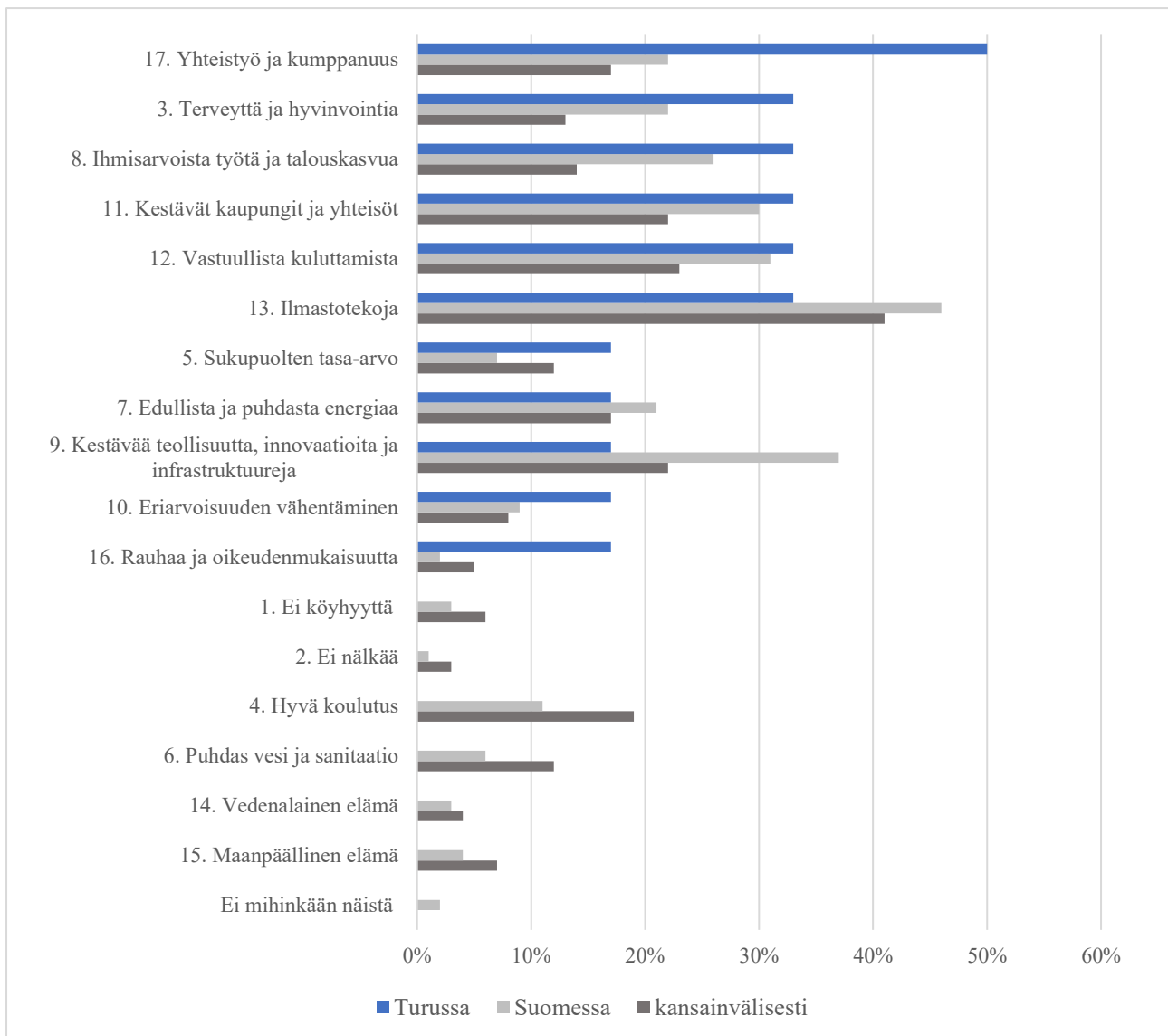
5.4 Kestävän kehityksen tavoitteet kyselyihin osallistuneissa yrityksissä Turussa, Suomessa ja kansainvälisesti

Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset pitivät kestävän kehityksen tavoitteita olennaisempana kuin suomalaiset yritykset yleisesti (kuva 18). Suomalaiset yritykset kuitenkin kokivat tavoitteiden olevan enemmän melko olennaisia verrattuna turkulaisiin yrityksiin. Suhteessa suurempi osa Turussa toimivista yrityksistä ei kokenut tavoitteiden olevan kovinkaan olennaisia, kun taas suomalaisista yrityksistä näin vastasi vain muutama prosentti. Turkulaisilla yrityksillä ei ollut kyselylomakkeessa vaihtoehtona neutraalia vastausvaihtoehtoa, joten sen saattoivat valita vain suomalaiset yritykset.

Kuva 18. Kestävän kehityksen tavoitteiden olennaisuus kyselyyn vastanneille turkulaisille ja suomalaisille yrityksille (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukaillen).

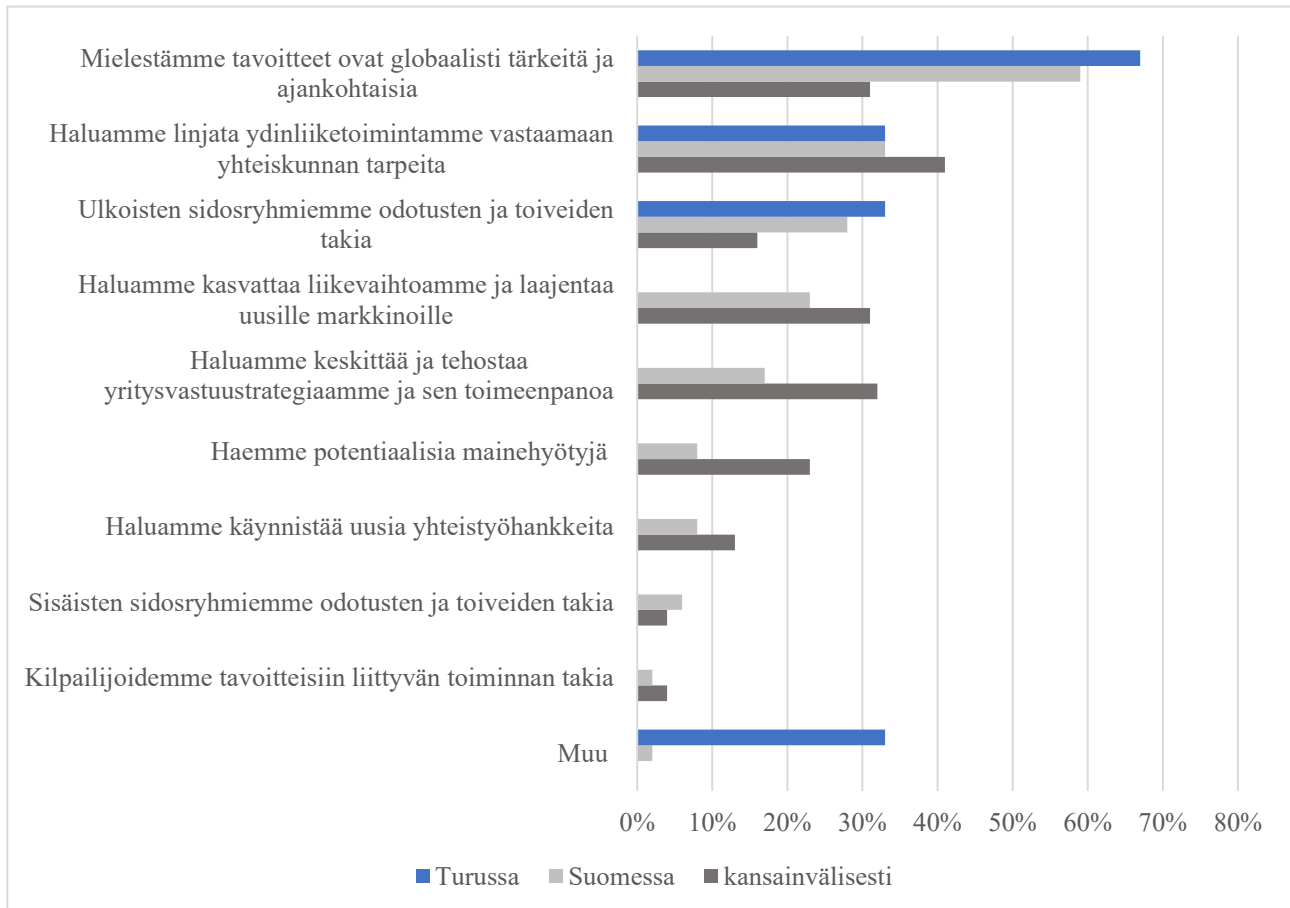
Kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten vastauksissa painottui tavoite 17 (Yhteistyö ja kumppanuus), kun taas suomalaiset ja kansainväliseen kyselyyn osallistuneet yritykset ja organisaatiot eivät pitäneet sitä niin tärkeänä (kuva 19). Myös tavoitteisiin 3 (Terveyttä ja hyvinvointia) ja 8 (Ihmisarvoista työtä ja hyvinvointia) Turussa toimivat yritykset panostivat selvästi muita yrityksiä enemmän. Näiden lisäksi suurimmat erot liittyivät tavoitteeseen 13 (Ilmastotekoja), johon panostettiin eniten, jos kaikkien kolmen kyselyn vastaukset huomioidaan. Turussa toimivat yritykset panostavat siihen kuitenkin selvästi muita vähemmän. Tavoitteeseen 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria) panostettiin suomalaisissa yrityksissä enemmän kuin Turussa tai maailmalla. Tavoite 16 (Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta) painottui selvästi turkulaisten yritysten toiminnassa. Kansainväliseen kyselyyn osallistuneissa yrityksissä korostuivat tavoitteet 4 (Hyvä koulutus) ja 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio), joita Turussa ei huomioitu lainkaan ja Suomessakin selvästi vähemmän. Yleisesti ottaen kyselyihin vastanneet yritykset panostivat vähiten tavoitteeseen 2 (Ei nälkää).

Kuva 19. Kestävän kehityksen tavoitteet, joihin kyselyihin vastanneet turkulaiset ja suomalaiset yritykset sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneet yritykset ja organisaatiot panostavat eniten (Lähde: BISNES 2030... 2017 & Evaluating progress towards... 2017 mukaillen).

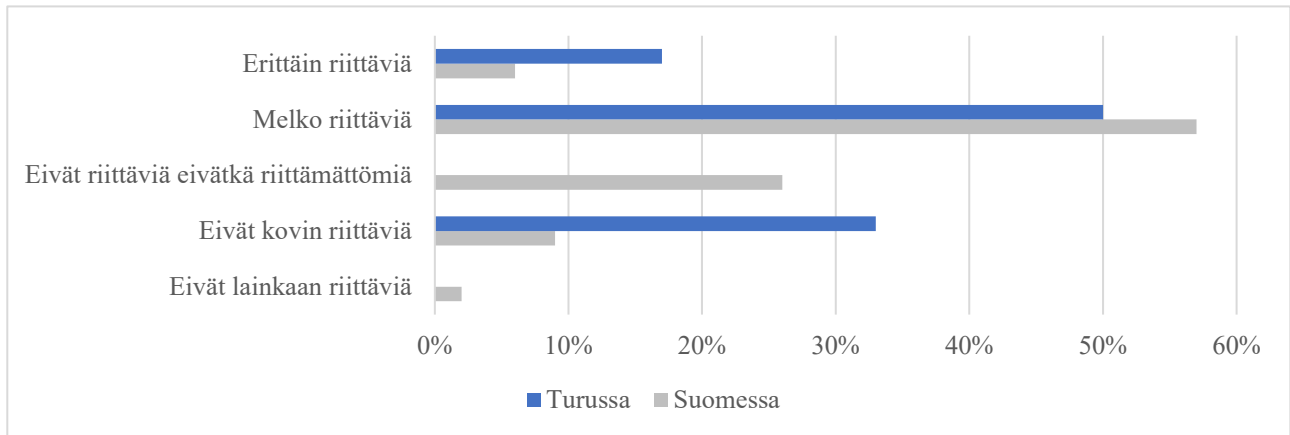
Kyselyihin vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten yritysten tärkein syy, miksi ne panostavat kestävän kehityksen tavoitteisiin, oli tavoitteiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus (kuva 20). Kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten tärkein syy oli halu linjata ydinliiketoiminta vastaamaan yhteiskunnan tarpeita. Tämä oli myös turkulaisten sekä suomalaisten yritysten mielestä tärkeä syy panostaa tavoitteisiin. Turussa ja Suomessa toimivat yritykset panostivat tavoitteisiin ulkoisten sidosryhmien odotusten ja toiveiden takia suhteessa enemmän kuin yritykset maailmalla. Kansainväliseen kyselyyn vastanneiden yritysten tavoitteisiin panostamisen tärkeitä syitä olivat myös yritysvastuustrategian ja sen toimeenpanon keskittäminen sekä yritysten pyrkimykset liikevaihdon kasvattamiseen ja uusille markkinoille laajentamiseen. Nämä syyt olivat suomalaisille yrityksille selvästi pienemässä roolissa, ja Turussa toimivista yrityksistä yksikään ei kokenut näitä syitä tärkeiksi kestävän

kehityksen tavoitteisiin panostamisen kannalta. Yrityksille suunnatussa kansainvälisessä kyselyssä ei ollut vastausvaihtoehtoa ”muu”, joten vain turkulaiset ja suomalaiset yritykset saattoivat valita sen vaihtoehdon. Turussa toimivissa yrityksissä muu syy painottui enemmän kuin suomalaisilla yrityksillä.

Kuva 20. Syyt, miksi kyselyihin vastanneet turkulaiset ja suomalaiset yritykset sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneet yritykset edistävät tai suunnittelevat edistävänsä kestävä kehityksen tavoitteita. (Lähde: BISNES 2030... 2017 & Evaluating progress towards... 2017 mukailten).

Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset pitivät panostuksiaan kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi suhteessa vastaajamäärään enemmän erittäin riittävinä kuin suomalaiset yritykset (kuva 21). Suurin osa sekä turkulaisista että suomalaisista yrityksistä oli kuitenkin sitä mieltä, että oman yrityksen panostus tavoitteiden edistämiseksi oli melko riittävää. Turussa toimivat yritykset kokivat enemmän omien toimiensa riittämättömyyttä kuin suomalaiset yritykset. Turkulaisille yrityksille suunnatussa kyselylomakkeessa ei ollut vaihtoehtona neutraalia vastausvaihtoehtoa, joten sen saattoivat valita vain suomalaiset yritykset.

Kuva 21. Yritysten panostusten riittävyys kyselyyn vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten yritysten mielestä. (Lähde: BISNES 2030... 2017 mukaillen).

6 Keskustelu

6.1 Kestävän kehityksen tavoitteet tutkimukseen osallistuneiden turkulaisten yritysten toiminnassa

Yhteiskunnassa puhutaan yhä enemmän yritystoiminnan vastuullisuudesta ja kestävästä liiketoiminnasta (Niskala ym. 2009: 19). Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset kokivatkin kestävästä liiketoiminnan ja kestävästä kehityksen tavoitteet tärkeänä osana yritysten toimintaa. Nykyajan globaalissa talousmaailmassa yrityksiltä odotetaan kestävästä kehityksen huomioimista ja osallisuutta yhteiskunnan taloudellisten, ekologisten ja sosiaalisten ongelmien ratkaisuihin. YK:n kestävästä kehityksen tavoitteet ovatkin yksi kansainvälisistä ja kaikkia yrityksiä koskevista yritystoiminnan toimintaohjeista (Dyllick & Muff 2016; Koipijärvi & Kuvaja 2017: 40). Tavoitteiden tärkeänä pitäminen saattaa johtua myös siitä, että kyselyyn vastasivat mahdollisesti sellaiset yritykset, joille kestävästä kehityksen tavoitteet olivat jo ennestään tuttuja. Kyselytutkimuksissa kyselyn aihepiiri ja sen tuntemus vaikuttavat huomattavasti vastaajien määrään (Vehkalahti 2014: 40). Jos tavoitteet olivat jo ennestään tuttuja, vastaajan ei tarvinnut tutustua tavoitteisiin, vaan hän tiesi jo valmiiksi, mitkä yritystoimet liittyvät tavoitteisiin ja mitkä tavoitteista ovat tärkeimpiä.

Turun kaupunki on asettanut omalle toiminnalleen kunnianhimoisia kestävästä kehityksen tavoitteita (Näin Turku tekee hyvää... 2020). Kaupungin tavoitteena on rakentaa yhteinen hyvinvointi, jossa elinkeinoelämän kasvu ja kilpailu rakentuvat kestäväälle pohjalle. Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset ottivat kestävästä kehityksen tavoitteista parhaiten huomioon tavoitteen 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Yritykset saattavat oman toimintansa avulla osallistua ja myötävaikuttaa Turun kaupungin

tavoitteeseen yhteisestä hyvinvoinnista, johon osallistuvat kaupunki, yritykset ja muut organisaatiot yhdessä. Myös tavoitteet 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua) ja 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), joihin kaksi yrityksistä vastasi panostavansa, voidaan katsoa olevan osa Turun kaupungin tavoitteita kohti kestävästä kaupunkia. Kaupungin tavoitteet korostavat myös elinkeinoelämän kasvua ja kilpailua, jotka voidaan liittää tavoitteeseen 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua). Lisäksi Turun suunnitelma yhteisestä hyvinvoinnista ja sosiaalisesti kestävästä kaupungista voidaan liittää tavoitteeseen 11 (Kestävän kaupungit ja yhteisöt). Näin ollen voidaan olettaa, että ainakin kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset ovat ottaneet kaupungin kunnianhimoiset tavoitteet osaksi omaa toimintasuunnitelmaansa.

Kaksi kyselyyn vastanneista turkulaisista yrityksistä huomioi toiminnassaan kestävä kehityksen tavoitteen 13 (Ilmastotekoja). Tämä osuus oli yllättävän pieni, sillä sekä Turun kaupunki sekä Suomi painottavat ilmastotekojen tärkeyttä (Näin Turku tekee hyvää... 2020; Olkkonen & Quarshie 2019). Tästä tuloksesta ei kuitenkaan voi olettaa, että vastanneet yritykset eivät panostaisi lainkaan ilmastotekoihin, sillä kyselylomakkeessa yritykset saattoivat vastata vain kolme yrityksessä eniten huomioitua tavoitetta. Näin ollen useampi kuin kaksi yrityksistä saattaa huomioida ilmastoteot toiminnassaan, mutta eivät priorisoineet tavoitetta kolmen eniten huomioidun tavoitteen joukkoon.

Tavoitteet, joita yksikään kyselyyn vastannut turkulainen yritys ei maininnut, eivät olleet yllätyksellisiä. Tavoitteet kuten 1 (Ei köyhyyttä), 2 (Ei nälkää), 4 (Hyvä koulutus) ja 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio) ovat laadittu osaksi Agenda 2030 toimintaohjelmaa ottaen huomioon kaikista köyhimmät ja haavoittuvimmat valtiot sekä ihmisryhmät (Transforming our world... 2016). Näin ollen nämä tavoitteet ovat suomalaisille hyvinvointivaltion yrityksille suurelta osin itsestäänselvyksiä, joihin yrityksen ei erityisesti tarvitse panostaa. Yksikään yrityksistä ei myöskään maininnut, ettei ota tavoitteita lainkaan huomioon omassa toiminnassaan. Tämän myötä voidaan olettaa, että kyselyyn vastanneet yritykset pitävät kestävä kehityksen tavoitteita tärkeinä ja ottavat tavoitteet huomioon suunnitellessaan yrityksen toimintastrategiaa.

Jo vuoden 2002 Johannesburgin huippukokouksessa kannustettiin yrityksiä osallistumaan toiminnallaan kestävä tulevaisuuden rakentamiseen (Leader & Ong 2011; Rogers ym. 2008). Huippukokouksen myötä kestävä kehitys ja myöhemmin kestävä kehityksen tavoitteet ovatkin vaikuttaneet maailmanlaajuisesti yritysten toimintaan ja päätöksentekoon. Tämä näkyi myös kyselyyn vastanneissa turkulaisissa yrityksissä, sillä tavoitteiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus nähtiin tärkeimpänä syynä tavoitteisiin panostamisessa. Yhä useammalle yritykselle on tärkeää yhteiskunnan odotusten huomiointi yritystoiminnassa (Saeidi ym. 2015). Yhteiskunnalliset teemat ohjaavatkin vahvasti monen yrityksen toimintastrategiaa ja arvoperusta, minkä avulla yritysten on tarkoitus kehittää ratkaisuja

globaaleille tai paikallisille kestävyysaasteille. Myös Turussa on kestävyteen liittyviä paikallisia haasteita, joiden ratkaisuihin turkulaiset yritykset varmasti haluavat osallistua. Liiketoiminnan linjaaminen vastaamaan yhteiskunnan tarpeita olikin muutamalla turkulaisella yrityksellä syynä kestävä kehityksen tavoitteisiin panostamisessa. Yritysten vastuullisen toiminnan nähdään myös laajasti edistävän ympäröivän alueen ja yhteiskunnan hyvinvointia. Turussa toimivat yritykset kokivat myös tärkeäksi sidosryhmien odotuksiin ja toiveisiin vastaamisen. Yritysten tuleekin pystyä vastaamaan sidosryhmien vaatimuksiin ja yhä ympäristötietoisempien kuluttajien odotuksiin kestävyttä edistävillä keinoilla (Saeidi ym. 2015; Koipijärvi & Kuvaja 2017: 29). Sidosryhmien huomioiminen nähdään yritysten parhaimpana keinona edistää asiakastytyväisyyttä sekä osoittaa yritysvastuun korkea taso. Kaksi kyselyyn vastanneista yrityksistä koki tärkeäksi syyksi kestävä kehityksen tavoitteisiin panostamisessa omat, henkilökohtaiset arvot. Yritysvastuuseen liittyikin aina vahvasti yritysten omat arvot sekä moraalit ja etiikka (Rohweder 2004: 78). Nämä yritysten arvot luovat jokaiselle yritykselle omanlaisensa yritysvastuun perustan.

6.2 Tutkimukseen osallistuneiden turkulaisten yritysten toimet kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi

Kyselyyn vastanneista turkulaisista yrityksistä suurin osa piti panostustaan kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi erittäin tai melko riittävänä. Tämän myötä voidaan olettaa, että yritykset ymmärtävät tavoitteiden sekä yritysvastuun merkityksen oman toimintansa kannalta. Jokaisella yrityksellä onkin omat vastuullisuuden rajojen määritelmät, joita ne noudattavat (Onkila & Siltaoja 2014).

Turussa toimivat yritykset mainitsivat monia eri tapoja, joita ne tekevät tai suunnittelevat tekevänsä kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Onkin tärkeää, että yrityksillä on halu löytää uusia liiketoimintatapoja kannattavaan ja samalla kestävään liiketoimintaan (Ghobadian ym. 2015; Dyllick & Muff 2016). Turkulaiset yritykset mainitsivat eniten erilaisista kestävyttä edistävä toimistaan liittyen tavoitteisiin 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt), 12 (Vastuullista kuluttamista), 13 (Ilmasto-tekot) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus).

Kyselyyn vastanneiden yritysten toimet liittyen tavoitteeseen 11 (Kestävät kaupungit ja yhteisöt) koskivat kestävien ratkaisujen suunnittelua ja kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä lisäävien palveluiden tuottamista. Nämä toimet sekä vuorovaikutus ja yhteistyö ympäröivän alueen asukkaiden kanssa liittyvät tiukasti yritysten rooliin merkittävänä tekijöinä alueellisen hyvinvoinnin edistämiseksi (Uddin ym.

2008). Tavoitteeseen 12 (Vastuullista kuluttamista) liittyvät toimet koskivat hyväntekeväisyyttä, resurssitehokkuutta, korjauspalveluja ja kierrätysmateriaaleja. Nämä ovat kestävyttä edistäviä teemoja, joiden avulla yritykset pystyvät integroimaan kestävyden osaksi yritys vastuuta (Schüz 2012). Lisäksi uudet kestävyden haasteita ratkaisevat teknologian ratkaisut olisivat merkittäviä kestävyttä edistäviä tekijöitä. Tavoitteen 13 (Ilmastotekoja) edistämiseksi yritykset vastasivat käyttävänsä uudehkoja ja vähäpäästöisiä kulkuneuvoja sekä mainitsivat julkaisseensa uuden ilmasto- ja ympäristöohjelman, jonka on tarkoitus ohjata tulevien vuosien toimintaa. Yritysten ilmastotoimet auttavat Turun kaupunkia hiilineutraalisuuteen. Kaupunki onkin haastanut yrityksiä ilmastotekoihin, joihin yritykset vastaavat erilaisilla, omalle yritykselle asetetuilla ilmastotavoitteilla (Näin Turku tekee hyvää... 2020). Yritysten toimet tavoitteeseen 17 (Yhteistyö ja kumppanuus) liittyen koskivat yhteistyöverkostoja, joissa yritykset ovat mukana sekä yhteistyö- ja investointihankkeita. Kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen edellyttääkin yritysten ja järjestöjen välistä yhteistyötä (Bowen ym. 2017). Turussa toimivat yritykset osoittavatkin yhteistyön tärkeyden ja sen roolin tavoitteen 17 (Yhteistyö ja kumppanuus) edistämässä.

Osa kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten yksittäisistä toimista kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi liittyivät suoraan itse tavoitteeseen. Tällainen oli esimerkiksi tavoitteeseen 5 (Sukupuolten tasa-arvo) liittyvä toimi. Yksi yritys kertoi kaikkien työntekijöiden olevan tasavertaisia keskenään. Tämä toimi liittyy myös tiukasti sosiaalisesti kestäväan yritykseen, jossa työntekijät ovat tasavertaisia sukupuolesta, iästä, rodusta tai uskonnosta riippumatta (Uddin ym. 2008).

Kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten mainitsemat muutokset, resurssit tai tukitoimet, joita ne tarvitsisivat kestävä kehityksen tavoitteiden parempaan saavutettavuuteen, jakautuivat muutaman eri tavoitteen suhteen. Yritykset eivät vastanneet näihin tarvitsemiinsa muutoksiin yhtä paljon, kuin jo tehtäviin toimiin tavoitteiden edistämiseksi. Tämä saattoi johtua siitä, että yritykset kokevat tekevänsä jo tarpeeksi tai niillä ei ole tietoa tai ideoita, miten kehittää yritystoimintaansa vieläkin kestävämpään suuntaan. Tämä kysymys pakotti yritykset pohtimaan, mitä ne konkreettisesti tarvitsisivat, jotta tavoitteet toteutuisivat paremmin. Yritykset saattoivat myös miettiä, mitä hyötyjä siitä olisi, jos tavoitteet saavutettaisiin paremmin. Kestävällä yritystoiminnalla saavutettavia hyötyjä ovat esimerkiksi yritysten kilpailukyvyen paraneminen ja asiakastyytyväisyyden lisääntyminen (Harmaala & Jalilinoja 2012: 58).

Tarvitsemansa resurssit, muutokset ja tukitoimet, joita Turussa toimivat yritykset tarvitsevat, painotettiin koskemaan kahta kestävä kehityksen tavoitetta. Nämä tavoitteet olivat 12 (Vastuullista kuluttamista) ja 13 (Ilmastotekoja). Vastuulliseen kuluttamiseen liittyvät tarvittavat muutokset koskivat mainontaa ja tiedon lisäämistä liittyen kulutuskäyttäytymiseen sekä parempaa tukea

liiketoimintasiirtymiin. Tavoitteeseen 13 (Ilmastotekoja) tarvittavat muutokset liittyivät kaluston uusimiseen vähäpäästöisempiin vaihtoehtoihin sekä yritystoiminnan jatkamiseen toistaiseksi nykyisillä resursseilla. Ilmastotekoihin panostaminen ja pohtiminen, miten niihin voisi panostaa entistäkin enemmän, ovat tärkeitä asioita yrityksille. Ilmastonmuutos ja sen vaikutusten torjunta nähdäänkin yhtenä suurimpana kestävyys haasteena sekä Suomessa että globaalisti (The Sustainable Development... 2019; Olkkonen & Quarshie 2019). Yritysten odotetaan antavan oman panostuksensa yhteiskunnallisiin haasteisiin. Tämän myötä jokaisen yrityksen tulisi pohtia, miten yritys voisi panostaa tavoitteisiin vieläkin enemmän, jotta yhteiskunnallinen kestävyys voitaisiin saavuttaa. Turun kaupunki ja yritykset voisivatkin kehittää yhdessä uusia tapoja, joilla vastata Turun kaupungin kestävyysongelmiin.

Myös yritysten kilpailukyky ja sen tuomat mahdollisuudet linkittyvät vastuullisuuteen ja yritysten kestävyttä edistäviin toimiin (Dyllick & Muff 2016). Lähes kaikki kyselyyn vastanneista turkulaisista yrityksistä piti kestävä kehityksen tavoitteita erittäin tai melko olennaisina yrityksen kilpailukykyyn kannalta. Kestävä toiminta nähdään yritysten kilpailuvalttina pitkän aikavälin kannattavuuden näkökulmasta ja yhä useampi yritys tunnistaa vastuullisen toiminnan tärkeänä menestystekijänä. Voidaan sanoa, että yritysten vastuullisuus liittyy yhä enemmän yritysten kilpailukykyyn (Dyllick & Muff 2016; Harmaala & Jallinoja 2012: 58). Vastuullisen liiketoiminnan ainoa positiivinen vaikutus ei ole taloudellinen tulos, vaan myös kasvava asiakastyytyväisyys, ympäristön hyvinvointi sekä henkilöstön sitoutuminen ja hyvinvointi (Saeidi ym. 2015). Turussa toimivien yritysten kattava kestävä kehityksen tavoitteiden huomioiminen on varmasti tuonut monia positiivisia vaikutuksia sekä yrityksille että yhteiskunnalle.

6.3 Turussa toimivien yritysten suhtautuminen kestävä kehityksen tavoitteisiin verrattuna suomalaiseen ja kansainväliseen tutkimukseen osallistuneisiin yrityksiin

Kyselyihin vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten asenteista kestävä kehityksen tavoitteiden suhteen nousi esiin jonkin verran huomioita ja eroavaisuuksia. Kestävyteen liittyvät haasteet voidaan aina määritellä globaalilla, alueellisella ja paikallisella tasolla (Elliot 2012). Tämän myötä kyselyihin osallistuneiden kansainvälisten, alueellisten suomalaisten ja paikallisten turkulaisten yritysten toimia ja asenteita kestävyteen ja kestävä kehityksen tavoitteisiin liittyen oli mielenkiintoista tutkia.

Suurin osa kyselyihin vastanneista turkulaisista ja suomalaisista yrityksistä piti kestävän kehityksen tavoitteita erittäin tai melko olennaisina yritystoiminnan kannalta. Tuloksista voidaan olettaa, että globaali tavoite edistää kestävän kehityksen tavoitteita sekä kansallisella että paikallisella tasolla, onnistuu Suomessa melko hyvin (Leader & Ong 2011; Bowen ym. 2017). Yritykset ovatkin tärkeässä roolissa yksittäisten valtioiden asettamien kestävyteen tähtäävien tavoitteiden edistämisessä. Suurin eroavaisuus kyselyyn vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten yritysten välillä oli, että suhteessa suurempi osa turkulaisista yrityksistä ei pitänyt kestävän kehityksen tavoitteita kovinkaan olennaisina verrattuna suomalaisiin yrityksiin. Tämä saattaa johtua turkulaisten yritysten pienestä otoskoosta, jolloin yksittäisetkin vastaukset painottavat vastausvaihtoehtoja enemmän kuin suuremmassa otoskoossa.

Yritykset ympäri maailmaa panostavat kestävän kehityksen tavoitteisiin. Agenda 2030 toimintaohjelma on globaalisti merkittävä saavutus, sillä se ohjaa valtioiden ja yritysten yhteisiä päämääriä ja tavoitteita kohti kestävämpää tulevaisuutta (Stafford-Smith ym. 2015). Tavoitteiden edistymistä on tärkeä seurata globaalilla, alueellisella ja kansallisella tasolla, sillä kestävyteen liittyvät haasteet ovat sekä globaaleja että alueellisia. Nämä alueelliset haasteet saattoivat heijastua tavoitteisiin, joita kyselyihin vastanneet turkulaiset, suomalaiset ja kansainväliset yritykset kokivat tärkeimmiksi tavoitteiksi toimintansa kannalta. Onkin tärkeää, että eri valtioissa toimivat yritykset sitoutuvat oman valtionsa asettamiin kansallisiin tavoitteisiin Agenda 2030 toimintaohjelman suhteen (Colglazier 2015).

Kun otetaan huomioon kaikkiin kolmeen kyselyyn vastanneet yritykset ja organisaatiot, eniten panostettiin kestävän kehityksen tavoitteeseen 13 (Ilmastotekoja). Tämä ei yllätä, sillä sekä globaalilla että Suomen tasaolla vuonna 2019 eniten haasteita koettiin juuri ilmastonmuutokseen liittyvissä toiminna (The Sustainable Development... 2019; Olkkonen & Quarshie 2019). Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset panostivat kuitenkin ilmastotekoihin selvästi muita vähemmän. Globaali ja kansallinen tavoite edistää ilmastonmuutoksenvastaisia toimia ja Turun kaupungin oma tavoite kohti hiili-neutraalisuutta ovat kuitenkin arvokkaita tavoitteita, joita jokaisen yrityksen luulisi edistävän omalla toiminnallaan (Nilsson ym. 2016; Näin Turku tekee hyvää... 2020).

Suurin eroavaisuus tavoitteissa, joihin kaikki yritykset panostivat kohtuullisen paljon, oli Turussa toimivien yritysten ylivoimainen panostus tavoitteeseen 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Turussa toimivat yritykset kertoivat olevansa mukana monissa yhteistyöhankkeissa, mikä voi selittää tämän tavoitteen suuren suosion. Kansainväliseen kyselyyn osallistuneet yritykset panostivat puolestaan selvästi enemmän tavoitteisiin, joita suomalaiset saattavat pitää itsestäänselvyytenä. Näitä olivat muun muassa tavoitteet 1 (Ei köyhyyttä), 2 (Ei nälkää), 4 (Hyvä koulutus) ja 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio). Tähän vaikuttaa varmasti se, että GlobeScanin ja SustainAbilityn kansainväliseen kyselyyn vastasivat

organisaatiot ympäri maapalloa, jolloin osa vastaajista edusti myös kehittyviä valtioita. Valtiot ovatkin kehitystasoiltaan ja olosuhteiltaan erilaisia, jolloin tavoitteisiin panostamisessakin on vaihtelevuutta (Nilsson ym. 2016).

Kun otetaan huomioon kaikkiin kolmeen kyselyyn vastanneet yritykset, yleisin syy kestävän kehityksen tavoitteisiin panostamiseen oli tavoitteiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus. Tämä selittyy Agenda 2030 toimintaohjelman globaalilla tärkeydellä ja tavoitteella ohjata globaalia päätöksentekoa kestävämpään suuntaan (Resolution adopted... 2015). Tavoitteisiin liittyvät haasteet koskevat globaalisti kaikkia valtioita ja yrityksiä. Esimerkiksi ilmastonmuutos ja eriarvoisuus ovat haasteita, jotka nähdään ajankohtaisina ja tärkeinä (The Sustainable Development...2019).

Kyselyihin vastanneiden yritysten halu linjata yritystoiminta vastaamaan yhteiskunnan tarpeita koettiin tärkeäksi tavoitteiden edistämisen kannalta kaikissa yrityksissä. Yritykset eivät ole poikkeuksellisia toimijoita kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen, vaan niidenkin odotetaan vastaavan yhteiskunnan kestävyteen liittyviin ongelmiin (Dyllick & Muff 2016). Varsinkin kyselyyn vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten yritysten mielestä myös ulkoisten sidosryhmien odotusten ja toiveiden huomioiminen oli tärkeä syy edistää kestävän kehityksen tavoitteita. Suomalaiset yritykset näkevät tuotantoketjun vastuullisen ja kestävän hallinnan haastavana (Olkkonen & Quarshie 2019). Koko tuotantoketjun ja samalla tuotteiden sekä palvelujen kestävyys liittyvät usein yhä ympäristötietoisempien kuluttajien odotuksiin ja toiveisiin. Yritysvastuun korkean tason osoittaminen onkin yhteydessä ulkoisten sidosryhmien odotusten ymmärtämiseen (Saeidi ym. 2015).

Kansainväliseen kyselyyn osallistuneet yritykset kokivat saavuttavansa myös potentiaalisia mainehyötyjä kestävän kehityksen tavoitteisiin panostamisesta. Vastuullisella toiminnalla onkin usein positiivinen vaikutus yrityksen maineeseen (Schüz 2012). Turussa ja Suomessa toimivat yritykset eivät kuitenkaan kokeneet mainehyötyjä tärkeinä.

Kansalliseen ja kansainväliseen kyselyyn vastanneiden yritysten mielestä liikevaihdon kasvattaminen ja uusille markkinoille siirtyminen olivat tärkeitä syitä edistää tavoitteita. Taloudellinen kannattavuus onkin aina osa yritysten toimintaa ja vastuullinen toiminta tukee pitkällä aikavälillä tätä kannattavuutta (Rohweder 2004: 82; Dyllick & Muff 2016). On tärkeää, että yrityksillä on halu löytää uusia ja kestäviä toimintatapoja, jotka vaikuttavat taloudelliseen tulokseen ja mahdollistavat laajentamisen uusille markkinoille. Kestävyden huomioiminen onkin osa yritysten pitkän aikavälin toimintastrategiaa, mikä lopulta auttaa kasvattamaan liikevaihtoa. Toimintastrategian huomioiminen ja sen toimeenpanon tehostaminen olivat suomalaisten ja kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten mielestä tärkeitä syitä kestävän liiketoiminnan huomioimiseen. Toimintastrategiaan vaikuttavat

yri­tysten arvojen lisäksi yhteiskunnalliset ja ajankohtaiset teemat (Saeidi ym. 2015). Yritykset voivat tehostaa yritys­vastuu­strategiaa yritys­vastuuraportoinnin avulla. Raportoinnin avulla kestävä kehitys ja yritys­vastuu ovat helpompi integroida osaksi yritysten normaalia liiketoimintaa (Harmaala & Jallinoja 2012: 221–222).

Yksikään kyselyyn vastannut turkulainen yritys ei vastannut liikevaihdon kasvattamisen tai yritys­vastuu­strategian tehostamisen olevan tärkeä syy kestävä­n kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Tästä voidaan päätellä, että Turussa toimivat yritykset arvottavat muita syitä enemmän. Esimerkiksi omien, henkilökohtaisten arvojen merkitys oli muutaman kyselyyn vastanneen turkulaisen yrityksen mielestä tärkeä syy tavoitteiden edistämiseksi. Siitä voidaankin päätellä, että kestävä­n kehityksen tavoitteet eivät ole yrityksille pakotettuja tavoitteita, vaan ne ovat osa henkilökohtaisia arvoja ja periaatteita.

Vaikka usea turkulainen yritys vastasi panostavansa tavoitteeseen 17 (Yhteistyö ja kumppanuus) ja kertoi monista yhteistyöhankkeista, niin yksikään yritys ei vastannut uusien yhteistyöhankkeiden käynnistämisen olevan syy kestävä­n kehityksen tavoitteisiin panostamiseen. Tämä voi johtua siitä, että yritykset saivat valita vain kaksi tärkeintä syytä tavoitteiden edistämiseksi, jolloin yhteistyöhankkeiden käynnistäminen ei kuulunut näihin tärkeimpiin syihin. Yhteistyö organisaatioiden välillä on kuitenkin tärkeässä roolissa kestävä­n kehityksen tavoitteiden edistämiseksi (Bowen ym. 2017).

Kyselyihin vastanneet turkulaiset ja suomalaiset yritykset olivat erityisesti sitä mieltä, että kestävä­n kehityksen tavoitteisiin panostaminen on melko riittävää. Suomessa on muiden valtioiden tavoin oma kansallinen toimeenpanostrategia kestävä­n kehityksen edistämiseksi (Resolution adopted... 2015). Yritykset ovat osa tätä toimeenpanoa ja isossa roolissa tavoitteiden edistämiseksi. Yritysten vastausten perusteella yritykset ovat Suomessa tietoisia ja aktiivisia kansallisten kestävy­yden tavoitteiden suhteen. Osa yrityksistä kuitenkin kokee riittämättömyyttä tavoitteisiin panostamisessa. Neljäsosa suomalaisista yrityksistä koki, että oma panostus ei ollut riittävää eikä riittämätöntä, kun taas kyselyyn vastanneista turkulaisista yrityksistä kaksi ei kokenut panostustaan kovin riittävänä. Panostusten riittämättömyys voi johtua tiedon puutteesta mahdollisia kestäviä toimia kohtaan.

7 Johtopäätökset

Tutkimukseni luo kuvan Turussa toimivien yritysten asenteista ja toimista kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyen. Tutkimuksestani selviää myös, miten kyselyyn vastanneiden turkulaisten yritysten suhtautuminen kestävän kehityksen tavoitteisiin vertautuu suomalaisiin yrityksiin sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneisiin organisaatioihin

Tutkimukseeni osallistuneiden turkulaisten yritysten voidaan todeta pitävän kestävän kehityksen tavoitteita tärkeinä. Tärkeimmäksi tavoitteeksi yritykset nostivat yhteistyön ja kumppanuuden edistämisen kestävyuden saavuttamiseksi. Syitä, miksi kestävän kehityksen tavoitteisiin panosteettiin, olivat niiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus, yhteiskunnan sekä sidosryhmien odotusten huomioiminen ja henkilökohtaiset arvot.

Kyselyyn vastanneet turkulaiset yritykset tekevät tai suunnittelevat tekevänsä erilaisia toimia kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Nämä toimet liittyvät muun muassa resurssitehokkuuteen ja erilaisiin yhteistyöverkostoihin ja -hankkeisiin. Lisäksi Turussa toimivat yritykset kokivat saavuttavansa tavoitteet entistäkin paremmin erilaisten muutosten avulla. Muutokset liittyvät esimerkiksi mainontaan, kulutuskäyttäytymisen muuttamiseen sekä vähempipäästöisempään kalustoon. Osa kyselyyn vastanneista turkulaisista yrityksistä ei pidä panostustaan kestävän kehityksen tavoitteisiin riittävänä, joten tavoitteiden edistäminen voidaan kokea vielä puutteelliseksi.

Kyselyihin vastanneiden turkulaisten ja suomalaisten sekä kansainväliseen kyselyyn osallistuneiden yritysten asenteista kestävän kehityksen tavoitteiden suhteen nousi esille sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia. Ilmastomuutoksen vaikutusten torjuntaa pidettiin kokonaisvaltaisesti tärkeimpänä tavoitteena. Tavoitteisiin panostamisen tärkeimmäksi syyksi nousi kyselytutkimukseen osallistuneiden yritysten mukaan tavoitteiden globaali tärkeys ja ajankohtaisuus. Suurimpina eroina olivat kansainväliseen tutkimukseen osallistuneiden organisaatioiden suurempi panostus tavoitteisiin, joihin hyvinvointivaltioiden yritysten ei tarvitse erityisesti panostaa. Kansainväliseen tutkimukseen osallistuneet yritykset kokivat mainehyötyjen olevan tärkeä syy panostaa tavoitteisiin. Turussa toimivat yritykset olivat ainoita, jotka mainitsivat omien arvojen olevan yksi tärkeimmistä syistä tavoitteisiin panostamisessa.

Tuloksiani ei voida yleistää koskemaan kaikkia turkulaisia yrityksiä pienen otoskoon takia. Tulokset ovatkin lähinnä näyte siitä, miten Turussa toimivat yritykset kokevat kestävän kehityksen tavoitteet omassa toiminnassaan. Tuloksiin on voinut vaikuttaa lisäksi turkulaisten yritysten kiinnostus aiheita

kohtaan, sillä kestävä kehityksen tavoitteista kiinnostuneet yritykset osallistuivat luultavammin mukaan tutkimukseen

Tulevaisuudessa yritysten käsityksiä ja toimintaa kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi olisi hyödyllistä tutkia suuremmalla otoskolla. Suurempi otoskoko mahdollistaisi paremman kuvan kestävä kehityksen tavoitteiden edistymisestä yritystasolla. Tätä tietoa voitaisiin hyödyntää sekä alueellisella että paikallisella tasolla esimerkiksi Suomen tai Turun kaupungin päätöksenteossa. Myös kaikille Suomen yrityksille suunnattu kysely voitaisiin toteuttaa uudestaan, sillä sekundääriaineistona käyttämäni FIBS ry:n kysely toteutettiin vuonna 2017.

Kirjallisuus

- About (2021). The SustainAbility Institute. 1.4.2021. <<https://www.sustainability.com/about/>>
- About our work (2020). GlobeScan. 1.4.2021. <<https://globescan.com/work/>>
- Bebbington, J. & J. Unerman (2018). Nations Sustainable Development Goals: An enabling role for accounting research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 31: 1, s. 2–24.
- BISNES 2030 – missä mennään? (2017). *FIBS ry*.
- Blowfield, M. & A. Murray. (2014). *Corporate responsibility*. 407 s. Oxford University, Oxford.
- Bowen, H. R. (1953). *Social responsibilities of the businessman*. 267 s. University of Iowa Press, Iowa City.
- Bowen, K. J., Cradock, N. A., Koch, F., Patterson J., Häyhä, T., Vogt, J. & F. Fabiana. (2017). Implementing the ”Sustainable Development Goals”: towards addressing three key governance challenges – collective action, trade-offs and accountability. *Current Opinion in Environmental Sustainability* 26:27, s. 90–96.
- Carroll, A. B. (1999). Corporate social responsibility evolution of a definitional construct. s.268-295. *University of Georgia* 38:3 (1999).
- Christofi, A., Christofi, P. & S. Sisaye. (2012). Corporate sustainability: historical development and reporting practices. *Management Research Review* 35:2, s. 157–172.
- Colglazier, V. (2015). Sustainable development agenda: 2030. *Science* 349: 6252. s. 1048–1050.
- Duran, D. C., Gogana, L. M., Arteneau, A. & V. Duran. (2015). The components of sustainable development a possible approach. *Procedia Economics and Finance* 26 (2015). s. 806–811.
- Duxbury, N., Kangas, A., & C. De Beukelaer. (2017). Cultural policies for sustainable development: four strategic paths. *International journal of cultural policy* 23:2, s. 214–230.
- Eadie, R., McKeown C. & Anderson, K. (2011). The social element of sustainable civil engineering public procurement in Northern Ireland. *International Journal of Business and Social Science* 2:12 (2011).
- Elliot, J. (2012). *An introduction to sustainable development*. 385 s. Taylor & Francis Group, Lontoo.
- Eskola, J. & J. Suoranta (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 266 s. Vastapaino, Tampere.
- Evaluating progress towards the sustainable development goals (2017). *GlobeScan & SustainAbility*. 11.3.2021. <<https://globescan.com/wp-content/uploads/2017/07/GlobeScan-SustainAbility-Survey-Evaluating-Progress-Towards-the-Sustainable-Development-Goals-March2017.pdf>>
- Finnveran vuosikatsaus ja yritysvastuu 2020 (2020). Finnvera. 3.4.2021. <https://www.finnvera.fi/sites/finnvera.fi/files/2021-02/Finnvera_Vuosikatsaus_ja_yritysvastuu_2020.pdf>
- Ghobadian, A., Money, K. & C. Hillenbrand. (2015). Corporate responsibility research: past—present—future. *Group & organization management* 40:3 (2015). s. 271–294.
- Gilbert, N. (2008). Millenium development goals under scrutiny. *Nature News* (2008).

- Hajer, M., Nilsson, M., Raworth, K., Bakker, P., Berkhout, F., Boer, Y., Rockström, J., Ludwig, K. & M. Kok. (2015). Beyond cockpitism: four insights to enhance the transformative potential of the Sustainable Development Goals. *Sustainability* 7:2. s. 1651–1660.
- Haji Rasouli, A. & A. Kumarasuriyar. (2016). The social dimension of sustainability: towards some definitions and analysis. *Journal of Social Science for Policy Implications* 4:2. s. 23–34.
- Halonen, T., Korkman, S., Lund, P., Neuvonen A., Rohweder L., Sojamo, S., Taalas, P., Taipale, K. & E. Tuomioja (2017). *Kirjava käsikirja kestäväan kehitykseen*. 234 s. Tammi, Helsinki.
- Harmaala, M. M. & N. Jallinoja. (2012). *Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta*. 277 s. Sanoma Pro, Helsinki.
- Hawkes, J. (2001). *The fourth pillar of sustainability : culture's essential role in public planning*. 69 s. Common Ground Publishing, Melbourne.
- Heikkilä, T. (2008). *Tilastollinen tutkimus*. 317 s. Edita, Helsinki.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & P. Sajavaara. (2007). *Tutki ja kirjoita*. 448 s. Tammi, Helsinki.
- Joshi, A., Kale, S., Chandel, S. & D. K. Pal. (2015). Likert scale: explored and explained. *British Journal of Applied Science & Technology* 7. s. 396–403.
- Koipijärvi, T. & S. Kuvaja. (2017). *Yritysvastuu: johtamisen uusi normaali*. 202 s. Kauppakamari, Helsinki.
- Lade, S. J., Steffen, W., De Vries, W., Carpenter, S. R., Donges, J. F., Gerten, D., Hoff, H., Newbold, T., Richardson, K. & J. Rockström. (2020). Human impacts on planetary boundaries amplified by Earth system interactions. *Nature Sustainability* 3. s. 119–128.
- Leader, S. & D. Ong. (2011). *Global project finance, human rights and sustainable development*. 536 s. Cambridge University Press, Cambridge.
- Nilsson, M. & D. Griggs, M. Visbeck. (2016). Policy: map the interactions between Sustainable Development Goals. *Nature* 534: 320–322.
- Niskala, M., Pajunen, T. & K. Tarna (2009). *Yhteiskuntavastuun raportointi: Raportointi- ja laskentaperiaatteet*. 295 s. Otavan Kirjapaino, Keuruu.
- Niskala, M., Pajunen, T. & K. Tarna-Mani. (2013). *Yritysvastuu: Raportointi- ja laskentaperiaatteet*. 376 s. Bookwell, Porvoo.
- Nourry, M. (2008). Measuring sustainable development: some empirical evidence for France from eight alternative indicators. *Ecological economics* 67:3 (2008). s. 441–456.
- Näin Turku tekee hyvää, kestävä ja parempaa kaupunkia 2020 (2020). *YK:n kestäväan kehityksen tavoitteiden toteutuminen Turussa 2020*. Turun kaupunki. 23.3.2021. <https://www.turunseudunpuhdistamo.fi/wp-content/uploads/2020/07/turku_voluntary_local_report_sdg_web.pdf>
- Olkkonen, L. & A. Quarshie. (2019). *Corporate social responsibility in Finland : origins, characteristics, and trends*. 116 s. Springer International, Helsinki.
- Onkila, T. & M. Siltaoja. (2014). One rule to rule them all? Organisational sensemaking of corporate responsibility. *Journal of Business Ethics* 144:1. (2014). s. 5–20.

- Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015 (2015). United Nations. 12.1.2021.
<<https://www.un.org/development/desa/financing/sites/www.un.org.development.desa.financing/files/2020-03/N1526986.pdf>>
- Robert, K. W., Parris, T. M. & A. A. Leiserowitz (2005). What is sustainable development? Goals, indicators, values, and practice. *Environment: science and policy for sustainable development* 47:3 (2005). s. 8–21.
- Rohweder, L. (2004). *Yritysvastuu: kestävä kehitys organisaatiossa*. 255 s. WSOY, Helsinki.
- Saeidi, S. P., Sofian, S., Saeidi, P., Saeidi, S. p. & S. A. Saeidi. (2015). How does corporate social responsibility contribute to firm financial performance? The mediating role of competitive advantage, reputation, and customer satisfaction. *Journal of Business Research* 68 (2015). s. 341–250.
- Schüz, M. (2012). Sustainable corporate responsibility-The foundation of successful business in the new millennium. *Central European Business Review* 1:2 (2012).
- Soini, K. & I. Birkeland (2014). Exploring the scientific discourse on cultural sustainability. *Geoforum* 51 (2014). s. 213–223.
- Stafford-Smith, M. & D. Griggs, O. Gaffney, F. Ullah, B. Reyers, N. Kanie, B. Stigson, P. Shrivastava, M. Leach, D. O’Connell. (2016). Integration: the key to implementing the Sustainable Development Goals. *Sustain Sci* 12: 6, s. 911–919.
- Strezov, V., Evans, A. & T. J. Evans. (2017). Assessment of the economic, social and environmental dimensions of the indicators for sustainable development. *Sustainable development* 25:3 (2017). s. 242–253.
- Suomen johtava kestävä liiketoiminnan vauhdittaja (2018). FIBS ry. 2.4.2021.
<<https://www.fibsry.fi/tietoa-meista/>>
- The Millennium Development Goals report 2015 (2016). United Nations. 27.1.2021.
<[https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20\(July%201\).pdf](https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20(July%201).pdf)>
- The Sustainable Development Goals report 2020 (2020). United Nations. 15.5.2021.
<<https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2020.pdf>>
- The Sustainable Development Goals report 2019 (2019). United Nations. 16.2.2021.
<<https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2019.pdf>>
- The 17 Goals (2020). United Nations. 2.10.2020. <<https://sdgs.un.org/goals>>
- Transforming our world: the 2030 Agenda for sustainable development (2016). United Nations. 14.1.2021.
<<https://stgwedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/11125/unepswiosmlinf7sdg.pdf?sequence=1>>
- Tuomi, J. & A. Sarajärvi (2011). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 182 s. Tammi, Helsinki.
- Turun yrittäjät 2021 (2021). Yrittäjät. 1.4.2021. <<https://www.yrittajat.fi/varsinais-suomen-yrittajat/turun-yrittajat/a/node/265435>>

- Uddin, M. B., Hassan, R & K. Tarique (2008). Three dimensional aspects of corporate social responsibility. *Daffodil International University Journal of Business and Economics* 3:1 (2008).
- Vehkalahti, K. (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. 223 s. Finn Lectura, Helsinki.
- Vilka, H. (2007). *Tutki ja mittaa*. 189 s. Tammi, Helsinki.
- Wysokińska, Z. (2017). Millenium Development Goals/UN and Sustainable Development Goals/UN as instruments for realising sustainable development concept in the global economy. *Comparative economic research* 20:1 (2017). s. 101–111.
- Yhteinen tulevaisuutemme (1988). Ympäristön ja kehityksen maailmankomission raportti. Ulkoasiainministeriö & Ympäristöministeriö. Valtion painatuskeskus, Helsinki.
- Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto (2020). Tilastokeskus. 1.4.2021.
<https://www.stat.fi/til/yrty/2019/yrty_2019_2020-09-24_tie_001_fi.html>

Liitteet

Liite 1. Kyselylomakkeen saateteksti Turun Yrittäjien uutiskirjeessä

26.1.2021 | 9:35

Osallistu tutkimukseen: Kestävän kehityksen tavoitteet turkulaisissa yrityksissä

Maantieteen opiskelija Elsa Ojaniittu Turun yliopistosta tekee pro gradu -tutkielmaa kestävästä kehityksestä turkulaisissa yrityksissä. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella turkulaisten yritysten toimintaa YK:n asettamien kestävä kehityksen tavoitteiden kannalta ([Kestävän kehityksen tavoitteet](#)). Tarkoituksena on selvittää, mitkä kestävä kehityksen tavoitteista ovat yritysten näkökulmasta tärkeimpiä ja mitä yritykset tekevät tavoitteiden saavuttamiseksi.

Elsa Ojaniittu pyytää turkulaisia yrittäjiä vastaamaan sähköiseen kyselyyn. Kyselyyn vastataan anonymisti ja vastauksia käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Vastaamiseen kuluu aikaa noin 15 minuuttia. Vastauksia toivotaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 10.3.2021.

Kyselyyn pääsette tästä linkistä:

<https://link.webpolsurveys.com/S/3DA7FB81DA44811C>

Tutkimusavustanne suuresti kiittäen,
Elsa Ojaniittu

Liite 2. Kyselylomake

Kestävän kehityksen tavoitteet turkulaisissa yrityksissä

Pääasiallinen toimiala

- Maa-, metsä- ja kalatalous
- Rakentaminen
- Teollisuus
- Tukku- ja vähittäiskauppa
- Kuljetus ja varastointi
- Informaatio ja viestintä
- Matkailu, majoitus- ja ravitsemustoiminta
- Rahoitus- ja vakuutustoiminta
- Koulutus ja tutkimus
- Muut liike-elämän palvelut
- Muu, mikä?

Vuosittainen liikevaihto

- < 10 milj. €
- 10–49 milj. €
- 50–99 milj. €
- 100–199 milj. €
- 200–499 milj. €
- ≥ 500 milj. €

Miten tärkeitä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ovat yrityksellenne? *

- Erittäin tärkeitä
- Melko tärkeitä
- Eivät kovin tärkeitä
- Eivät lainkaan tärkeitä

Miksi yrityksenne panostaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin? Valitse enintään 2 yrityksellenne tärkeintä syytä.

- Mielestämme tavoitteet ovat globaalisti tärkeitä ja ajankohtaisia
- Haluamme linjata ydinliiketoimintamme vastaamaan yhteiskunnan tarpeita
- Ulkoisten sidosryhmiemme odotusten ja toiveiden takia
- Haluamme kasvattaa liikevaihtoa ja laajentaa uusille markkinoille
- Haluamme keskittää ja tehostaa yritys vastuustrategiaamme ja sen toimeenpanoa
- Haluamme kehittää yrityksemme brändiä
- Haluamme käynnistää uusia yhteistyöhankkeita
- Sisäisten sidosryhmiemme odotusten ja toiveiden takia
- Kilpailijoidemme tavoitteisiin liittyvän toiminnan takia
- Muu syy, mikä?

Valitse enintään 2 vaihtoehtoa
Valitut vaihtoehdot: 0

Mitkä kestävän kehityksen tavoitteista on otettu huomioon yrityksenne toiminnassa? Valitse enintään kolme tavoitetta, jotka näkyvät yrityksenne toiminnassa parhaiten. *

- 1. Ei köyhyyttä
- 2. Ei nälkää
- 3. Terveysttä ja hyvinvointia
- 4. Hyvä koulutus
- 5. Sukupuolten tasa-arvo
- 6. Puhdas vesi ja sanitaatio
- 7. Edullista ja puhdasta energiaa
- 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
- 9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja
- 10. Eriarvoisuuden vähentäminen
- 11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt
- 12. Vastuullista kuluttamista
- 13. Ilmastotekoja
- 14. Vedenalainen elämä
- 15. Maanpäällinen elämä
- 16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta
- 17. Yhteistyö ja kumppanuus
- Mikään tavoitteista ei liity yrityksen toimintaan

Voit valita 1 ja 3 vaihtoehdon väliltä
Valitut vaihtoehdot: 1

Mikä näistä valitsemistanne kestävän kehityksen tavoitteista on toteutunut parhaiten yrityksenne toiminnassa?

Mitä yrityksenne on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä "Ei köyhyyttä" -tavoitteen edistämiseksi? Miten tavoite näkyy yrityksenne toiminnassa?

Miten riittävänä yrityksenne pitää panostustaan kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi?

- Erittäin riittävänä
- Melko riittävänä
- Ei kovin riittävänä
- Ei lainkaan riittävänä

Millaisia resursseja, muutoksia tai tukitoimia yrityksenne tarvitsisi saavuttaakseen "Ei köyhyyttä" -tavoitteen paremmin?

Kuinka olennaisia kestäväen kehityksen tavoitteet ovat yrityksenne kilpailukyvyn kannalta?

- Erittäin olennaisina
- Melko olennaisina
- Ei kovin olennaisina
- Ei lainkaan olennaisina

Onko COVID19-pandemia vaikuttanut toiminne kestäväen kehityksen tavoitteiden suhteen?

- Kyllä
- Ei

Miten pandemia on vaikuttanut kestäväen kehitykseen liittyviin toimiin yrityksessänne?

Tähän voitte vapaasti lisätä huomioita kyselystä tai niistä kestäväen kehityksen tavoitteista, joita vastauksissa ei käsitelty.

Edellinen

Lähetä

100% Valmis